

Sípos Utcai Óvoda
4034 Debrecen Sípos u. 6.
OM: 030909
Tel/Fax: 52/446-136
E-mail: siposovi@gmail.com
Honlap: siposovi.hu

Ikt:63/621/2025.

SÍPOS UTCAI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A Sípos Utcai Óvoda nevelőtestülete

Debrecen, 2025.

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETŐ.....	3
1.1 Köszöntő	3
1.2. A pedagógiai program jogszabályi háttere és egyéb szabályozók:	3
1.3. Intézményünk adatai:.....	4
2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA.....	4
2.1 Személyi feltételek	4
2.2 Tárgyi feltételek.....	7
3. A PROGRAMVÁLASZTÁS INDOKLÁSA, KÜLDETÉSÜNK.....	8
4. NEVELÉSFILIZÓFIA, GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP	10
Nevelésfilozófiánk	10
Alapelveink	10
Gyermekeképünk.....	12
Óvodaképünk	12
Pedagógusképünk	13
5. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE.....	15
5.1. Stratégiai célok, feladatok	16
5.1.1. Célunk	16
5.1.2. A cél elérése érdekében az óvoda egészére vonatkozó feladatok.....	16
5.2. Óvodai nevelésünk általános feladatai.....	17
5.2.1 Az egészséges életmód alakítása, teljeskörű egészségfejlesztési program	17
5.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	27
5.2.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	33
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	39
6.1. A gyermek világa: a Játék.....	39
6.2. Verselés, mesélés.....	47
6.3. Ének, zene, népi játék, tánc.....	50
6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.	53
6.5. Mindennapos mozgás	55
6.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	60
6.7. Munka jellegű tevékenységek.....	65
6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	68
7. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SPECIFIKUMAI, SAJÁTOS FELADATAINK	73
7.1. Prevenció	73
7.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	74
7.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése	75
7.2.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése...78	
7.2.3. Kiemelten tehetséges gyermek.....	79
7.2.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése	83
7.2.5. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek.....	85
7.2.6. 1-es típusú diabétesszel élő gyermek óvodai nevelése.....	86
7.2.7. A fokozott kockázatú allergiás gyermek óvodai nevelése	86
8. GYERMEKVÉDELEM.....	89
9. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	91
9.1. Az óvodai csoportok megszervezésének elvei, gyakorlata.....	91
9.2. A nevelés időkeretei.....	92
9.2.1. Napirend.....	92
9.2.2. Hetirend	93
9.3. A nevelő-fejlesztőmunka tervezése.	94

10. ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI.....	99
11. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI	102
12. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	108
13. ZÁRADÉK	109
MELLÉKLET	110
1. sz. melléklet: Nyilatkozat	111
2. sz. melléklet: Fejlesztő program	112
3. sz. melléklet: Eszközjegyzék.....	117
FÜGGELÉK	119
1.sz. függelék: Alapító Okirat	120
2. sz. függelék: A gyermekek fejlődésének nyomon követésére alkalmazott intézményi dokumentumok, nyomtatványok	126

1. BEVEZETŐ

1.1. Köszöntő

Tisztelettel köszöntjük azokat a kedves Szülőket, akik bizalmat szavazva pedagógiai munkánknak, szakmai elhivatottságunknak, megtisztelnek bennünket azzal, hogy gyermekük nevelését ránk bízják.

Intézményünkben nagy szeretettel fogadjuk a kisgyermeket. Óvodánk nyugalmas, biztonságot sugárzó környezet megteremtésére törekszik, ahol minden gyermek szeretetre, megértésre, segítségre talál a felnőttekben. Célunk egy olyan szociális közeg fenntartása, ahol mind a gyermek, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol a nevelés a családokkal együtt, azt kiegészítve, mindig a gyermekek érdekeit, értékeit szem előtt tartva történik, ahol az óvoda dolgozói alkotó, jó munkahelyi légkörben valósíthatják meg „küldetésüket” a gyermekek, a szülők és a fenntartó teljes megelégedésére.

1.2. A pedagógiai program jogszabályi háttere és egyéb szabályozók:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (a továbbiakban: Nkt.)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (a továbbiakban: Gyvt.)
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (a továbbiakban: Nkt. Vhr.)
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (a továbbiakban: ONAP)
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (a továbbiakban: EMMI rendelet)
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

- Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről (BM/19703-3/2024.)
- Az intézmény alapító okirata

1.3. Intézményünk adatai:

Intézményünk neve: Sípos Utcai Óvoda

Intézményünk címe: 4034 Debrecen, Sípos utca 6.

Telefonszáma: 52-446-136, 52-536-158

E-mail: siposovi@gmail.com, sipos@ovoda.debrecen.hu

Web: www.siposovi.hu

OM azonosító: 030909

Fenntartója: Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata

4024 Debrecen, Piac u. 20.

Telefon: 06-52-511-400

A Pedagógiai Programot készítette az intézmény nevelőtestülete az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Komplex Prevenció Óvodai Program alapján.

A nevelés, fejlesztés magyar nyelven folyik.

2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

2.1. Személyi feltételek

Az intézményben a személyi feltételek a jelenleg érvényben lévő jogszabályi előírásoknak megfelelnek. A gyermekek nyugodt, biztonságos óvodai életét, a minőségi munkavégzést a 9 óvodai csoportban összesen 39 fő alkalmazott összehangolt munkája biztosítja.

Munkakör		Engedélyezett létszám
Pedagógus	Óvodapedagógus	19
	Ebből:	1
	Igazgató	2
Nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott	Igazgatóhelyettes	
	Dajka	9
	Pedagógiai asszisztens	3
Egyéb köznevelési dolgozó	Óvodatitkár	1
	Konyhai dolgozó	4
	Fűtő, udvaros	2
	Takarító	1
Összesen:		39

A gyermekcsoportokban két óvodapedagógus és egy dajka látja el a gondozási – nevelési - fejlesztési teendőket. Az óvodapedagógusok fejlesztő, felzárkóztató munkáját utazó gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus segíti heti rendszerességgel.

Nevelőtestületünk közössége, kompetenciák

Intézményünk nevelőtestülete szakmailag magasan kvalifikált, jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő óvodapedagógusokból áll, akikre jellemző az ön- és továbbképzés igénye. Szakmai kompetenciáink fejlesztése érdekében rendszeresen veszünk részt különböző továbbképzéseken, melyek során érdeklődésünknek megfelelő, a Pedagógiai programunk hatékony megvalósítását segítő szakmai kondíciókat erősítünk. Nevelőmunkánkat hivatástudattal, lelkiismeretesen és örömmel végezzük. A testület legnagyobb erénye az azonos hitvallás, a gyermekekért tenni akarás és a gyermekközpontúság. A belső tudásmegosztás megvalósítása, a jó szakmai kapcsolat fenntartása, nevelőmunkánk színvonalának folyamatos emelése, a szakmai-módszertani megújulás segítése érdekében 2 szakmai munkaközösséget működtetünk.

Az óvodapedagógusok szakirányú végzettsége, szakvizsgák	
Felsőfokú óvodapedagógus diploma	19 fő
Egy vagy több szakvizsgával rendelkezik:	10 fő
Szakvizsgák típusai:	
Szakvizsgázott pedagógus fejlesztő, differenciáló pedagógia területen	
Szakvizsgázott pedagógus fejlesztő óvodapedagógus szakterületen	
Szakvizsgázott pedagógus gyermek-, ifjúság- és családvédelem pedagógiája területen	
Szakvizsgázott pedagógus gyermektánc az óvodában szakterületen	
Szakvizsgázott pedagógus mentálhigiénés szakterületen	
Szakvizsgázott pedagógus tehetségfejlesztés szakterületen	
Szakvizsgázott pedagógus kommunikációs technikák, konfliktuskezelés, disputa szakterületen	
Szakvizsgázott pedagógus, közoktatási vezető	
Szakvizsgázott vezető óvodapedagógus	
Második vagy harmadik diploma típusai	
Szociálpedagógus	
Okleveles család- és gyermekvédő tanár	

Nevelő munkát közvetlenül segítő köznevelési foglalkoztatottak:

A Sípos Utcai Óvodában a pedagógiai munkát nagyfokú gyermekszeretettel, többnyire sokéves gyakorlati tapasztalattal rendelkező dajkák segítik, akik aktív részesei a nevelőmunkának, a csoportok mindennapi életének, gondoskodnak a tiszta, esztétikus környezetről. Valljuk, hogy a dajka segítő, támogató jelenléte nélkülözhetetlen, szerepe fontos a nevelés folyamatában, az óvodapedagógus „jobb keze”, aki magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával éppúgy hatást gyakorol a kisgyermekekre.

A gyermekcsoportokban, intézményi szinten a jogszabályban meghatározottak szerint 3 fő pedagógiai asszisztens is segíti munkánkat. A nagy szakmai tapasztalattal rendelkező munkatársak aktívan bekapcsolódnak a csoportok életébe, elkötelezetten segítik, támogatják a nevelő-fejlesztő folyamatokat, nagy segítséget jelentenek számunkra a mindennapokban.

Az óvodatitkár pontos, precíz munkája nagymértékben segíti a napi adminisztrációs teendők ellátását.

Egyéb köznevelési dolgozók:

A gyermekek étkeztetéséhez 4 fő konyhai dolgozó áll rendelkezésre.

A kisebb karbantartási munkák elvégzése és az udvarok rendben tartása, ápolása 2 fűtő-udvaros munkakört betöltő kolléga feladata.

Az óvoda tisztaságának biztosítását 1 fő takarító munkakörben alkalmazott dolgozó segíti.

2.2. Tárgyi feltételek

Forrás: www.siposovi.hu

Az épületben, a 225 gyermek fogadására alkalmas kilenc csoportszoba mellett helyet kapott egy központi és öt tálaló konyha, egy minden igényt kielégítő, tágas tornaterem, tornaszertár, orvosi szoba, nevelői szoba, fejlesztő szoba, só-szoba, mosókonyha és egyéb kiszolgáló helyiségek. **A csoportszobák otthonosak, barátságosak, színviláguk harmóniát áraszt. Játékokra és tanulásra motiválók, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. A berendezési tárgyak között megtalálhatók a természetes anyagokból készült eszközök is. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon helyezük el, kiemelt figyelmet fordítva a biztonságra. Három csoportszoba területét kertkapcsolatos teraszok növelik, melyet a gyermekek nagyon kedvelnek. A tornaszertár gazdagon felszerelt a legkorszerűbb mozgásfejlesztő eszközökkel, melyek teljes mértékben támogatják a gyermekek mozgásfejlesztését.**

Hatalmas udvarunk mérete kiváló **lehetőséget biztosít** a gyermekek mozgásának fejlesztésére, **mozgásigényük kielégítésére**. Homokozók, ügyességet és mozgást fejlesztő kombinált fa játékok, foci pálya, árnyat adó lombos fák biztosítják a sokszínű szabadtéri tevékenykedés lehetőségét. Játszóudvarunk fejlesztése, korszerűsítése folyamatosan történik.

Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek az óvodában rendelkezésre állnak. Az óvodai alapeszközöket kiegészítjük a programunk eredményességét, hatását erősítő korszerű fejlesztő eszközökkel:

1. Egész alakot láttató tükörrel
2. Lateralitást jelző karszalagokkal
3. Fejlesztő játékokkal, eszközökkel
4. Mozgást fejlesztő tornaszerekkel, kiegészítő eszközökkel (rugós deszka, füles labda, Ayres mozgásfejlesztő eszközök, Mozgáskotta készlet)
5. Bee Bot padlórobotokkal

A költségvetési kereteken túl a színvonalasabb szakmai munkához önerőből, pályázati tevékenységgel, alapítványi támogatással igyekszünk biztosítani a fejlesztéshez szükséges eszközök beszerzését, ugyanakkor óvodapedagógusaink ötletes, esztétikus saját készítésű fejlesztő játékokkal is színesítik a gyermeki tevékenységeket.

Infokommunikációs ellátottságunk megfelelő. Az adminisztrációs tevékenységet kiépített internet hozzáférés, számítógépek, notebook-ok, nyomtatók, fénymásoló, scanner segíti. Pedagógiai munkánkhoz wifi, projektor, cd lejátszó, notebook, nyomtató áll rendelkezésünkre.

Szakkönyvtárunk folyamatos bővítésére is törekszünk. A pedagógiai, pszichológiai, módszertani kiadványok gazdagítását fontos feladatunknak tekintjük.

3. A PROGRAMVÁLASZTÁS INDOKLÁSA, KÜLDETÉSÜNK

Pedagógiai Programunk elkészítése során a Porkolábné dr. Balogh Katalin által kidolgozott Komplex Prevenció Óvodai Program nevelésfilozófiáját, a program sajátos elemeit használtuk fel és igazítottuk a helyi sajátosságokhoz. Nevelőtestületünk véleménye szerint e program szellemisége alkalmas leginkább arra, hogy a helyi adottságoknak, elvárásoknak megfelelő tartalommal, a meglévő tudásunkat, kompetenciáinkat leghatékonyabban kiaknázva, a legeredményesebben tudjuk a ránk bízott gyermekeket nevelni. **Célunk, hogy az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a fejlesztőpedagógia elméleti és gyakorlati tapasztalatainak felhasználásával biztosítsuk óvodásaink harmonikus fejlődését, fejlesztését.** A Komplex prevenció óvodai program alapvető feladatának tartja az iskolai potenciális tanulási zavarok óvodáskori megelőzését, valamint jól szolgálja a kisebb idegrendszeri működészavarok – funkciózavarok – rendezését. Fejlődéslélektani és neveléslélektani megalapozottsága maximálisan biztosítja

a differenciált egyéni bánásmód pedagógiai elvének érvényesülését, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást egyaránt.

- Fontosnak tartjuk a **korai, tudatos személyiségfejlesztést**, a **komplexitás**, a **prevenció**, a **korrekció** és a **tehetséggondozás** megvalósítását.

/Programunk célja szerint prevención a tanulási zavarok megelőzését értjük/

- A személyiségfejlesztés során a **mozgásra** és **játékra** alapozunk.
- Olyan ismeretanyagot nyújtunk gyermekeinknek, melynek birtokában megismerik az őket körülvevő világot, s abban biztonsággal tájékozódnak, kommunikálnak.
- **Kiemelten fejlesztjük a tanuláshoz szükséges képességeket.** Felismerjük a zavarra utaló jeleket, majd megtervezzük és alkalmazzuk a korrekciót.
- A gyermeki személyiség fejlesztés alapja a gyermek ismerete. Ennek egyik eszközeként használjuk az **oviKRÉTA**-ban megtalálható „*Fejlődés nyomon követése*” felületet, a saját magunk által kidolgozott „Problémajelző lapot”, melyek alapján elkészítjük a gyermek „Egyéni fejlesztési terv”-ét.
- Olyan magatartásformák kialakítását segítjük elő és alapozzuk meg, amelyek az egyén és közösség szempontjából is értékesek. A nevelési folyamatot értékközvetítő tevékenységként definiáljuk, ahol a kultúra, mint érték jelenik meg.
- Felvállaljuk a szocializációs folyamat szakszerű irányítását.
- Lényegesnek tartjuk a felnőttek modell szerepét (óvodapedagógus és a nevelő- oktató munkát segítőkét egyaránt).
- A családokkal való szoros kapcsolattartásra törekszünk.
- Az óvodáskor végére szeretnénk elérni, hogy a gyermekek alkalmassá váljanak az iskolai élet sikeres megkezdésére és rendelkezzenek a tanuláshoz szükséges képességek megfelelő fejlettségi szintjével.

Küldetésnyilatkozatunk

Küldetésünk a nevelés minden területén az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, az általános, életkori, egyéni és speciális nevelési szükségletek kielégítése, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése.

Pedagógiai feladatainkat a mozgásra és játékra alapozva szervezzük meg. Arra törekszünk, hogy gyermekeink számára nyugodt, szeretetteljes légkört és jó személyi-, tárgyi feltételeket biztosítsunk.

Nevelőmunkánk során az alábbi értékeket tartjuk fontosnak:

Gyermekközpontúság
Egészség testben és lélekben
Rugalmasság
Megértés
Emberség
Kiegyensúlyozottság
Szeretet
Egyéni bánásmód
Rendszeresség
Elégedettség
Türelem
Esélyegyenlőség
Tehetség

4. NEVELÉSFILÓZÓFIA, GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP

Nevelésfilozófiánk

Legfontosabb tevékenységünknek a ránk bízott **gyermekek személyiségének harmonikus, sokoldalú kibontakoztatása**, személyiségfejlesztése. Olyan értékeket szeretnénk közvetíteni feléjük, amelyek társadalmilag elfogadottak és az egyéni önmegvalósításban egyaránt eredményesek.

Alapelveink

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia - az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

- Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.
- A nevelés elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.
- A személyiség fejlődését genetikai adottságok, az érés saját törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- Feladatunk: a szükségletek kielégítése.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek személyiségéhez alkalmazkodnak.

Nevelési alapelvek

- érzelem dominanciájának elve
- motiváció elve
- a gyermek szociális kapcsolat rendszerének figyelembevétele és a differenciált bánásmód elve
- tevékenység és játékosság elve

Didaktikai alapelvek

- nevelés központúság
- tudatosság
- aktivitás
- szemléletesség
- rendszeresség
- következetesség
- fokozatosság
- folyamatosság
- rugalmasság

Gyermekeképünk

A gyermek **fejlődő személyiség**. A fejlődését együttesen meghatározzák: a genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások , és a spontán és tudatos nevelő hatások. A gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően **a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére** törekszünk. Biztosítjuk minden gyermek számára egyformán, a magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, az **önmagához képest történő fejlődést**, és meglévő hátrányok csökkentését.

A személyi és tárgyi feltételek megfelelő biztosításával, sokszínű, változatos, élményt adó tevékenységek gyakorlásával egészséges, boldog, jó teherbíró képességű, pozitív énképpel rendelkező gyermekeket szeretnénk nevelni, akik:

- Kiegyensúlyozottak,
- Másokkal szemben türelmesek, megértők, elfogadók,
- Képesek bízni önmagukban és másokban,
- Magukkal és környezetükkel szemben igényesek,
- Szeretik és értékeli a jót, a szépet,
- Kreatív gondolkodásúak,
- Aktívak, érdeklődők, tevékenykedni szeretők,
- Testileg és lelkileg egészségesen fejlődnek,
- Választékosan beszélik anyanyelvünket,
- Kötődnek környezetükhöz, lakóhelyükhöz,
- Nyitottak az őket körülvevő világra és ahhoz a későbbiek folyamán adekvát módon alkalmazkodnak.

Óvodaképünk

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, amely biztosítja az óvodáskorú gyermek **harmonikus és sokoldalú fejlődésének** és nevelésének optimális feltételeit. Működését tekintve óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkciókat lát el. A működés során **a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való**

átlépés belső pszichikus feltételei. Mindezek eredményes megvalósítása érdekében magas színvonalú szervezeti kultúra kialakítására törekszünk, amely **megfelelő személyi, tárgyi feltételeket** biztosít ahhoz, hogy a **gyermekek jól érezzék magukat és fejlődésük** (testi, lelki, szociális) **zavartalan legyen.**

Olyan óvodába várjuk a gyermekeket, ahol:

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- A pedagógiai gyakorlatunkban alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- Rendezett, esztétikus környezetben, **biztonságban** tölthetik óvodás éveiket.
- **Szeretettel**, otthonos, **nyugodt**, derűs **léghőmérsékletben**, fejlesztő játékok, tevékenységek között válogathatnak és dinamikus, gyermekszerető óvodapedagógusok és dajkák veszik körül őket.
- Az egyéni különbségek elfogadtatására törekszünk. Minden kisgyermeket **önmagához képest** fejlesztünk. Segítjük Őket tehetségük kibontakoztatásában, illetve esetleges hátrányaik leküzdésében, az egyéni tempójuknak, érési sajátosságaiknak megfelelően, a **családokkal szorosan együttműködve.**
- Legfőbb érték a gyermeki kíváncsiság, kezdeményezés, a semmi mással nem helyettesíthető **szabad játék**, melyben a **felfedezés öröme**vel az **alkotás** és az **önmegvalósítás** élményével **gazdagodnak**, és sajátítanak el **ismereteket.**
- Állandóan történik valami „érdekes”, mert az óvodai életünket úgy szervezzük, hogy sok legyen benne a **közös élmény, a közös tevékenység.**
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek biztosítjuk a társadalmi integrálást, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.
- Céljaink megvalósulásának eredményeként gyermekeink az óvodáskor végére testileg, lelkileg, szociálisan egészségesen fejlődő, kiegyensúlyozott, nyitott, kreatív, pozitív énképűvel rendelkező, az iskolát érdeklődéssel váró gyermekekké válnak.

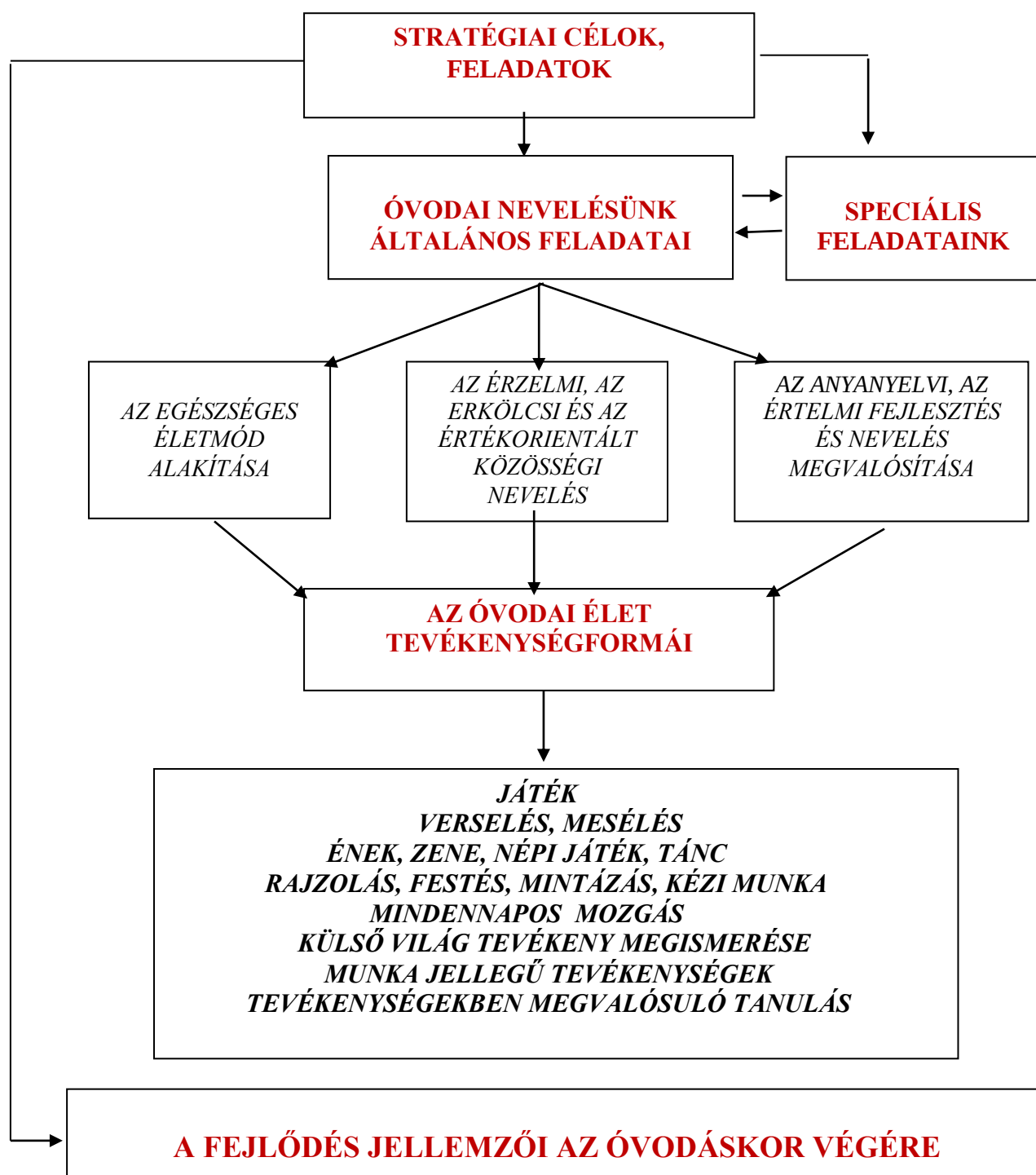
Pedagógusképünk

Meghatározónak tartjuk az óvodapedagógus modell szerepét. Ezért nélkülözhetetlen, hogy minden itt dolgozó pedagógus azonosulni tudjon pedagógiai koncepciókkal. Kommunikációjával, magatartásával követendő példát nyújtson a rábízott gyermekeknek.

Pedagógiai programunk olyan pedagógusokat kíván, akik:

- Elfogadják alapelveinket, nevelőmunkájuk során figyelembe veszik a gyermekek készségeit, egyéni képességeit, egyéni igényeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális helyzetét.
- Modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, személyiségük az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik.
- Tisztában vannak azzal, hogy óvodapedagógusként teljes személyiségükkel hatnak a gyermekek személyiségére.
- Rendelkeznek a következő személyiségjegyekkel: gyermekszeretet, lelkiismeretesség, türelem, empátia, másság elfogadása, áldozatkészség, önismeret, önkontroll, felelősségvállalás, optimizmus, önzetlenség, kifinomult igazságérzet, nyíltság, jó kommunikációs készség.
- Fontosnak tartják a szakmai megújulást, szakmai fejlődést. Önképzéssel, továbbképzéssel gyarapítják, fejlesztik szakmai, módszertani tudásukat.
- Nevelőmunkájuk során gondoskodnak az óvodába lépéstől az iskolába lépésig a gyermekek fejlesztéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátásáról.
- A közösségi együttműködés magatartási szabályait elsajátíttatják és betartatják.
- Összehangolják tevékenységüket az óvoda működését segítő nem pedagógus munkakörben dolgozó alkalmazottakkal.
- A szülőkkel való kapcsolatukra az együttműködés, a kölcsönös tisztelet és megbecsülés, segítségnyújtás, együtt gondolkodás jellemző.
- Szakmai kapcsolataikban az együttműködés, az értékek tisztelete, a fejlődés iránti fogékonyság, innovatív szemlélet, elkötelezettség dominál.

5. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

5.1. Stratégiai célok, feladatok

5.1.1. Célunk

Pedagógiai programunk - összhangban a köznevelési fejlesztési törekvésekkel – a gyermekek óvodai nevelésében érvényesítendő elveinket, gyakorlatunkat fogalmazza meg. A fejlesztési célunk meghatározásánál figyelembe vettük az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának irányelveit, a Komplex Prevenció Óvodai Program szellemiségét, s ezeket ötvöztük saját – a helyi sajátosságokat, igényeket figyelembe vevő – elképzeléseinkkel, a pedagóguskompetenciákkal, gyakorlatunkkal.

Ezek alapján a **Sípos Utcai Óvoda nevelési-fejlesztési célkitűzését** az alábbiakban fogalmaztuk meg:

Az óvodáskorú gyermekek egyéni képességeit megismerve, az eltérő fejlődési ütem, szükséglet figyelembevételével a gyermeki személyiség kibontakoztatása, pozitív irányú fejlesztése a preventív szemlélet jegyében. Derűs, el-és befogadó, élménygazdag környezetben, változatos tevékenységek biztosításával a fejlesztést szolgáló sokféle hatás összehangolása.

5.1.2. A cél elérése érdekében az óvoda egészére vonatkozó feladatok

- Az alapfunkciók ellátása nyugalmat sugárzó, tevékeny életrend biztosításával.
- A gyermekek tisztelete és jogainak érvényesítése.
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése.
- Elegendő idő, hely és eszköz biztosítása a semmi mással nem pótolható szabad játékra és mozgásra.
- A tevékenykedtetés kiemelt szerepe a nevelés során.
- Gyerekközpontúság érvényesítése az elveinkben és a gyakorlatunkban.
- Az esélyegyenlőség megteremtésére való törekvés.
- A gyermekek differenciált, mérésre alapozott egyéni fejlesztése, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével - ideértve a különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátását - a komplexitás jegyében.
- A potenciális tanulási zavarok kialakulásának megelőzése, felismerése.
- A tehetségigéreték felismerése, tehetséggondozás.
- A fejlődéshez sürgétésmentes egyéni utak biztosítása.
- A gyermeki önállóság határainak szélesítése, a mozgástér biztosítása.

- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése.
- Az óvodapedagógusok szakmai önállóságának maximális tiszteletben tartása.
- Esztétikus, higiénikus, optimális környezet biztosítása.

5.2. Óvodai nevelésünk általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- *az egészséges életmód alakítása,*
- *az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,*
- *az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.*

5.2.1. Az egészséges életmód alakítása, teljeskörű egészségfejlesztési program

Óvodánkban kiemelt jelentőséggel bír az egészséges életvitel igényének alakítása, hiszen az egészség, mint érték nem csupán a természet ajándéka, azért napról-napra tennünk kell. Az ember egészségügyi szokásai döntően kisgyermekkorban alakulnak ki, ezért különösen nagy a felelősségünk. Az óvodában lerakott alapok hosszú távon meghatározzák a felnővekvő nemzedék önmaguk által kialakított életmódját. Ezt felismerve óvodai életünk minden tevékenységével, teljes eszközrendszerével szolgálni kívánjuk a ránk bízott gyermekek testi-lelki-szociális fejlődését. Meggyőződésünk, hogy egészséges gyermek csak egészséges környezetben létezhet, ezért fontos feladatunknak tekintjük az egészséges, biztonságos óvodai környezet kialakítását, fenntartását. Olyan optimális körülmények biztosítására törekszünk, melyek segítik óvodásaink számára a pozitív beállítódások, szokások kialakulását, megszilárdulását az egészséges életmód terén is.

Célunk:

A gyermekek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő egészséges és önálló életvitel igényének alakítása és testi-lelki fejlődésük elősegítése.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- A **gyermekek gondozása, testi-lelki szükségleteinek**, komfortérzetének egyéni igények szerinti kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése. Mozgásigényük kielégítése, nagy - és finommozgásuk fejlesztése.

- Az egészséges életmód szokásainak megalapozása. A testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.
- A helyes életritmus kialakítása az életkori sajátosságokat szem előtt tartó rugalmas, következetes napirend és hetirend megtervezésével és megszervezésével.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A szülők folyamatos tájékoztatása, bevonása az óvodai és az otthoni egészséges életmódra nevelés tartalmának, céljának elérése érdekében.
- Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenció és korrekció testi-lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

- (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- (2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az óvodai egészségnevelés csak akkor lehet igazán eredményes, ha az óvoda és a szülők szorosan együttműködnek. Ebben a folyamatban az egészségnevelés támaszkodik az óvodapedagógusok szakismeretére, a megelőző programokra – prevencióra -, és a szülők aktív közreműködésére.

Egészségfejlesztési programunk			
Céljaink	Feladataink		
A teljes körű egészségfejlesztés, hogy az óvodánkban eltöltött idő alatt minden gyermekünk részesüljön a teljes testi - lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát kedvezően befolyásoló, rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.	Szomatikus egészségfejlesztés	Pszichohigiénés egészségfejlesztés	Szociohigiénés egészségfejlesztés
	Személyi higiénia fejlesztése. Környezeti higiénia fejlesztése. Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása. Napi rendszeres testmozgás, testedzés. A betegségek megelőzésére nevelés. Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás.	Egészséges életvezetés. Stressz kezelés. Egészségre káros szokások megelőzése. Érzelmi nevelés.	Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés. Egészségnépszerűsítő feladatok, tevékenységek.
	Az óvodai egészségnevelési feladatok: - Egészségfejlesztés - Prevenció		

Egészség fogalma: „Az egészség a teljes testi, mentális és szociális jóllét állapota, és nem csupán betegség- vagy fogyatékoság-nélküliség.” WHO

Korszerű egészségnevelési elveket figyelembe véve arra törekszünk, hogy az egészségfejlesztés és annak megvalósulási formái az óvodai nevelés folyamatában rendszeresen működjenek, a gyermek és a szülő részvételével az egészségi állapot erősítésére, fejlesztésére szolgáljanak. Az egészségfejlesztés során figyelembe vesszük a gyermekek életkori, biológiai és társadalmi sajátosságait- folyamata az óvodai nevelésben kulcskompetencia kialakítását igényli- sajátos szemlélet és magatartásforma. A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkenése.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

A kisgyermek egyedi vonásai nemcsak értelmi képességeikben, érzelmi beállítottságukban mutatkoznak meg, hanem egészségi állapotukban, edzettségükben, teherbíró képességükben is. Ebből következik, hogy az óvoda egészségvédő, egészségnevelő-fejlesztő tevékenysége is minden egyes gyermekkel kapcsolatban egyedi kell legyen. Az óvodai egészségnevelés háttere a család. A gyermek számára a szülők, valamint a közvetlen környezet jelenti a modellt. Ezért nagyon fontosnak tartjuk a

családokkal való együttműködést, a családok szemléletformálásának segítését az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

SZOMATIKUS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Személyi higiénia fejlesztése

A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermek jó közérzetét, ami alapvetően minden egyes tevékenység végzéséhez szükséges. A gyermekek gondozásához alapvető feltételnek tekintjük, hogy az óvodapedagógus, a dajka olyan gondoskodással vegye körül őket, melyben megnyilvánulásai törődést, figyelmet fejeznek ki. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, aki őszinte, hiteles viselkedéssel közeledik hozzájuk és tapintatot, elfogadást közvetít. Csak ilyen feltételek mellett ismerhetjük meg a gyermekek igényeit, családból hozott szokásait. A fokozatosság és folyamatosság betartásával törekszünk arra, hogy gyermekeink egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezzük a teendőket, elegendő időt, segítséget biztosítva számukra, hogy elsajátíthassák a testápolási szokások mikéntjét, sorrendjét. A gyermekek tisztaság igényének kialakulásához, kielégítéséhez szükséges feltételek megteremtésével biztosítjuk, hogy ezen tevékenységeket (testápolás, tisztálkodás, fogmosás) szükségleteiknek megfelelően végezhessek.

A gyermekek gondozásában a dajka segítségét vesszük igénybe, aki ideje nagy részét a gyermekcsoportban tölti. Fontosnak tartjuk, hogy az egy csoportban dolgozó felnőttek állapotodjanak meg a szükségleteket kielégítő egészségügyi szokások pontos menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében.

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülők figyelmét felhívjuk az időjárásnak megfelelő, réteges öltözködés fontosságára, a komfortérzetet szolgáló kényelmes ruhák és a lábat megfelelően megtámasztó cipő használatára.

Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészséges fejlődéshez szükséges egyik legfontosabb feltétel a megfelelő környezet, melynek kialakításánál alapvetően fontosnak tartjuk a tisztaságot, a színek harmóniáját, a balesetvédelem szempontjából biztonságos eszközöket, térberendezést, a tevékenységekhez megfelelő hely biztosítását. Óvodánk épülete harmonikus színeivel, ötletes, igényes, esztétikus berendezésével hozzájárul a gyermekek jó közérzetéhez. Csoportszobáink, öltözőink, mosdóink a különböző tevékenységek végzéséhez megfelelő teret biztosítanak. A gyermekek testi fejlődésének, mozgásigényének kielégítését szolgálja hatalmas udvarunk, tornatermünk tág térrel, sokféle mozgásfejlesztő eszközzel felszerelve.

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Az egészséges fejlődés fontos feltétele az egészséges táplálkozás. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük háromnegyed részét az óvodában kapják. A Cívis Hungast Kft. biztosítja számunkra a változatos és megfelelő tápanyag összetételű ételeket. Étrendünk megfelelő arányban tartalmazza a gyermekek fejlődéséhez szükséges tápanyagokat, vitaminokat, ásványi anyagokat. Szülői támogatással, heti rendszerességgel gyümölcsnapot tartunk (zöldség, gyümölcs, aszalt gyümölcs, olajos magvak, gyógytea). Ezzel is igyekszünk hozzájárulni a gyermekek vitaminpótlásához, egészséges táplálkozásához. Törekszünk a magas cukortartalmú ételek és italok, valamint a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére. A napi tápanyagszükséglet biztosítása során ösztönözzük a gyermekeket a tejtermékek fogyasztására. Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket az óvodában elfogyasztott ételekről, felhívjuk figyelmüket az egészséges táplálkozás, a friss, nyers gyümölcsök, zöldségfélék fogyasztásának fontosságára. Az új ételeket fokozatosan, nagy odafigyeléssel ismertetjük meg a gyermekekkel. Az étkezéssel kapcsolatos eltérő szokásaikat, étvágyukat figyelembe vesszük, nem erőltetjük az ételt, de igyekszünk megköstoltatni, megszerettetni az új ízeket. A felnőttek mintaadását rendkívül fontosnak tartjuk a hitelesség szempontjából. A kulturált étkezési szokások alakítását az esztétikus terítés, az ételek ízletes tálalása is segíti.

Napi rendszeres testmozgás, testedzés

A gyermekek mozgásigényének kielégítését, testi képességeinek fejlődését a mindennapos mozgás, a mozgásos játékok, séták, kirándulások teszik lehetővé. Ezek mellett a néhány percre tartó szervezett mozgásos játékok és a heti egy tervezett mozgásos tevékenység jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme óvodai életünknek. A gyermekek edzése érdekében fontosnak tartjuk, hogy minél több ideig tartózkodjanak a szabadban, ahol a természetes mozgásokat, mozgáselemeket hosszantartóan, kedvük szerint, egyénileg is gyakorolhatják. Játsszódudvarunk játékeszközei változatos mozgáslehetőséget biztosítanak számukra, melyeket folyamatosan igyekszünk bővíteni. Udvarunk kiválóan alkalmas arra, hogy megfelelő időjárás esetén óvodásaink minél több időt tölthessenek a szabad levegőn.

Betegségek megelőzésére nevelés

Egészségvédelmi teendőink ellátása során nagy hangsúlyt fektetünk a korai megelőzésre, prevencióra, melyben nagy segítségünkre vannak a különböző szűrővizsgálatokat végző

szakemberek (védőnő, szemész, fogorvos, fül-orr-gégész, logopédus, pszichológus stb.). Szomatikus vagy pszichés betegség, zavar, elmaradás esetén a szülőt azonnal tájékoztatjuk, felvilágosítjuk a korai segítségadás szükségességéről, segítséget nyújtunk a megfelelő szakember megkeresésében.

Preventív tevékenységeink:

- Só-terápiás prevenció, a különböző felső légúti és allergiás megbetegedések megelőzésére.
- A fertőzések elkerülését a megfelelő higiéniai előírások betartásával igyekszünk elősegíteni.

Az óvodában megbetegedett gyermekek szüleit értesítjük. A szülők érkezéséig gondoskodunk a gyermek ellátásáról. A betegségből történő felgyógyuláskor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük.

Balesetek megelőzésére nevelés

A balesetek elkerülése érdekében a gyermekekkel - életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően - ismertetjük az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a különböző tevékenységekkel együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformákat. A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetők. Az óvoda berendezéseit, eszközeit, az egészséges és biztonságos óvodai környezet feltételeit az óvoda vezetése szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi, mely az udvari játékok esetében szakértői vizsgálattal egészül ki.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

PSZICHOHIGIÉNÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

A nevelési-oktatási intézményben folyó pedagógiai munka által elérhető lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott lelki fejlődést, támogassa a gyermek esetében a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiségfejlődésre. A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része.

Egészséges életvezetés

A helyesen kialakított életritmus visszahat az életfolyamatokra. Ezért rugalmas, de a gyermekek élettani szükségleteit kielégítő **napirendet** tervezünk. Különös figyelemmel érvényesítjük, a mozgás, a szabadlevegőn való tartózkodás az alvás-pihenés és a táplálkozással kapcsolatos szükségletek kielégítését.

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a pihenés biztosítása is. Az elegendő, pihentető, nyugodt alvás a gyermek szomatikus, pszichés fejlődésének fontos feltétele. Gyermekeink délutáni, nyugodt pihenéséhez megteremtjük az optimális feltételeket (szellőztetés, csend, nyugalom). Mindennapjaink elmaradhatatlan eleme az alvás előtti meghitt mesélés, altatók dúdolása, halk zene, mely megnyugtatja, elcsendesíti a gyermekeket. Figyelembe vesszük az eltérő alvásigényt, a nem alvó nagyobb óvodásaink számára egy órai nyugodt pihenés után lehetőség szerint csendes tevékenységet biztosítunk.

Stressz kezelés

Az óvodai napirendünkben biztosítjuk a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és ügyelünk arra, hogy feleslegesen ne várakoztassuk a gyermekeket. Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. Különös figyelmet fordítunk arra, hogy az elektroakusztikus hangosítású rendezvényeken a hangnyomásszint ne haladja meg a Laeg M30 75 dB értéket. Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kialakítására és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni, korrigálni (düh, harag, agresszió). A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Olyan én érvényesítési technikák elsajátítását szorgalmazzuk, mely a társak igényeit is figyelembe veszi. Azt szeretnénk kialakítani a gyermekekben, hogy tudják, érezzék, hogy minden érzés jogos, hogy elfogadott dolog megmondani, mit szeretnénk és mi az, amit nem, hogy vissza lehet utasítani dolgokat, ám ennek bizonyos formái elfogadottak, míg mások nem. Tapasztalják meg, jöjjenek rá, hogy konfliktus esetén senkit sem kell legyőzni, csak meggyőzni. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások megelőzése

Az egészségre káros hatásokról gyakori beszélgetéseket folytatunk a gyermekekkel.

Célunk, hogy olyan képet alakítsunk ki a veszélyekről, melyek a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől. Feladatként jelöltük meg, hogy a gyerekek megismerjék az egészség megvédéséhez vezető tevékenységeket Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk. A gyermekek részére szervezett rendezvényeken népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény hatálya alá tartozó, továbbá alkohol- és dohánytermék nem árusítható, nem fogyasztható.

A helyes táplálkozás kialakításában a szülők által szponzorált zöldség és gyümölcsnapok rendszeressége is hozzásegíti az óvodákat. Az elhízás és a táplálékok összefüggéseinek felismertetésével tevékenyen foglalkozunk az egyes környezeti nevelésben fellelhető témakörökkel is, beépítve azt a napi tevékeny életbe.

Érzelmi nevelés

Az óvoda szerepet vállal a családi nevelés erősítésében, melynek során fontos az érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör. Az óvodai beszoktatás meghatározó időszak az óvodás gyermekek számára, mert alapvetően befolyásolja, a gyermek óvodához fűződő kapcsolatát. Az óvodáskorban az erkölcsiség az egymásra figyelemre, az együttműködésben, a segítségadásban nyilvánul meg.- A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül. A gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, minden gyermekkel elfogadó, toleráns, minta értékű. A nevelésben az egyéni bánásmód elve érvényesül. Célunk a gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmeinek, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása, a szociális hátrányok enyhítése.

SZOCIOHIGIÉNÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

A szocihigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélést közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Esélyegyenlőség biztosítása, integráló nevelés

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől **bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együtt nevelését jelenti.** Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása, kiváltképpen a sajátos nevelési igényű gyerekek tekintetében. Óvodai nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk befogadó (inkluzív), **másságot elfogadó** óvodai környezetben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek életminőségének javítására, beilleszkedési esélyük növelésére, szocializációjuk segítésére. Amennyiben intézményünkben **diabétesszel élő, vagy fokozott kockázatú allergiás betegséggel** diagnosztizált gyermek van jelen, egészségük megőrzésére, megfelelő ellátásukra különösen fokozott figyelmet szükséges fordítanunk.

A **sajátos nevelési igényű gyermeknek** joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint biztosítjuk, a gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségét igénybe vesszük.

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges. Intézményünkben nem csak a **hátrányos helyzetű** és sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjának elősegítése a cél. Amennyiben *a hazájukat elhagyni kényszerült családok gyermeke van jelen, segítjük óvodai beilleszkedésüket, társadalmi integrálásukat. Az egyéni bánásmód elvének érvényesülésével támogatjuk óvodai nevelésünkben az önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését.* **Célunk** valamennyi óvodásunk szociális kompetenciájának fejlesztése, továbbá a gyermekekben fejleszteni a másokra való odafigyelés képességét, a segítő magatartást, a különbözőség elfogadását. Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes óvodai légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk. Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek hasonló jogokkal vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata. Biztosítjuk a beóvodázással az esélyegyenlőséget, a megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelést a HH és HHH gyermekek részére, a szegregációmentességet, az egyéni bánásmód elvének érvényesítését.

Egyéni, differenciált készség és képességfejlesztés történik intézményünkben egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.

Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez, valamint az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda, valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl.: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb.) Egészségpropagandánk értelmében feladatunk a modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, a szülők körében az egészségesebb választására való törekvés képességének fejlesztése (pl. ételkóstolók szervezése).

RENDSZERES EGÉSZSÉGÜGYI VIZSGÁLATOK, SZÚRÉSEK

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése az igazgató feladata az SZMSZ –ben foglaltak alapján. Lehetőség szerint évente egyszer fogászati és általános szűrővizsgálat megszervezése javasolt.

Az iskolaorvosi feladatokat ellátó Debreceni Egyetem Klinikai Központ Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet (DAEFI) egészségfejlesztési programunkkal kapcsolatos, együttműködésre vonatkozó nyilatkozatát a pedagógiai programunk 1. sz. melléklete tartalmazza.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Az egészséges életvitel iránti igény kialakul a gyermekekben.
- Önmaguk és környezetük tisztaságát, rendjét, esztétikáját fontosnak tartják, maguk is hozzájárulnak ennek megvalósításához, megóvásához, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Testi szükségleteiket kulturált módon, önállóan, szükség esetén késleltetve is ki tudják elégíteni.
- Szokásukká válik a rendszeres, gondos tisztálkodás, fogmosás, melyet szükség szerint önállóan végeznek.
- Vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, a mosdó rendjére.

- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruháikat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik, vigyáznak az öltöző rendjére.
- Az egészséges táplálkozást helyezik előtérbe.
- Esztétikusan megteríteneik, kulturáltan, higiénikusan étkeznek.
- Ismerik és tudják az evőeszközök helyes használatát.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Szeretnek mozogni, sétálni, kirándulni.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett.
- Ismerik és betartják a baleset megelőzés szabályait.

5.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

*„Soha ne félj túl boldoggá tenni egy gyereket.
A boldogság az a légkör, ahol a szeretet kifejlődik.”*
Thomas Bray

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátossága az érzelmi vezéreltsége, személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Ennek a nagyfokú érzelmi beállítottságnak az eredménye, hogy a környezetében szerzett tapasztalatokat, benyomásokat elsősorban érzelmileg közelíti meg, és értékeli önmaga számára, érzelmileg éli meg a világot és saját viszonyát környezetéhez. Erre építve kell nekünk, óvodapedagógusoknak a gyermekek óvodai életét, napi tevékenységeit megszervezni. Az érzelmi alapigények kielégítése, a pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok, az állandó értékrend alapfeltétele annak, hogy a gyermek környezete iránt érdeklődést mutasson. A nyugodt, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, biztonságérzetet adó óvodai légkör olyan alaphangulatot ad a gyermek számára, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékokra, együttműködésre ösztönzi.

Az érzelmek irányítása egy tanulási folyamat eredménye, amelyhez sok-sok tapasztalásra van szükség. Az új szintér - az óvoda - hatására kiszélesednek a gyermeket körülvevő társas hatások is. Az érzelmi nevelés területén azonban továbbra is fontos szerepet tölt be az édesanyához, a családhoz fűződő kötődés.

Célunk:

- Óvodásainkat szeretetteljes, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot jelentő légkör vegye körül. Olyan óvodai környezet, ahol jó együtt lenni, élmény együtt tevékenykedni.
- A közösségi élmények hatására alakuljanak az érzelmi, erkölcsi és a pozitív közösségi normák.

- A szocializációs tevékenységek során fejlődjön a gyermekek szociális érzékenysége (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önzetlenség)
- Differenciálódjanak érzelmeik; fejlődjön akaratuk (önállóságuk, önfegyelmük, kitartásuk, feladattudatuk, szabálytudatuk)
- Ismerjék meg szűkebb -és tágabb környezetünket, nemzeti, kulturális értékeinket, szülőföldünket, hazánkat.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- Pozitív érzelmi kapcsolat kialakítása már az óvodába lépés pillanatától kezdve.
- Igény szerint a szülős - beszoktatás lehetőségének biztosítása.
- Pozitív, szeretetteljes légkör kialakítása és fenntartása.
- El-és befogadó pozitív attitűd az óvodapedagógusok, dajkák, pedagógiai asszisztensek részéről.
- Jól átgondolt szokás és szabályrendszer kialakítása.
- Állandó értékrendek felállítása, tudatos következetes betartása (pl.: tapintat, törődés, következetesség).
- Az egy csoportban dolgozó felnőttek munkájának összehangolása.
- Sikerélményekhez juttatás, pozitív megerősítések alkalmazása.
- Önismeret, pozitív énkép formálása.
- Gyermekek éntudat alakítása, önmegvalósításuk segítése.
- Gyermekek társas szükségleteinek kielégítése-társas kapcsolatok formálódásának szükség szerinti segítése (gyermek – gyermek; gyermek-felnőtt).
- Közösségi élmények biztosítása, erkölcsi tulajdonságok fejlődésének, kialakulásának segítése (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önzetlenség).
- Élményekben gazdag óvodai élet megvalósítása-élménypedagógia alkalmazása.
- Másság elfogadtatása.
- Bármilyen hátrányos helyzetből fakadó speciális igények kielégítése, szükség szerint külső szakemberrel történő együttműködés igénybevétele.
- Környezetünk (szűkebb/tágabb) megismertetése, hazánkhoz való kötődés megalapozása.
- Példaértékű kommunikáció, viselkedés, bánásmód óvodánk valamennyi dolgozója részéről.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

A gyermek érzelmi életének gazdagítása, közösségi magatartásának megalapozása az óvodai életünk egészét átszövő feladat. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb **a gyermek óvodába lépése**, mely óriási mérföldkő, a kisgyermek és családja életében is. Az első találkozás az óvodával szinte minden gyermek esetében alapvetően meghatározza az óvodához fűződő viszonyát. Ennek tudatában a kicsik fogadásánál lehetőségeinkhez mérten mindent megteszünk annak érdekében, hogy megkönnyítsük ezt az időszakot: az elválást, az új környezethez, a felnőttekhez, a gyermek-társakhoz való alkalmazkodást, a beilleszkedést, függetlenül attól, hogy a nevelési év melyik időszakában érkezik hozzánk az új óvodás. **Bármely életkorban is történik a befogadás, a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafigyelés nem csak a csoport óvodapedagógusaival, hanem az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény.** Fontosnak tartjuk, hogy az óvodakezdés a gyermekeknek, szülőknek egyaránt örömmel várt esemény legyen. A beiratkozás után a szülőknek tájékoztató szülői értekezletet szervezünk az óvodai életre való felkészülés megkönnyítése céljából. Igény szerint lehetőséget biztosítunk arra, hogy még a rendszeres óvodába járás megkezdése előtt a gyermekek szüleikkel együtt ellátogassanak az óvodába, megismerkedhessenek a leendő óvodapedagógusokkal, dajkákkal, leendő csoporttársakkal. A befogadás több formája lehetséges óvodánkban a gyermek igényeihez igazodva:

- anyával együtt fokozatosan
- anya nélkül fokozatosan

A gyermekek magukkal hozhatják kedves tárgyaikat, játékaikat, mely az otthonról hozott biztonság egy darabkáját jelenti számukra, s így kedvezően hat biztonságérzetük alakulására.

A befogadás idején is természetesnek tartjuk az egyéni eltérésekhez, igényekhez való igazodást, mely megjelenik a gyermekekkel való bánásmódunkban.

A mi óvodánk a **szocializáció** folyamatában törekszik a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítására, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálására, az én-tudat, én-érvényesítés és a szociális érzékenység összhangjának megteremtésére. Az óvodai gyermek-közösség sikeres formálása során a közösségi érzés, közösségi tudat és magatartás mellett a mások megbecsülése, a közös szokások, hagyományok tiszteletben tartása is alakul. Ebben kiemelkedő szerepet tulajdonítunk az óvodapedagógusnak, aki irányítója és egyben társa is a gyermekeknek.

A gyermekek közösséggé formálását a **közös élményeken alapuló tevékenységek** rendszerén keresztül valósítjuk meg. Arra törekszünk, hogy minden tevékenység a gyermek örömein túl a közös élményt is erősítse, hiszen ezek átélése az óvodáskor végéig biztosítja a gyermekek együttműködését, melyben formálódik egymáshoz való viszonyuk (szimpátia, barátság stb.). A társas együttműködés során alkalmuk nyílik az egymáshoz viszonyításra, az én határok megtapasztalására, mely jelentősen hozzájárul **énképük alakulásához, segíti önismeretüket, önértékelésüket**. Ezekben a szituációkban tanulják meg az egymás felé fordulást, a **különbözőségek elfogadását**, az **együttérzést**, a **segítségadást**, az **önzetlenséget**, a **figyelmességet**. **A szeretetet, tiszteletet, mint pozitív erkölcsi tulajdonságokat.**

Olyan én érvényesítési technikák elsajátítását szorgalmazzuk, mely a társak igényeit is figyelembe veszi. Azt szeretnénk kialakítani a gyermekekben, hogy tudják, érezzék, hogy minden érzés jogos, hogy elfogadott dolog megmondani, mit szeretnénk és mi az, amit nem, hogy vissza lehet utasítani dolgokat, ám ennek bizonyos formái elfogadottak, míg mások nem. Tapasztalják meg, jöjjenek rá, hogy **konfliktus esetén senkit sem kell legyőzni, csak meggyőzni**. Konfliktusok esetén a gyermekekkel együtt keressük az alku, kompromisszum sokféle, az adott szituációhoz illő adekvát módját, ezzel is segítve óvodásaink érzelmi és kommunikációs intelligenciájának fejlődését.

Azokkal a gyermekekkel szemben, akik viselkedési nehézségekkel, zavarokkal küzdenek (pl. gátlás, agresszivitás, beilleszkedési problémák), különösen sok figyelmet és megértő nevelői magatartást tanúsítunk. Figyeljük és elemezzük azokat a tüneteket, amelyek a gyermekek társas kapcsolatainak zavarát jelzik, keressük azok okait és rendezésének lehetőségeit, szükség esetén szakemberek bevonásával.

A gyermekek társas kapcsolatainak alakulását nyomon követjük, adott esetben erősítjük a baráti kötődéseket, társakhoz segítjük a magányos gyermekeket.

A közösségi élet biztonsága, nyugalma függ a csoport életét szabályozó **szokások** alakulásától, melyekhez gyermekeinknek alkalmazkodniuk kell. Alapelvünk a gyermekek érdekeihez igazított kevés, ugyanakkor mindenkor **következetesen érvényesített szabályok** alkalmazása, **állandó értékrend** kialakítása. A gyermeki tevékenységekhez mindenkor szabadságot biztosítunk a határok pontos megjelölésével. Ezek elfogadását a felnőttek mintaadásával, bizalommal, biztatással, segítséggel, pozitív megerősítéssel, az önállóság, autonómia támogatásával alakítjuk, a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez, sajátosságaihoz igazítva.

A közösségi nevelés eredményességét, a kortárskapcsolatok alakulását az élményt adó tevékenységek mellett segítik az **óvodai hagyományok, közös ünnepek** is. Arra törekszünk, hogy az ünnepnapok emelkedjenek ki a hétköznapiakból, s ez a külsőségekben is nyilvánuljon meg. Az ünnepek gazdagságát az érzelmekben, a meghittségben, az izgatott, örömteli készülődésben is igyekszünk kifejezésre juttatni. Óvodai ünnepeinkbe a szülőket is bevonjuk, ezzel is erősítve a család-óvoda kapcsolatát.

Speciális feladataink a preventív szemlélet jegyében:

♥ Boldogságórák ♥

*„A boldogság a pozitív érzelmek királynője,
a lelki egészségünk aranyalapja”*

Prof. Oláh Attila-ELTE pozitív Pszichológia
Kutatócsoportjának Vezetője

A Jobb Veled a Világ Alapítvány 2014-ben indította útjára a Boldogságóra programot, mely program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a pozitív életszemléletre való képesség fejlesztéséhez, többek között az óvodás korosztály számára is. Óvodánk 2017-ben csatlakozott az élményprogramhoz. 2018-tól kezdődően váltunk tagjává a Boldog Óvoda hálózatnak, 2021 szeptemberétől kezdődően, mint **Örökös Boldog Óvoda** valósítjuk meg Boldogságóra programot intézményünk több gyermekcsoportjában. A „boldogságóra” a nevelési év minden hónapjában olyan témát jár körül, mely segíti és támogatja a gyermekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben. A program megvalósítása során a folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészséget is tápláló kompetenciákat fejlesztünk.

A Boldogság program alapja a pozitív pszichológia. Szorosan kapcsolódik az óvodában megvalósuló érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi neveléshez. Ezért is gondoljuk úgy, hogy van létjogosultsága nevelő fejlesztő munkánkban.

Ezek a játékos foglalkozások, tevékenységek hozzájárulnak:

- a szorongások és az agresszió csökkentéséhez,
- növelik a gyermekek önbizalmát, motiváltságát,
- fejlesztik a gyermekek probléma megoldó képességét, gondolkodását,
- ellensúlyozzák a negatív érzelmeket, óvják a gyermekek mentális egészségét,
- pozitívan hatnak a gyermekek eredményeire,
- a pedagógusra is pozitív fejlesztő hatást gyakorolnak.

A Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, melyek feldolgozása havonta történik.

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élményekben gazdag játécai, feladatai, fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet gyermekeinkben.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Az óvodai évek során pozitív értékrenddel és stabil szokásrendszerrel rendelkező közösséggé formálódnak a gyermekek.
- Kiegyensúlyozottak, nyitottak környezetük iránt.
- Egymás iránt érdeklődők, szívesen tevékenykednek együtt.
- A közös célokért is képesek erőfeszítést tenni, tudnak alkalmazkodni, együttműködni.
- Jó empátikus készségekkel rendelkeznek.
- Önállóak, feladattudatuk, önfegyelmeük kialakult.
- Szívesen örömmel vesznek részt a csoport életével kapcsolatos közös élményszerző programokon, mely során rá tudnak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, mindezek megbecsülésére.
- Elfogadják a „máságot”.
- Konfliktushelyzetben törekednek azok helyes, konstruktív megoldására, kompromisszumkészek.
- Az udvariassági formáknak megfelelően kommunikálnak.
- Érzelmi életük gazdag, képesek érzelmeik kifejezésére.
- Önálló véleményalkotásra képesek.
- Tisztelik, szeretik hazánkat, érzelmileg kötődnek családjukhoz, városunkhoz, szülőföldünkhöz.

Az elmúlt évek bizonyították számunkra a program jótékony hatását és létjogosultságát. Az évek során sajátos arculatunk egyik fontos elemévé vált. A személyes tapasztalatainkon túl folyamatosan kapjuk a szülők és partnereink pozitív visszajelzéseit. Ennek eredményeként szeretnénk segítséget nyújtani minden ez iránt érdeklődő pedagógusnak szélesebb szakmai körben a program bevezetéséhez és megvalósításához. Rendszeresen lehetőséget biztosítunk arra, hogy szakmai napok, hospitálási lehetőségek szervezésével, tudásmegosztás keretében bemutassuk jó gyakorlatunkat megyei szinten az érdeklődő óvodapedagógusoknak, tanítóknak.

5.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi képességek kibontakoztatása, az önálló, alkotó, aktív gondolkodás alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el óvodai nevelésünkben, hiszen az óvodáskorú gyermekek potenciális érési és elsajátítási lehetőségei óriásiak.

Célunk:

- A gyermekek eredendő kíváncsiságára és megismerési, tevékenységi vágyára épülő, a környező világot megismerni akaró képességek kibontakoztatása, fejlesztése, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges értelmi érettség elősegítése a cselekvés és a beszéd útján.
- Az anyanyelvünk ismeretére, helyes használatára, megbecsülésére, szeretetére nevelés.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- A gyermekek eltérő érdeklődésére, kíváncsiságára, mozgásvágyára építve változatos tevékenységek biztosításával tudásvágyuk felkeltése és kielégítése
- Ismereteik, tapasztalataik rendszerezése, bővítése.
- Az értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), kreativitásuk fejlesztése.
- Minden gyermek önmagához viszonyított fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése, az eltérő fejlődésű, sajátos törődést igénylő gyermekek esetében korrekció.
- Tehetséggondozás megvalósítása.
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, nyelvi és kommunikációs készségük kibontakoztatása, fejlesztése.
- Beszédeszlelésük, beszédmegértésük fejlesztése változatos módszerekkel, spontán beszédhelyzetekkel.

- A beszédhibák megfelelő módszerrel történő korrekciója, szükség esetén szakember bevonása.
- Helyes mintaadás és szabályközvetítés.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

Nevelőtestületünk egyetért abban, hogy minden kisgyermek egyedi, egyszeri és csak saját, egyéni képességeinek vizsgálatával lehet meghatározni fejlettségének szintjét, fejlesztésének irányvonalát. Ez adja számunkra az egyéni képességfejlesztés kiindulópontját. A képességek fejlettsége óvodáskorban elsősorban a tevékenységekben érhető tetten és fejlesztése is a tevékenységekben a leghatékonyabb.

A gyermekek érzékszerveiken keresztül, tapasztalati úton ismerik meg az őket körülvevő világot. Az érzelmi stabilitás, a felnőttek mintája, a motivációs helyzetek a gyermekeket cselekvésre készítik, melyek által tapasztalatokat, ismereteket szereznek. Az értelmi képességek fejlődésének folyamata komplex módon átszövi a gyermek egész óvodai életét. Az értelmi nevelés-fejlesztés óvodánkban a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára épített spontán tevékenységekben és az óvodapedagógusok által kezdeményezett változatos, motivált helyzetekben valósul meg. Legfőbb színtere a játék, amely egyben eszköze a tanulásnak, és amelyben folyamatosan érvényre jut a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezet sokoldalú megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése.

A gyermeki ismeretszerzés és képességfejlődés alapfeltételének a sokféle tevékenységi lehetőséget, az óvodapedagógusok gyermekismeretét, szituáció érzékenységet és módszertani gazdagságát tekintjük, fejlődésük segítéséhez pedig a differenciált, egyéni bánásmód alkalmazását és a sokféle tanulási forma tudatos kihasználását tartjuk szükségesnek.

Nevelőtestületünk a játékot tekinti a legfőbb ismeretszerzési bázisnak, ezért elsősorban a játszás élményéhez igyekszünk eljuttatni a gyermekeket. Hisszük, hogy ez biztosítja leginkább az értelmi, szociális és intellektuális képességeik fejlődését.

Az értelmi fejlettség legfontosabb mutatója a nyelvi és kommunikációs készség színvonala. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll, a beszéd fejlettségi fokától nagymértékben függ a cselekvés és a megismerés szintje is. Az anyanyelv használata a szocializáció folyamatának és a gyermekek érintkezésének, önkifejezésének legfőbb eszköze. Az embert a beszéd kapcsolja a többi emberhez, a beszéd segítségével tudja megérteni a külvilágot, ugyanúgy, mint kitárni, megmutatni belső világát. A felnőttel való kapcsolat az óvodában kiegészül a társakkal való tevékenység közbeni beszélgetéssel, ezáltal fejlődik beszédfejlődésük is.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása –helyes mintaadással- óvodai életünkben, mindennapjainkban kiemelt jelentőségű helyet foglal el, nevelési rendszerünk valamennyi területét áthatja, nevelőtevékenységünk egész folyamatának szerves része, melynek megvalósítása hozzájárul a gyermekek sikeres iskolakezdéséhez szükséges képességeinek megalapozásához. A nyelvi fejlődést legnagyobb mértékben a környezet beszédkulturája, kommunikatív viselkedése befolyásolja. Valljuk, hogy a szép beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékos szóhasználatú, a gyermekekre odafigyelő felnőtt eredményesen tudja befolyásolni a gyermekek beszédfejlődését. Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy életszerű helyzetekben, természetes módon, a beszédöröm biztosításával folyamatosan fejlesszük - kihasználva nevelőmunkánk minden területét - a gyermekek beszédértését, kifejezőkészségét és szókincsét. Alkalmat és lehetőséget biztosítunk napi szinten beszélgetésekre azért, hogy a kisgyermek mindig beszélhessen arról, ami foglalkoztatja-érdekli, elmondhassa átélt élményét-örömét, érzéseit, vélt vagy valós sérelmeit. Nagy hangsúlyt fektetünk a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítésére, bőséges alkalmat biztosítunk a manipulációra, a tárgyak és eszközök használatára, megszólalásra, kérdésre készítő változatos és új ingerek biztosítására. Olyan helyzeteket teremtünk, amelyben a gyermek érzelmileg is kapcsolatba kerül környezetével, megfigyel, felfedez, rácsodálkozik, új ismereteket szerez, gondolkodik, beszél, kérdez. Figyelünk arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Nem vesszük el kedvüket a folyamatos beszéd-től állandó javítgatással, figyelmeztetéssel. Dicsérjük és biztatjuk a bátoritanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre.

Ahhoz, hogy az óvodánkban folyó **anyanyelvi nevelésünk sikeres legyen**, nevelőtestületünk a következő feltételek meglétét tartja elengedhetetlennek:

- Tartalmas, szóbeli közlést kiváltó, derűs, nyugodt óvodai élet.
- Az óvodapedagógus, dajka példaértékű beszéde.
- A gyermekek szociokulturális körülményeinek ismerete.
- A gyermekek egyéni beszéd-sajátosságainak, beszéd-szintjének alapos ismerete.
- Az esetleges beszédhibák, beszéd-beli elmaradás, beszéd-gátlás felismerése, korrekciója, szükség esetén szakember bevonásával.
- Egyéni, differenciált bánásmód alkalmazása.
- A szülőkkel való együttműködés.

A beszédfejlődés legoptimálisabb színterének a játékot tekintjük, mert a játék felszabadult légköre feloldja a gyermekben a beszéd-gátlást, ezáltal kommunikatív kapcsolatba kerülnek

egymással és a felnőttekkel. A jókedvű játéksituációkban újabb és újabb szavakkal és kifejezésekkel gazdagodik szókincsük, fokozódik beszédkedvük, jelentősen javul beszédértésük. A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, párbeszéd kialakulására. Az óvodapedagógus szerepvállalásai modellértékűek a folyamatos beszéd, a szókapcsolatok, a hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, mimika, gesztus tekintetében.

A nyelvi képességek fejlesztésének kiváló eszközei a mese, vers, bábozás, dramatikus és anyanyelvi-kommunikációs játékok. A versek, mesék segítségével a gyermekek elsajátítják a helyes hangzójelzést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet, új fogalmakkal ismerkedhetnek. A népi mondókák segítségével gyakorolható a magán és mássalhangzók helyes, tiszta ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A báb és dramatikus játékokban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket, kreativitásukat. A bábozó gyermek párbeszédei az aktív szókincs felhasználásának játékos gyakorlatai, miközben a gyermek megtanul bánni saját hangjával, s érzelmeit is a hang segítségével fejezi ki. Az anyanyelvi játékok a beszédminőség alakulását, az artikulációs bázis (hangképzés, hangsúly, hangerő, beszédtempó, intonáció, hangmagasság) és a beszédtechnika (beszéddritmus, beszédlégzés) fejlesztését szolgálják. A kommunikációs játékok alkalmazásával a metakommunikációs eszköztár fejlődését kívánjuk elősegíteni. A helyes és szép beszéd előkészíti a gyermeket az irodalmi élmények befogadására, fejleszti esztétikai érzékét, mélyíti érzelmeit, kulturált magatartásának elemévé válik.

A fentiekén túl a gyermekek minden tevékenységét, teljes óvodai életét végig kíséri az anyanyelv használata.

A nap folyamán bármikor biztosítunk lehetőséget a beszélgetésre, de a hétfői napokon erre különösen tekintettel vagyunk, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt mondják el gyermekeink.

Gondozás közben a gyermek megfogalmazza szükségleteit, segítséget kér, megérti a hozzá intézett közléseket, kéréseket.

Munkajellegű tevékenységek közben beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként, szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, műveletek megnevezése).

A tanulás, tapasztalatszerzés során a különböző problémahelyzetek megoldásának szerves része a párbeszéd.

Minden gyermek beszédét alapvetően meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Az óvodai nyelvi fejlesztésnek tehát a családi háttér megismeréséből kell kiindulnia és a gyermekek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejtenie.

Óvodásaink anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük. Sajnos folyamatosan nő a hátrányos helyzetű, kedvezőtlen szociális háttérű, ingerszegény környezetből érkező gyermekek száma, és ezzel együtt növekvő tendenciát mutat a megkésett beszédfejlődésű, beszédhibás óvodásaink száma is. Az ő nyelvi fejlődésüket az óvodában kell hatékonyan segítenünk, sok-sok élményt adó beszédhelyzet megteremtésével, cselekedtetéssel, a környező világ felfedeztetésével, keresve azokat a módszereket, eljárásokat, melyekkel hátrányaikat kompenzálni tudjuk. Igyekszünk minden egyes gyermekkel folyamatosan, szakszerűen, differenciáltan foglalkozni, hogy a nyelvi hibákat és hiányosságokat korrigálhassuk megfelelő körülmények és nevelés keretében, szükség esetén szakember (logopédus) bevonásával. Meggyőződésünk, hogy a nyelvi problémákkal küzdő gyermekek beszédkultúrája sokat formálódhat az óvodai élet során. A gyermekközösség és a felnőttek érzelmi közelsége és szeretete szép lassan feloldhatja bennük azt a gátlást, mely egyik akadály a önmaguk kiteljesedésének. Ha az óvodában a nap minden percében szól valaki hozzájuk, hallgatják egymást, figyelik a felnőttek beszédét, akkor állandó késztetést fognak érezni arra, hogy ők is részt vegyenek a párbeszédben, miközben szókincsük bővül. Ha az óvodai környezetük biztonságot áraszt feléjük akkor a játék és egyéb tevékenység során kialakult beszélgetésben egyre jobban megnyílnak, rá fognak ébredni a visszakérdezés és válaszadás lehetőségére-örömére.

Kiemelt feladataink a preventív szemlélet jegyében az alábbi területek fejlesztése:

Az anyanyelvi nevelés területén

- Beszédeszlelés: Hallás, beszédhallás, hallásdifferenciálás, zörejhangok, egymás hangjának felismerése játékba ágyazottan.
- Fonológiai kódolás – játékok.
- Auditív ritmus - mozgással kísért mondókák, énekek.
- Auditív emlékezet – speciális fejlesztőjátékok.
- Beszéderítés: Auditív zárttság - speciális nyelvi játékok.
- Dinamikus gyakorlatok a beszéd és a kéz finommozgásának összehangolása -rajzzal kísért mondókák.
- A beszéd produkciót segítő játékos, beszédmozgást ügyesítő, artikulációs játékok megismertetése és gyakorlása a gyermekekkel.

Az értelmi nevelés területén

- Iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, a személyiség fejlődése során kialakult deficitiek kompenzálása.
- Problémák feltárása.
- A fejlesztés mielőbbi elindítása.

Feladataink a Tehetséggondozásban

A kimagasló értelmi képességgel, kreativitással, specifikus képességgel bíró gyermekek beazonosítása és bevonása a Tehetséggondozó Programunkba.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről.
- Képesek ismereteiket, élményeiket szóban kifejezni, kérdéseiket bátran megfogalmazni, érthetően, folyamatosan kommunikálnak.
- Ismereteiket alkalmazzák, probléma felismerők és megoldók.
- Képesek az információk felfogására (érzékelés, észlelés, figyelem), megtartására (rögzítés, felidézés), feldolgozására (gondolkodási műveletek, képzelet, fantázia).
- Szándékos figyelemkoncentrációra képesek.
- Emlékezetük megbízható.
- Fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van.
- Szívesen és nyelvtanilag helyesen beszélnek, kommunikációjuk során betartják a nyelvi szabályokat.
- Beszédük összefüggő, elbeszélésük folyamatos, logikai összefüggéseket is tartalmaz.
- Figyelmesen, nyugodtan meghallgatják mások mondandóját.
- A gyermekek maguk is szívesen mesélnek.
- Önállóan kezdeményeznek bábozást, dramatizálást.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

6.1. A gyermek világa: a Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. Semmi mással nem helyettesíthető, nem pótolható, szabadon és önként vállalt, a cselekvés örömeért végzett gyermeki tevékenység. Óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. Az óvodai játék egy életre szóló élményt nyújt, melyeket örömezés kísér, mely jelentősen növeli a fejlesztő hatást, mivel az új ismeretek pozitív érzelmek között nyomatékosabban épülnek be a gyermeki személyiségbe. A játék útján ismerkednek a világgal, tárgyakkal, azok tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, az emberi kapcsolatokkal és magatartással. Ebben a tevékenységben adják a legtöbb jelzést személyiségükről, s a kortárs kapcsolataik is ebben a szocializációs térben fejlődnek a legintenzívebben, hiszen közben folyamatosan gyakorolják az egymáshoz való alkalmazkodást, az együttműködést, mások játékának tiszteletben tartását, az alá-fölé rendeltségi viszonyokat bizonyos szituációkban. Nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kipróbálhatja, feldolgozhatja, gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket, ugyanakkor megoldási módokat talál a bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, kijátszhatja magából félelmeit, szorongásait és újraélheti pozitív élményeit.

Célunk:

- Kezdeményező, alkalmazkodó, kitartó, alkotó, másokat elfogadó, segítő, derűs, harmonikus szeretetteljes gyermeki személyiség formálása.
- Megfelelő feltételek biztosításával a gyermeki szabadság, önállóság és kezdeményezőkézség tiszteletben tartásával, a gyermekek szabad képzettársításának, alkotóképességének, kreativitásának fejlesztése, egyéni vágyaik, ötleteik kibontakoztatása.
- Az intellektuális, mozgásos, szociális élmények többszöri átélésével önmaguk, környezetük és az emberi kapcsolatok megismerésének elősegítése, egyben a játékos tanulás lehetővé tétele.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék gazdag feltételrendszerének megteremtése.
- A gyermeki játék elsődlegességének, önállóságának tiszteletben tartása.

- A szabad játék túlsúlyának érvényesítése, a napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek biztosítása a sokszínű játék kialakulásához.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása, kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- A játék folyamán az óvodapedagógus tudatos jelenléte, indirekt irányítása, szükség esetén bekapcsolódása a játékba, együtt játszás a gyermekkel.
- A játéktevékenységek során a másság, a kulturális értékek elfogadtatása.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

Óvodánkban arra törekszünk, hogy ezt az elemi, pszichikus gyermeki szükségletet minden nap, visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kielégítsük.

Közösségünk e legfontosabb gyermeki tevékenység átgondolt szervezésével igyekszik szolgálni a gyermekek szabad játékát. Folyamatosan biztosítjuk óvodásaink számára, az érzelmi alapú élményeket, hogy egyéni vágyaik és ötleteik a kötetlen, sokféle játéklehetőségben kibontakozhassanak.

Meggyőződésünk, hogy kreatív játék ott alakulhat ki igazán, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy mit, mikor, kivel, hol, mivel, hogyan, mennyi ideig játszanak. Annak a gyermeknek, aki szabadon, kreatívan használhatja a rendelkezésre álló eszközöket, és akinek módja van befejezni az általa választott tevékenységet, fejlődése jó irányba halad. Ha mindezek mellett lehetősége nyílik a játszótársak megválasztására, együttműködésre vagy elutasításra, a felmerülő problémahelyzetek, konfliktusok önálló megoldására, a társakkal való egyezkedésre, akkor szociális fejlődése is biztosított.

Óvodánkban a játék folyamán az óvodapedagógus tudatos jelenlétével biztosítjuk az indirekt irányítás felelősségét, mely azt jelenti számunkra, hogy mindig az adott szituációban döntjük el, hogy hogyan és mennyire avatkozunk bele a gyermekek tevékenységébe. Többször az „itt vagyok, ha szükséged van rám” szándékkal vagyunk jelen a játék során, segítségre, együttműködésre készen, támogató attitűddel. Meggyőződésünk, hogy segítségünk akkor fejlesztő, ha csak olyan szintű és mértékű, melyre éppen az adott szituációban, az adott gyermeknek szüksége van. Ennek értelmében igény szerint vagyunk játszótársa, segítőtársa a gyermekeknek, illetve mértéktartó irányítója, tette kész szemlélője játékuknak. Óvodánkban az óvodapedagógus értékét nem az állandó mozgás, a lázas munkatempó adja, hanem az, hogy mindig tudja, hogy mikor

kell föllátnia, hová kell mennie, és mit kell tennie vagy mondania annak érdekében, hogy további lendületet kapjon a játék vagy éppen a nyugalom ne boruljon fel.

Szerepünk és feladatunk elsődlegesen a játék feltételeinek biztosítása, ezen túlmenően pedig mindig csak az, és mindig csak annyi, amennyit a gyermekek életkora, aktuális fejlettsége, a játékszituáció és a csoport pillanatnyi légköre kíván.

A játék feltételeinek megteremtése

Arra törekszünk, hogy a hozzánk járó gyermekek jól érezzék magukat, s minden olyan lehetőséget megkapjanak játék közben, amelyre otthon, a családban esetleg nincs lehetőség. Fontos feladatunknak érezzük, hogy a gyermekeket óvodán kívül érő negatív hatásokat nyugodt, békés érzelmi hangulat megteremtésével ellensúlyozzuk. Nem engedünk teret a durvaságnak, agresszivitásnak, ami sajnos gyakran felbukkan a mai kisgyermekek életében. Olyan óvodai **légkört** igyekszünk teremteni, amelyben óvodásaink felszabadultan, kreatívan alkothatnak, biztonságban érezhetik magukat, s melyben játékigényüknek megfelelően szabadon választhatnak és dönthetnek. Fontosnak tartjuk az együttélés – együtt játszás alapvető szokásainak, szabályainak alakítását, következetes betartatását a csoportszobai és az udvari játék alkalmával egyaránt.

A játék szempontjából legfontosabb szabályok:

- Egymás játékának tiszteletben tartása
- Egymás és a játékeszközök óvása
- A játék befejeztével a következő tevékenységhez szükséges mértékű rend megteremtése

A társválasztás szabadságának biztosításával ösztönözzük a játszócsoportok, baráti kapcsolatok alakulását. Ez magába foglalja az egyedüllét, félrehúzódás lehetőségét is, melyet tiszteletben tartunk.

A játék során kialakuló konfliktusok megoldásában csak szükség szerint veszünk részt. Célunk, hogy a gyermekek egymás között tudják ezeket megoldani. Ennek érdekében a gyermekekkel megismertetjük a visszautasítás elfogadott megoldásait és különböző, konstruktív konfliktuskezelő technikákat. Azt szeretnénk elérni, hogy a gyermekekben fokozatosan kialakuljon az, hogy senkit sem kell legyőzni, csak meggyőzni.

Megfelelő hely kialakításával biztosítjuk az elmélyült játék lehetőségét. A gyermekek játéka egy időben, párhuzamosan több helyen is zajlik. Figyelünk arra, hogy legyen a gyermekek számára elegendő mozgástér. Minden csoportszobában vannak állandó és változtatható, mobil térberendezésű játszóhelyek, sarkok, kuckók. A kezdeti segítség után a gyermekek egyre önállóan alakítják át játékuknak megfelelően a teret, melynek

rendezésénél figyelünk arra is, hogy a zajosabb, mozgalmasabb és a nyugodtabb tevékenységeknek egyaránt kedvező helye legyen. Az udvar állandó játéklehetőségeit az évszaktól függően lehet kihasználni. Az időjárásnak megfelelően bővíthetők a kinti játék lehetőségei, pl. szánkózás, labdajátékok, homokozás, mozgásos játékok feltételeinek biztosításával. Az udvari játék akkor a leggazdagabb, ha jó idő esetén a csoportszobában lévő összes tevékenységi lehetőség feltételei kikerülhetnek, a gyermekek aktuális választásának megfelelően.

Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a **játékidő**, annak érdekében, hogy a gyermekek játéka teljes gazdagságában kibontakozhasson. Rugalmas napirenddel, hosszú játékidővel biztosítjuk a játék kiteljesedését, amely így lesz örömszerző, feszültségoldó, fejlesztő. Lehetővé tesszük, hogy a reggel megkezdett játékot délután is, vagy akár több napon keresztül is folytathassák. Számunkra a délelőtti és a délutáni játék egyenértékű.

A **játékeszközök** jelenléte bizonyos fokig motiválja a játék témáját. A tudatos nevelőmunka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása, mely az óvodapedagógus nagy felelőssége, hiszen az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, alapvetően befolyásolja minden irányú fejlődését. Olyan fejlesztő hatású, esztétikus, balesetmentes, könnyen kezelhető játékokat, anyagokat alkalmazunk, melyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, kedvet ébresztenek a játékhoz, lehetőséget adnak a gyermeki kreativitás kibontakoztatásához. Minden játékfajtaéhoz, minden korcsoport számára egyidejűleg biztosítjuk a sokféle, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő eszközöket, anyagokat. Figyelünk az eszközök differenciált biztosítására, hogy minden gyermek megtalálja számára a legmegfelelőbbet. A 3-4 éves gyermekek érzelmileg erősen kötődnek a játékaikhoz, ezért számukra lehetővé tesszük, hogy otthoni, kedvelt tárgyukat, játékaikat behozhassák az óvodába. Minden csoportban felhasználjuk az évszak és a természet szolgáltatta „kincseket” is, melyek változatos felhasználására törekszünk.

A kisgyermek a játékban a saját elképzeléseit, vágyait szeretné megvalósítani. Fontos számára az előzetes **élmény**, hisz játék közben átismételheti azt, amit a környezetében látott, hallott, tapasztalt. Feladatunk, hogy a gyermekek számára élmény-dús óvodai életet biztosítsunk. Közös életünk eseményeit olyan tartalommal szervezzük, hogy annak során gyermekeinket olyan érzelmi hatások éri, melyek az élmény erejével motiválják őket játékaikban. A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás, az óvodapedagógus tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Indirekt módon ezzel tudjuk a gyermeki világot befolyásolni. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben

élik meg. A gyermek spontán élményszerzése épp olyan fontos, mint a pedagógus által irányított, megtervezett. Az otthoni élmények játékra való hatását is fontosnak tartjuk, ezért azok játéokban való „újraélését” is segítjük.

Fejlesztési lehetőségek a preventív szemlélet jegyében a különböző játékfajtákon belül:

Gyakorló játék

Gyakorló játék közben a különböző anyagokkal, eszközökkel való ismerkedés a gyermek információszerzését, tapasztalatgyűjtését, így az értelmi fejlődést szolgálják. A funkció gyakorlásának feszültség csökkentő hatása van, és ez örömezt vált ki. Az ismétlés később ritmikusá válik és spontán kialakuló szabály szerint zajlik.

Segítségükkel a gyermek megismeri saját testét, és azt elkülöníti másoktól, megismeri a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket, az azokkal végezhető műveletek, a tárgyi tevékenységek egész sorát. Főleg a 3-4 éves korosztályra jellemző, de végig vonul az egész óvodáskoron. Igyekezünk minél több olyan anyagot, tárgyat, játékeszközt a gyermekek kezébe adni, amelyeket rakosgatva, tépegetve, forgatva, húzogatva egyre jobban ügyesebben és gyorsabban élhetik át a megismerés örömét. Igyekezünk természetes anyagokból készült, pl. fajtákokat beszerezni. Nagyon jó hatásúak a nagyobb faelemekből készült összerakós játékok. Ezekkel fejlesztjük szem-kéz koordinációjukat, térérzékelésüket. Szabadon hagyjuk érvényesülni a gyermekekben a „magam csinálom, én már tudom” motívumait, mely az én-fejlődés fontos tényezője.

A hang és beszéd játékos utánzása, a beszédalkétség fejlődésének kezdeti eszköze, melynek nagyon jó szociális hatása van a gyermekekre.

Mozgások gyakorlása, amelyben a gyermek a mozgást mindig ugyanolyan formában ismételi, valamiféle maga alkotta szabály szerint, begyakorolja azokat.

Manipulációs játék - játék az eszközökkel, kézzel való pakolgtatásból áll, a gyakorlási funkció megismerési igényének kielégítésére.

Építő -, konstruáló játék

A két elnevezés hasonló játéktevékenység különböző fejlettségi szintjeire utal. Az építőjáték a tárgyak rakosgatásából minőségi változásként jelenik meg. A manipulációnak az érzékelés-észlelés fejlesztésében óriási szerepe van. A konstruáló játék a mozgáskoordinációra, az értelmi megismerő folyamatokra, sőt a divergens gondolkodásra, a képzeletre, ezen belül is az alkotó képzeletre fejt ki hatását, pedagógiai értéke a kreativitásra nevelés. Építés közben a gyermek átéli az alkotás örömét. Velejárói a

megfigyelés, az emlékezés, a képzelet, a problémamegoldás, az esztétikai érzék és a manualitás fejlődése, matematikai tapasztalatok szerzése. Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek eljussanak olyan fejlettségi fokig, melyben meghatározott céllal konstruálnak, és képesek több napig folytatni a megkezdett tevékenységet. Fontos feladatunk az eszközök változatosságának biztosítása. Különböző színű, anyagú, nagyságú kész és félkész eszközöket kínálunk a gyermekeknek, melyek kiválasztásánál figyelembe vesszük az adott csoport életkorát, fejlettségét, összetételét, érdeklődését. Ennek szellemében tudatosan bővítjük a készletünket.

Szerepjáték

A gyermek társas kapcsolatait, szociabilitását, szocializációját, az emberi viselkedésminták és erkölcsi normák kialakítását szolgálja. A gyakorló játékból bontakozik ki, benne a gyermekek önként, szabadon vállalt szerepeket játszanak el. Ez az óvodáskor legkedveltebb, legjellemzőbb és pedagógiai szempontból legfontosabb játékformája. Mindig valamilyen társadalmi élményből fakad, így fejleszti a gyermek viselkedéskultúráját, aktivitását, megfigyelőképességét, erkölcsi ítéleteinek alakulását, szabálytudatát, fejlődik általa képzelete (kitalált történet játszása), alkalmazkodóképessége, kommunikációja. A szimbolikus funkciók megjelenése a cselekvési sémák képzetté formálásának kezdete. A gyermek a szerepjátékban spontán megnyilvánulásokat produkál, amelyek csak „itt és most” érvényesek. A játékban oldódik a valóság korlátozó szerepe, a belső motivációk irányítják, és az érzelmek uralják. A szerepjátékban a gyermek érzelmeit, elképzeléseit, élményeit sajátos módon jeleníti meg. Feladatunk ezt figyelemmel kísérni, tiszteletben tartani és segíteni, biztosítani a megfelelő feltételeket, eszközöket, helyet s a gyermekkel együtt átalakítani a teret a játéknak megfelelően. Ebben a játékfajtában a fejlesztési lehetőségek széles skálája van jelen, melyeket igyekszünk kihasználni és indirekt módon fejleszteni a gyermek egész személyiségét elsősorban a szociális területeken.

Barkácsolás, kézimunka

Fontosnak tartjuk, hogy a barkácsolás ne öncélú legyen, hanem lehetőleg mindig a játék igényéből fakadjon, vagyis hogy a barkácsolással többnyire a játékaikhoz a szükséges kiegészítő eszközöket készítsék el a gyermekek. Az elkészített eszközökkel játszhassanak, legyen azoknak funkciójuk. A barkácsoláshoz folyamatos gyűjtőmunkára van szükség és megfelelő méretű szerszámokra, eszközökre. A barkácsolási feltételek megteremtésével, jó légkörű beszélgetéssel egybekötve, közbeni dúdolgatással, verseléssel igyekszünk alakítani, fejleszteni a gyermekek alkotókedvét, kezűgyességét. Az egyes részek

összeillesztésével a gyermek képzelete, gondolkodása, alkotó fantáziája nagymértékben fejlődik. Előre eltervezi, majd emlékezete szerint megvalósítja ötleteit. A kézimunkák közül a papírhajtogatás a pontos illesztéssel a kézügyességet, a figyelemkoncentrációt, az emlékezetet és a képzeletet fejleszti. Változatos tevékenységeket biztosítására törekszünk (vágás, ragasztás, tépés, hajtogatás, fonás, varrás, stb.), melyek végzése közben a gyermekek ismereteket szereznek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságukról. Munka közben pedig átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk.

Bábozás, dramatizálás

Dramatizálás során a gyermek saját vagy irodalmi élményeit játssza el kötetlen módon. Lehetőséget teremtünk ehhez a tevékenységhez a megfelelő irodalmi élmények és a kellékek, eszközök biztosításával. Segítséget nyújtunk a gyermekek számára a díszletek elkészítésében, a tér berendezésében, a szereplők kiválasztásában. A népmesék, népi mondókák, népdalok, versek, rövid elbeszélések megfelelő alapot adnak az eljátszásra, a bábok mozgatására, az ízes szófordulatok megszerettetésére. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében, a bábok mögé bújva van igazán lehetőség az önmegvalósításra. Motiváljuk a gyermekeket, hogy a mese-vers élményeik alapján elképzeléseik, szándékaik szerint formálják át a történeteket, olyan tulajdonságokkal ruházzák fel a szereplőket, amely belső igényükből fakad.

Nagymértékben fejleszti a gyermek emlékezetét (ismert történetek eljátszása), esztétikai érzékét, a kifejezőkészséget, kitalált történet eljátszásával a kreatív gondolkodást, a képzeletet. A közös tevékenység során fejlődnek a társas kapcsolatok és a kommunikáció is.

Szabályjáték

Az értelmi képességek fejlesztésén túl a megismerő folyamatok, a megfigyelőképesség, az emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – különösen a fogalomalkotás – fejlesztésben jut kiemelkedő szerepe. A közös, egymásért folytatott játék örömeinek átélését, az egészséges versenyszellem kialakulását is segíti. Alakítja szabálytudatukat, kudarcűrő képességüket, türelmüket, önuralmukat. Mozgásos szabályjátékok széles skálájával ismertetjük meg a gyermekeinket, hogy bármikor maguk is eljátszhassák, kezdeményezhessék ezeket.

Az értelemfejlesztő szabály játékok (társas, dominó, kártya, logikai, nyelvi stb.) egyfajta szociális és értelmi érettséget feltételeznek, s egyben fejlesztenek.

Népi játékok

Egy nép kulturális hagyományai közé tartoznak a népi játékok. A népi játékok szoros összefüggésben vannak a szájhagyománnyal, népművészettel, népzenevel, népi táncokkal és a népszokásokkal. A népi játékok egyaránt kötődnek a mozgásos-, a szerep-, a dramatikus-, a konstruáló- és az alkotójátékhoz. A népi játékok általában szabályhoz kötöttek, az életkorhoz rugalmasan alkalmazkodnak, strukturálisan nagyon egyszerűek. A népi játékeszközök jellemző vonásai: népi játékeszköznek nevezzük mindazokat a játékeszközöket, tárgyakat, amelyek anyagukat, elkészítésüket, tematikájukat tekintve a nép hagyományaiból, mindennapi életéből, ünnep- és jeles napjainak eseményiből táplálkoznak, ezáltal identitásformáló hatásuk vitathatatlan.

Népi játékok fajtái:

- eszközös játékok: tárgykészítő játékok, eszközös ügyességi játékok, mozgásos népi játékok
- mozgásos játékok: különféle ügyességi és erőjátékok, fogócskák, vonulások
- párválasztó játékok: párválasztó körjátékok, leánykérő játékok
- szellemi játékok: szellemi ügyességi játékok, becsapós játékok, kitalálós játékok, tiltó játékok, rejtő- kereső játékok

E játékok segítségével tanulja meg a gyermek, hogy hol vannak testének határai, és arra is rájön, hogyan tudja mozgását befolyásolni, koordinálni. Az anyanyelvi kultúra alakításában nagy szerepe van a dal, a játék és a mozgás összekapcsolódásának. Az értelmi képességek sokoldalú fejlesztését segítik a népi játékok. Észrevétlenül fejlesztik a fizikai képességeket, az izomzatot, a mozgáskultúrát. Különböző pszichikus funkciókat is fejlesztünk a népi játékokkal: auditív percepció, beszédkészség, ritmuskészség, keresztcsatornák, testséma, térészlelés, alaklátás, formaállandóság, finommotorika, térpercepció, személyi zónák alakítása, kommunikációs képességek fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek játékában kialakulnak a közösségi szellem vonásai.
- A gyermekek tudnak együtt játszani, tiszteletben tartják egymás javaslatait, véleményeit.
- Képesek önálló játék kezdeményezésére, a különböző játékfajtáknak megfelelően.
- Képesé válnak a játékokban kialakult szabályok betartására, vigyáznak saját, társaik és a csoport játékainak épségére.

- Képesse válnak a szerepvállalásra, - elosztásra, - cserére, a játékhoz szükséges eszközök kiválasztására, a közös játék megszervezésére.
- Önállóan próbálják megoldani a felmerülő konfliktushelyzeteket.
- Az óvodapedagógus segítségével a játékhoz kiegészítő eszközöket készítenek, részt vesznek a játékok megjavításában.
- A különböző játékeszközökkel az egyéni ötleteik alapján tevékenykednek, bonyolultabb alkotásokat is tudnak létrehozni.
- A hagyományos játékfajtákon túl megkedvelik a gondolkodást fejlesztő, a társas, a szellemi erőfeszítést igénylő játékokat is, szívesen versenyeznek egymással.
- Képesek a siker és a kudarc megfelelő megélésére.

6.2. Verselés, mesélés

A mesehallgatás, verselés, a verses szövegekkel kísért játék, a bábozás a kisgyermekeknek a játékkal egyenrangú természetes igénye, szellemi szükségleteinek kielégítése, kellemes időtöltés, együttes élmény. Az óvodai életünk mindennapjait kitöltő, megszépítő szórakozás, mely egyben az egészséges gyermeki világkép és az érzelmi biztonság megalapozásának egyik legfontosabb eszköze, amely hozzájárul az anyanyelvi neveléshez.

Célunk:

Az óvodáskorú gyermekek pozitív személyiség jegyeinek megalapozása, érzelmi, értelmi és esztétikai fejlődésük elősegítése a gyermekirodalom és a szorosan hozzákapcsolódó tevékenységek (bábjátékok, dramatizálás, mimetikus játék, szituációs játék, stb.) sajátos eszközeivel.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- A gyermekek és az irodalom tudatos és aktív kapcsolatának megteremtése, irodalmi érdeklődésük felkeltése, irodalomszeretetük megalapozása.
- Az irodalmi élményeken keresztül az érthető beszéd készségének alakítása.
- Az anyanyelvi nevelés folyamatában sajátos törődést igénylő gyermekek segítése (pl. megsegített kommunikáció).
- Élőszavas meseélmény biztosítása, amely támogatja a gyermekek szemléletmódjának, világképének alakítását.
- Ideális körülmények megteremtése az irodalmi élmények befogadásához.

- Kultúraátadás a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, mondókák, dúdolókat bemutatásával.
- A kisgyermek mentális higiéniájának támogatása a mindennapos mesélés, mondókázás, verselés által.
- A családok bevonása a gyermekek irodalmi –anyanyelvi nevelésébe.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek biztonságban érzi magát, s mint ilyen, az érzelmi biztonság megadásának fontos eszköze. Sikere nemcsak a jól megválasztott szövegből, hanem a mesélő, a gyermekkel játszó felnőtt személyes varázsából fakad.

Elengedhetetlennek tartjuk a szeretetteljes, pozitív emocionális légkör megteremtését, biztosítását, ami egyébként is egész óvodai életünket áthatja.

A mese, a vers a gyermekek érzelmi, értelmi, etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Pihenteti, szórakoztatja a gyermekeket, segíti őket élményeik feldolgozásában, oldja meglévő feszültségeiket, szorongásaikat. Sajátos beszédhelyzet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki. Anyanyelvi nevelő hatása abban van, hogy ráfigyelteti a kisgyermekeket az emberi beszéd érdekességére, észrevétlenül tanítja őket a folyamatos beszédre figyelésre és annak gyakorlására. A mesét az átváltozás motívumai, az ellentétek kedvelése, az ismétlések, a veszély- megmenekülés helyzetei, a kompenzálás, a vágyteljesítés dinamikája teszi lelki, szellemi élménnyé.

A vers érdekes, ritmikus hangzása, a mozgásélménnyel összekapcsolódó hangulat, érzélem miatt vonzó. A gyermekek számára játék, melyhez ritmikus mozgás tartozik. A népi gyermekmondókák épp olyan jó versek, mint a legnagyobb költők alkotásai. Élményt nyújtanak ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével.

A bábokkal, a bábjátékkal, óvodásaink már az első naptól kezdve kapcsolatba kerülnek. Lényegesnek tartjuk már a befogadás ideje alatt is, hiszen a kellemes élményeket adó bábjáték segítheti, hogy a kisgyermek könnyen, traumák nélkül, harmonikusabban beilleszkedjen a közösségbe, jól érezze ott magát és bizalommal forduljon környezetéhez. A későbbiekben pedig már nem, mint szemlélő, hanem mint aktív közreműködő vesz részt a tevékenységben. A gyermek mindenkor átéléssel eleveníti fel a bábokkal a már többször hallott mesét, történetet és még nagyobb vágyakozással válik színésszé, amikor saját maga jeleníti meg az irodalmi alkotások jellegzetes hőseit. A báb és drámajáték közös élmény, így közösségformáló tényező is. Kiemelkedő szerepe van az anyanyelvi nevelés területén.

A bábozó gyermek párbeszédei az aktív szókinsz felhasználásának játékos gyakorlatai. A báboknak, a dramatizáláshoz szükséges kellékeknek csoportjainkban állandó, a gyermekek számára hozzáférhető helyük van. Törekszünk ideális körülményeket biztosítani az irodalmi élmények befogadásához.

Óvodánkban a mesélésnek, verselésnek helye és ideje van a nap folyamán bármikor, amikor a gyermekek igénylik. Óvodapedagógusaink heti rendszerességgel, tudatosan átgondolva – az aktuális témákhoz kapcsolódóan – tervezik és valósítják meg az irodalmi élményhez jutást. Mindennapjainak elmaradhatatlan eleme az alvás előtti meghitt mesélés, mely hagyomány óvodánk minden csoportjában.

Évente több alkalommal, elsősorban jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódóan az óvodai dolgozók meseelőadását, bábjátékát élvezhetik gyermekeink, melyeket mindig nagy siker kísér. Rendszeresen bábelőadásokat is látogatunk csoportjainkkal.

Igyekszünk beépíteni a kortárs gyermekirodalmi alkotásokat is, hiszen irodalmi nevelésünk így lesz színes és tartalmas. Alapvető forrásunk a szóbeliség stílusfordulatait őrző, anyanyelven teremtett népmese és a népi, dajkai hagyományokat felelevenítő gyermekmondóka. Ezt egészítjük ki a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeivel, hazai és más népek meséivel. Az irodalmi –anyanyelvi nevelés olyan folyamat, amely a családban kezdődik, esetleg a bölcsőde kiegészít, az óvoda pedig – a család együttműködésével – tovább folytat. Óvodánk részéről az együttműködés elsősorban a segítőkészségben, a gyermek fejlődése érdekében kifejtett meggyőzésben és az otthon is hasznosítható tanácsban nyilvánul meg. Tapasztalatunk, hogy a szülők többsége szívesen fogadja közeledésünket, tanácsainkat. Nyílt napok alkalmával lehetőség nyílik arra, hogy bemutassuk, milyen egy szép mesemondás, hogy kapcsolódik egybe a vers, mese, játék, ének, rajzolás, vagy, hogy milyen az, amikor nem tanítjuk, hanem eljátsszuk a verset. Szülői értekezleten felhívjuk a szülők figyelmét az otthoni meghitt élőszavas mesélés fontosságára, egy-egy megjelent irodalmi kiadványra. Ötleteket, tanácsokat adunk arra vonatkozóan, hogy mi kerülhetne még a gyermek otthoni könyvespolcára.

Fejlesztési lehetőségek a preventív szemlélet jegyében:

- Kiváló lehetőséget nyújt a korai megelőzés feladatainak megvalósítására: az artikulációs bázis (hangképzés, hangsúly, hangerő, intonáció, orgánusok, megfelelő hangmagasság, beszédtempó) és a beszéd technikai oldalának (beszédrítmus, beszédlevegő) fejlesztésére. Az irodalmi alkotások tartalmi – formai elemei és az irodalmi élményekből táplálkozó

önkifejező tevékenységek (bábjáték, dramatizálás, önálló mese – vers alkotás stb.) segítik a gyermeki személyiség kibontakozását.

- Bábozás, dramatizálás közben a gyermek reprodukálja az eseményeket, alkotó fantáziájával kiteljesíti azokat (önálló meseszöveg, stb.), fokozatosan képessé válik arra, hogy beleélje magát más helyzetébe, kialakul, fejlődik empátiás képessége. A gyermek miközben átél és viszonyul, képszerűen fogalmakat alkot (jóról, rosszról, irigységről) Ennek alapján olyan viszonyba lép a hősökkel, amelybe intellektuális komponensek is beépülnek: következtetéseket von le, ítéleteket alkot.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Belső igényükké válik az irodalmi alkotásokkal való mindennapos kapcsolat.
- Nyitottak, érdeklődők, befogadóak az irodalmi élményekre. Megértik, élvezik azokat.
- Az irodalmi élmények megjelennek a szabadjátékban és a különböző tevékenységekben, a beszédben, társas interakciókban.
- Tisztán érthetően, az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszélnek.
- Önállóan, szívesen, bátran, pontosan fejezik ki gondolataikat.

6.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az ének, a zene, a tánc a művészeti nevelés része, a gyermekek zenei képesség fejlesztése által személyiségük kibontakoztatásának egyik fontos eszköze. Az ének-zene tevékenység semmi mással nem pótolható alapot ad a készség - képesség fejlesztéshez, elsősorban a hallásészlelés, és a ritmusérzék fejlesztéséhez. Gazdag érzelmi világa a spontán figyelmet belső motivációvá erősíti; nyugalmat, derűt, közös élményt rejt magában, kultúrtartalmával a személyiség fejlődés elengedhetetlen része.

Célunk:

- Az éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, megszerettetése, ami hozzájárul a gyermekek zenei képességének, ízlésének, esztétikai fogékonyságának, mozgáskultúrájának fejlesztéséhez.
- A gyermekek zenei élményhez juttatása, mely megalapozza zenei anyanyelvüket.
- Zenei kultúránk átadása.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- Megfelelő légkör megteremtésével az érzelmi motiváltság biztosítása, a gyermekek éneklési kedvének felkeltése.

- A gyermek örömteli, érzelem gazdag, tiszta éneklésének alakítása.
- A közös éneklés, a közös énekes játékok megszerettetése.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei formaérzékének, zenei alkotókészségének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- A különleges gondoskodást igénylő gyermekek érdeklődésének felkeltése a zenei tevékenységek iránt.
- Olyan zenei anyag kiválasztása, melynek átadása révén magyar kulturális kincsünk átöröklése, életben tartása történik.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

A kisgyermek első zenei élményeit a családban szerzi. A család az óvodapedagógussal együttműködve segítheti a gyermek zenei fogékonyságának megalapozását. Óvodánkban az ének-zenei nevelést Kodály szellemiségében végezzük.

„A 3-6-7 éves gyermekek benyomásai életre szólóak, amit akkor beléje oltanak, élete fogytáig nem feleli” (Kodály Zoltán)

Ehhez az óvodapedagógus zenei érzékenysége, kifinomultsága szükséges. Az egyik legszebb élmény, amit nyújtani tudunk, az az óvodapedagógus éneke. A zenei anyagokat igényesen válogatjuk, a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző ünnepekhez kapcsolódóan, melyek között megtalálhatók a népdalok, népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások is egyaránt. A gyermekek éneklési - és ritmus - hallás készsége korcsoporton belül is nagyon eltérő lehet, ezért feladatunk, hogy differenciált fejlesztésben, egyéni bánásmódban részesítsünk minden gyermeket, s önmagához képest egy magasabb szintre juttassuk.

A nap folyamán többször is lehetőséget biztosítunk az éneklésre, illetve olyan légkört teremtünk, melyben a gyermekek spontán éneklési kedve kibontakozhat. A közös élményekben gazdag énekes játékok alkalmával ismertetjük meg a gyermekeket a dal szépségével, ritmusával, a dallammal, a harmonikus mozgással, tánccal. A népzenenek, néptáncnak az óvodában is adaptálható elemeit beépítjük mindennapjainkba. A mondókákat, énekes játékokat főként a magyar népi gyermekjáték hagyományból merítjük. A mondókák tanítását lényegesnek tartjuk, mivel zenei értékük egyenlő a gyermekdalokéval.

A befogadás idején szinte minden tevékenységhez kapcsolunk egy – egy mondókát, dalt. Kiemelt jelentőségűek ebben az időszakban a hőcögtetők, lovagoltatók, simogatók, stb., melyek a testi kontaktus révén érzelmi biztonságot is nyújtanak a kicsiknek.

Az ének – zene , a néptánc, a népi játék komplexen épül be mindennapjaink tevékenységeibe, valamennyi nevelési területhez, valamint jeles napjainkhoz , ünnepeinkhez is kapcsolódik. Meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Csoportszobáinkban mindenhol megtalálhatók az alapvető ritmus hangszerek (dob, cintányér, triangulum,) a gyermekek számára elérhető helyen. Lehetőségünkhöz mértén a hangszerkészletünket folyamatosan bővítjük, alkalmanként saját készítésű, a gyermekekkel közösen készített, főleg természetes alapanyagú hangszerekkel is. Az énekes játékokhoz esztétikus, jelzésértékű eszközöket használunk. pl. bot, kendő, kalap, fejdísz, kötény, vőfélybot. Igyekszünk lehetőséget biztosítani az élő népzenevel, néptáncal, népi hangszerekkel való ismerkedésre is.

A sajátos nevelési igényű gyermekeket igyekszünk bevonni a zenei tevékenységekbe.

Zenehallgatáshoz értékes műveket választunk népdalainkból, rokon és más népek dalaiból, valamint alkalomadtán hallgatunk komponált műzenét és klasszikus zenét is. Óvodapedagógusokból szerveződött kórusunk alkalomszerűen, ünnepekhez, rendezvényekhez kapcsolódóan színesíti a gyermekek és dolgozók óvodai életét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan és örömmel kezdeményeznek dalokat, mondókákat, dalos játékokat.
- Képesek megkülönböztetni az egyenletes lüktetést és a dalritmust.
- Felismerik és megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
- Felismerik és megkülönböztetik a környezetük hangjait.
- A zenehallgatásra szánt műveket örömmel, figyelmesen hallgatják.
- Egyszerű táncos mozgásokat végeznek zenére, mozgásuk összerendezett.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A művészeti nevelés része, amely összetett, sokszínű, a mindennapokban komplexen megjelenő tevékenység. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Célunk:

A gyermeki személyiség fejlesztése a vizuális neveléssel, a látáskultúra alakításával esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük fejlesztésével, valamint a művészeti alkotásokkal (műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal) történő találkozás, tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- A gyermekek óvodába lépésétől olyan családi légkör megteremtése, melyben változatos eszközök és anyagok biztosításával a gyermekek spontán módon, szabadon tevékenykedhetnek, képesek kifejezni, ábrázolni amit gondolnak, éreznek, elképzelnek.
- Síkbeli és térbeli élményekhez juttatni a gyermekeket.
- Eleven szemlélet megteremtése.
- Alkotási vágyuk ébren tartása.
- Megismertetni a gyermekeket a különböző eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Biztos technikai tudás megteremtése, azok széleskörű gyakoroltatásával.
- Természetes anyagok, termékek felhasználásának biztosítása.
- Új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodás, a fenntarthatóságra való nevelés szemléletének megalapozása, megszilárdítása érdekében.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

A művészet szeretete, ismerete óvodáskorban elkezdődik. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre.

Óvodánkban szervezeten, tervezeten, mégis szabadon alkothatnak a gyermekek. Alapvetőnek tekintjük biztos technikai tudásuk kifejlesztését, hogy általa képesek legyenek olyan dolgok alkotására, melyek kifejezik érzéseiket, gondolataikat.

Az óvodapedagógusnak meghatározó szerepe van a kisgyermekek ábrázolási kedvének kialakításában, illetve továbbfejlesztésében. Arra törekszünk, hogy maximálisan eleget tudjunk tenni az esztétikai nevelés feladatainak és saját személyiségüket is az esztétikai igényesség hasza át.

A gyermekek vizuális nevelését komplex módon építjük be a nevelési területekbe. Felkeltjük érdeklődésüket a természet szépsége, a valóság megismerése iránt.

Gyermekeink a nap folyamán bármikor, koruknak és technikai tudásuknak megfelelő szinten élhetnek az ábrázolás lehetőségével. Az ábrázolási technikák megismertetését, a folyamatos gyakorlás lehetőségét az eszközök állandó jelenlétével biztosítjuk. A gyermekek technikai tudását egymásra építve bővítjük. Mindig az adott gyermekcsoport és egyénileg minden gyermek alapos ismeretére támaszkodunk. Az új technikai megoldásokat kisebb csoportokban ismerhetik meg, gyakorolhatják a gyermekek, hogy a konkrét, személyre szabott segítségadás megvalósulhasson.

A témaválasztást mindig közvetlen élményszerzésre építjük. Soha nem az eredmény, hanem az alkotás öröme a meghatározó. Mindennapi gyakorlatunkban alapvető feltétel a csoportban dolgozó két óvodapedagógus széles körű technikai tudása, a dajka segítő részvétele az óvodapedagógusok munkájával összehangolva. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a különböző megyei, regionális, országos rajzpályázatokat, melyeken gyermekeink rendszerint szép sikereket, helyezéseket érnek el. Jeles napokhoz kapcsolódóan kiállítást rendezünk a gyermeki munkákból. Az elkészült alkotásoknak közösen örülünk, együtt csodáljuk a gyermekekkel, szülőkkel, meghívott vendégekkel.

Már több éves hagyományunk, hogy családi kézműves, alkotó délutánokat szervezünk. Ezen alkalmakkor a gyermekek és a felnőttek is kipróbálhatják kedvük szerint a különböző kézműves technikákat, megélhetik az együtt alkotás örömét.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Bátran tevékenykednek az ábrázolás eszközeivel, örülnek alkotásaiknak és a közösen készített kompozícióknak.
- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, kialakul egyéni látásmódjuk, alkotási vágyuk.
- Az ábrázolás eszközeivel készségszinten bánnak.
- Kialakul bennük a térészlelés képessége.
- Esztétikai és intellektuális érzelmeik gazdagodnak.

- Tökéletesedik a kéz finom mozgása, a szenzomotoros koordináció, mely előfeltétele az iskola írástanulásnak.
- Fejlődik önállóságuk, alakul szándékos figyelmük.
- Megfogalmazzák értékítéleteiket: beszélgetnek, véleményt formálnak az elkészült alkotásokról.

6.5. Mindennapos mozgás

A mozgás a gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

Sajnos azt tapasztaljuk, hogy napjainkban egyre több az olyan óvodás kisgyermek, aki mozgásszegény életmódot él, holott köztudott, hogy éppen ebben az életkorban szerzi meg az alapvető mozgástapasztalatokat, melyek révén fejlődik idegrendszere. Meggyőződésünk szerint óvodásaink egészséges testi- biológiai fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testmozgás nélkül. Ha a testi készség és képességfejlesztés ebben a korban elmarad, a későbbiekben nem, vagy csak alacsony szinten pótolható. A mozgásöröm és szükséglet a szellemi fejlődéssel szoros kapcsolatban áll, a képességfejlesztésben, az ismeretszerzésben és a feladatmegoldó képesség alakításában is jelentős szerepe van. A gondolkodás fejlődésében alapvetően meghatározóak a testi tapasztalatok. Csak az a gyermek tudja kognitív képességeit kibontakoztatni, akinek módja volt a saját testét, annak sokféle helyzetét megtapasztalnia a térben. Segíti továbbá a gyermekek térben való tájékozódását, a helyzetfelismerést, a döntési és alkalmazkodó képességet és a személyiség akaratú tényezőinek alakulását. A fentieket szem előtt tartva nagy hangsúlyt fektetünk a mozgás dominanciájának érvényesítésére, így a mindennapi mozgás nélkülözhetetlen eleme óvodai életünknek, átszővi teljes tevékenységrendszerünket. Programunkban a mozgásfejlesztés sokszínű, változatos. Az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magában foglal. A tornának, játékos mozgásoknak és az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a csoportszobában, tornateremben, szabad levegőn, eszközökkel, eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - egyéni szükségleteket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Célunk:

- Az óvodások testi- lelki fejlődésének biztosítása, a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, edzése.
- Testi készségek, képességek, a mozgáskultúra fejlesztése.
- Az egészséges életvitel megalapozása, rendszeres mozgásra szoktatás.
- A gyermekek spontán mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- A rendszeres egészségfejlesztő testmozgást támogató, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok biztosítása.
- A pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének támogatása.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása, a mozgásos játékok és gyakorlatok megismertetése, megszerettetése.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységek mellett az irányított mozgásos tevékenységek megvalósítása.
- Az egészségfejlesztő testmozgás biztosítása minden gyermek számára, az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével.
- A gyermekek természetes mozgásának, testi képességeinek (ügyesség, gyorsaság, erő és állóképesség) fejlesztése.
- Különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.
- Mozgásszervi elváltozások megelőzése preventív torna alkalmazásával: játékos láb - és tartásjavító gyakorlatok megismertetése, megszerettetése.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

Óvodánkban minden adódó lehetőséget igyekszünk kihasználni arra, hogy a gyermekek testi nevelése magas színvonalon szerveződjön és valósuljon meg, és ezáltal a mozgás a gyermekek mindennapi örömforrásának és fejlődésének eszköze legyen.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi, a nap folyamán bármikor és bárhol beépíthető mindennapjainkba.

Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység

A gyermekek belső szükségletéből fakadó napi tevékenység. Kiemelt feladatunknak tekintjük a gyermeki szükséglet kielégítésének segítségét. Igyekszünk számukra biztosítani a megfelelő helyet, időt, eszközt és ötletet, hogy a különböző mozgásformákat balesetmentes körülmények között kedvük szerint gyakorolhassák.

A kötetlen szabad mozgás feltételeit a csoportszobában is megteremtjük a mozgásos játékokhoz szükséges szabad tér kialakításával és olyan eszközök biztosításával, melyek a gyermekeket mozgásra ösztönzik.

Az igazi önfeledt, szabad mozgás helye az udvarunk. A nagymozgásokra itt van a legtöbb, korlátozások nélküli lehetőség. Óvodánk hatalmas játszóudvara kiválóan szolgálja a gyermekek különböző mozgásos tevékenységét. A sokoldalú mozgásfejlődést segítő eszközök itt is a gyermekek rendelkezésére állnak (labda, ugráló-kötél, tornakarika, mászókötel, bicikli, télen szánkó stb.) Az udvaron kezdeményezett mozgásos játékokba minden gyermek érdeklődésétől, mozgáskedvétől függően kapcsolódhat be és időbeli tartamáról szabadon dönthet. Az az elsődleges, hogy igazi felfrissülést, felüdülést nyújtson számukra.

Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés

A mindennapok során, a szabad játék mellett, megjelennek az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos keretek között fejlesztik a különböző mozgáskészségeket. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Szervezett mozgásos tevékenység

A heti rendszerességgel szervezett mozgás keretei között olyan tervszerű, rendszeres ráhatásra törekszünk, mely a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával, a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakozását, a mozgásműveltség fejlesztését szolgálja. Az irányított mozgásos tevékenységek elsődleges színtere a jól felszerelt tornatermünk, illetve hatalmas udvarunk.

A mozgásanyag megtervezésekor a csoport fejlettsége, a gyermekek egyéni fejlődési üteme meghatározó, a feladatokat és az eszközöket a gyermekek képességei szerint differenciáljuk. Lényegesnek tartjuk, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Nagy hangsúlyt fektetünk a várakozási idő minimálisra való csökkentésére, a folyamatos mozgás biztosítására.

Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életvitel iránti igény kialakításához, az egészséges életmód szokásainak megalapozásához, ezért nagyon lényegesnek tartjuk, hogy az óvodapedagógus minden megnyilvánulásában tükröződjön az, hogy örömmel, szívesen mozog együtt a gyermekekkel és örül a gyermekek mozgás közben elért sikereinek.

Tisztában vagyunk vele, hogy az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó testi nevelés eredményességét. A gyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatjuk a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra.

A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk. A mozgásos játékok során megtanulnak a gyermekek egymás testi épségére vigyázni, egymás sikereinek örülni. Így ügyesednek, önbizalmuk nő, és megalapozott bátorságra tesznek szert. Ezek a játékok hozzászoktatják őket a szabályok betartásához, az önuralomhoz és a kudarc elviseléséhez is.

A mozgástanulásban az utánzásnak, a játékos, észrevétlen segítségnek óriási jelentőséget tulajdonítunk. A pozitívum kiemelésével serkentjük őket az örömteli mozgásra, buzdítással pedig az erőfeszítésre. Jól felszerelt tornatermünkben, szertárunkban sokszínű eszköztár áll rendelkezésünkre a gyermekek mozgásfejlesztésének megvalósításához (bordásfal, pad, zsámoly, labda, füles labda, babzsák, tornakarika, trambulín, Mozgáskotta készlet stb.).

Az alapvető szabályok megtanításával és betartatásával a balesetek elkerülését, a mozgásos tevékenységek örömteli végzését, sikerét biztosítjuk.

Az óvodai mozgásanyaghoz természetesen kapcsolódik a játékos láb és tartásjavító torna gyakorlat anyaga, mely a testalkati deformitások, lábstatikai rendellenességek prevencióját hivatott szolgálni.

A mozgásanyag összeállításánál a következő elveket tartjuk szem előtt:

- Élettani sajátosságok, fizikai erőnlét figyelembevétele.
- Egyéni, differenciált fejlesztés megvalósítása.
- Kihívást jelentő mozgásanyag tervezése.
- Tér és eszközbeli lehetőség figyelembevétele.
- Fokozatos terhelés megvalósítása.
- Sokszori gyakorlás biztosítása.
- Változatos szabályjátékok megismertetése.
- Holtidő kiküszöbölése.

Fejlesztési lehetőségek a preventív szemlélet jegyében:

Hatása az értelmi képességek fejlődésére:

- Segíti az idegrendszeri érést.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.
- A testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.
- A mozgáskultúra fejlesztése mellett, segítik a térben való tájékozódás, a helyzetfelismerést, a döntést, és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarat tényezőinek alakulását.

Hatása a szociális képességek fejlődésére:

- A saját testének és mozgásos képességeinek megismerése segíti az "éntudat" fejlődését a "szociális én" erősödését, testkép, testtudat, testzónák alakulását.
- A közösen, örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására.
- A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt, tapasztalati úton tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

Programunkban a mozgáson keresztül pedagógiai és pszichológiai feladatokat egyaránt megvalósítunk. A Prevenció mozgásfejlesztő program (Pedagógiai programunk függelékét képezi) fő feladatait - a nagymozgások, szem-kéz-láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztését - természetes módon építjük be a gyermekek tevékenységébe.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A mozgásuk összerendezetté, harmonikussá válik.
- A mozgáskoordináció erőteljes fejlődésnek indul.
- Állóképességük fejlődik, fizikai és mozgásszervi szempontból teherbíróbbak lesznek.
- Képesek szándékosan irányítani mozgásaikat.
- Ismerik az irányokat, téri tájékozódásuk életkoruknak megfelelő.
- Betartják a szabályokat verseny és ügyességi játékok alkalmával.
- A mozgás örömteli tevékenységgé válik számukra, igénylik azt, és a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játsszák.

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerésének nagyon fontos személyiségformáló, szokásalakító szerepe van. Nevelésünk vezérfonala, óvodai életünk többi tevékenységformáit köré építjük.

Nevelőtestületünk egyetért abban, hogy már óvodáskorban meg kell kezdenünk a természetszerető, környezetvédő ember személyiségének alakítását. Ebben az életkorban teremthetjük meg az érzelmi vonzódást a környezet, a természet iránt, s ekkor alakítjuk ki azoknak a szokásoknak a körét, melyek szilárd alapot adhatnak az élő és élettelen természet szeretetére, védelmére, a növények, az állatok védelmére, a tiszta, kulturált környezet iránti igényre.

A környezet megismerésére, szeretetére, gondozására való nevelés áthatja az egész óvodai életünket, a többi nevelési területtel egymásra épülve, komplex formában valósul meg. Az önfeledt játék, rácsodálkozás mellett szinte észrevétlenül tanulják meg gyermekeink, hogyan óvják, védjék a természetet, annak tisztaságát, épségét, szépségét. A séták, kirándulások, a játék, mind-mind alkalmasak arra, hogy felhívjuk figyelmüket az őket körülvevő élő és élettelen környezet csodáira, szépségeire. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztonságos eligazodáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő

emberek, a táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, s ezek szeretetét és védelmét is.

Célunk:

- A gyermekek minél gazdagabb tapasztalathoz juttatása az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól a felfedezés, rácsodálkozás örömeinek gyakori átélésével.
- A valóság felfedezése során pozitívan alakuljon érzelmi viszonyulásuk a természethez, az emberi alkotásokhoz. Tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését, a felelős emberi magatartás jelentőségét.
- Környezettudatos magatartás, környezetvédelmi szemléletmód, környezetbarát életvitel alakítása, mely a későbbiek folyamán megalapozza a környezettel való harmonikus együttélést.
- Környezetükben életkoruknak megfelelő szinten biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el. Ismerjék meg szülőföldünk, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét.
- Összefüggések megláttatása a természeti és társadalmi környezetünkben.
- A gyermekek jussanak matematikai tapasztalatok, ismeretek birtokába a környezet formai, mennyiségi és téri viszonyainak, összefüggéseinek felfedezése során.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- A külső világ iránti kíváncsiság felkeltése.
- Eszközök, tevékenységek, élmények biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetben teszi lehetővé számukra a környező világ megismerését, matematikai tartalmú tapasztalatok szerzését.
- Alapvető mennyiségi és formai összefüggések felismerésének segítése, matematikai érdeklődésük felkeltése, logikus gondolkodásuk megalapozása.
- A környezet megismerése során szerzett ismeretek rendezett, megbízható tudássá fejlesztése az óvodai évek alatt.
- Olyan szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel, a fenntarthatóság szemléletének kialakulásához.

- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek fejlesztése.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

A gyermeket körülvevő környezet és a környezetében lévő felnőttek, elsősorban a család, az óvodapedagógus és a dajka néni személyisége, természetszerű magatartása, szemléletmódja meghatározó jelentőséggel bír. A kisgyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolata a felnőttek közvetítésével valósul meg. Az óvodapedagógus az egyik közvetlen segítője a környezet megismerésének felfedező útján: tudatos feltétel alakító, szituációteremtő és – kihasználó személy. Céljaink elérése érdekében olyan óvodai környezet kialakítására törekszünk, mely természetbarát, környezetbarát szemléletet közvetítve segíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (figyelmesség, beleérző képesség, együttérzés, segítőkészség) és akarat tulajdonságainak (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését. Olyan óvodai környezetet igyekszünk teremteni, amely ráirányítja a kisgyermek figyelmét a természeti, tárgyi, társadalmi környezetünk értékeire, a környezet megóvásának fontosságára. Fontosnak érezzük, hogy a természettel kapcsolatos gondolkodásuk egyik jellemzője legyen „a minden mindennel összefügg” felismerés.

Óvodánkban a környezeti nevelés megvalósítása a gyermeki tevékenységek közbeni tapasztalatszerzésen alapul, a játékosságra, a gyermekek spontán érdeklődésére, megismerési, cselekvési vágyára épül. Meggyőződésünk, hogy akkor a leghatékonyabb az ismeretek közvetítése, átadása, ha a gyermeknek minél sokoldalúbb tapasztalatszerzésre és élményszerű átélésre adunk lehetőséget. Az élményt nyújtó tevékenykedés útján jön rá ugyanis az összefüggésekre, tanul meg látni, rácsodálkozni, gyönyörködni, érzelmileg kötődni szűkebb és tágabb környezetéhez. Tervezésünk, fejlesztésünk rendező elve az évszakok, melyet aktualitásnak megfelelően rugalmasan kezelünk. Csoportjainkban közös élmény, tapasztalat és ismeretszerző megfigyeléseket végzünk évszakonként a természetben bekövetkező változásokról. Felfedeztetjük az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását. Kihasználva a hatalmas udvarunk, közvetlen környezetünk nyújtotta lehetőségeket a közvetlen tapasztalat és élményszerzésre, lehetőség szerint természetes környezetünkben figyeljük meg a növényeket, háziállatokat, madarakat, bogarakat stb. Mindeközben folyamatosan keresgélünk, gyűjtögetünk, s „kincseinknek” természet sarkot alakítunk ki a csoportszobákban, melyet az évszaki aktualitásnak megfelelően rendezünk be. Az összegyűjtött terméseket, faleveleket, kavicsokat stb. a gyermekek osztályozzák, s amit lehet, felhasználnak különböző tevékenységeik során. Az évszakokat szimbolizáló dekorációkon jelöljük az időjárás változásait, az évszakra jellemző különböző jelenségeket.

Gondozzuk a növényeket, rügyeztetünk, csíráztatunk, hajtatunk, s megfigyeljük a növények fejlődését. Alkalomadtán lehetőséget biztosítunk gyermekeinknek az évszakokra jellemző betakarítási munkák cselekvő megélésére. (pl. alma, - szőlőszüretelés, dióverés, stb.) Séták során megfigyeljük a közlekedési eszközöket, gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerkedünk a légi, vízi, szárazföldi közlekedés eszközeivel is. Óvodai életük során megtanulnak gyermekeink eligazodni környezetükben, megismerkednek az óvoda dolgozóival, munkájukkal, ellátogatnak más csoportokba. Tapasztalatokat biztosítunk az óvodánk környékén fellelhető megfigyelhető felnőtt foglalkozásokról (pl. fodrász, bolti eladó, postás, rendőr, mentős, tűzoltó, stb.) is.

Mindennapi életük során megtapasztalják az idő múlását, ciklikusságát, megismerik a napszakokat, napokat, évszakokat, éveket. Tevékenyen részt vesznek az ünnepek előkészítésében, megélésében. Sokat beszélgetünk a családról, az otthoni élményekről, a családtagok életének jellemzőiről.

A közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során fejlesztjük a gyermekek kommunikációs készségét is. A szeretetteljes élethelyzetek, az örömteli élmények természetes módon teszik lehetővé a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlődését, gazdagodását. Beszédhelyzetek teremtésével véleménynyilvánításra, társas kapcsolataikban a türelemre, egymás tiszteletben tartására adunk gyakorlási lehetőséget.

Fenntarthatóságra nevelés lehetőségei óvodánkban:

Energiatakarékosság vízzel, árammal, papírral a mindennapi tevékenységekbe ágyazva .

Környezetünk tisztántartásában való aktív részvétel.

Magaságysokban növények gondozása.

Hajtatás, csíráztatás, palántázás.

„Egy gyermek, egy palánta” – virágültetés a családok bevonásával.

“Természetsarok” kialakítása.

Megemlékezés a zöld jeles napokról

- Állatok világnapja,
- Víz világnapja,
- Föld napja,
- Madarak és fák napja,
- Környezetvédelmi világnap

Rendszeresen kirándulások szervezése a természetbe.

A gyermekek megismertetése újrahasznosítás fogalmával a napi tevékenységekbe ágyazva .

“Semmiből valamit” – újra hasznosítással készült játékeszközök készítése, kiállítása a családok bevonásával

A környezet megismerése során **matematikai tartalmú tapasztalatoknak**, ismereteknek is birtokában jut a gyermek, hiszen akárcsak a nyelv, ezek is áthatják egész életünket. Az óvodában minden szituációban adottak a lehetőségek matematikai tapasztalatok szerzésére. A környezet mennyiségi, formai összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása során a mozgás, a játékokkal való manipuláció, a sokszínű, változatos konkrét érzékszervi-mozgásos élmény dominanciáját hangsúlyozzuk. Óvodánk minden csoportjában a gyermekek rendelkezésére állnak olyan fejlesztő eszközök, melyekkel egyénileg is tevékenykedhetnek, illetve az óvodapedagógus közreműködésével részképességeik fejleszthetők. A matematikai képességek fejlesztését játékos módon valósítjuk meg, kihasználva minden spontán módon adódó lehetőségeket, illetve helyzetet a minél szélesebb körű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása és többféle érzékszerv bevonása érdekében.

Fejlesztési lehetőségek a preventív szemlélet jegyében:

Az óvodai eszközök, tárgyak, játékok, berendezések mind-mind alkalmasak az azonosságok, különbségek felfedeztetésére, sorba rendezésre, matematikai műveletek végzésére. Az ezekkel való tevékenykedés közben a gyermekek összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek különböző szempontok szerint. Becsléssel, párosítással, méréssel tapasztalatot szereznek a relációkkal kapcsolatban. Az építés közben szerzett spontán tapasztalatok, a különböző síkbeli alkotások során formafelismerésük is fejlődik. Felismernek mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-sík és mennyiségsszemléletük. Mozgás közben síkban gyakoroljuk az irányokat, érzékeltetjük a geometriai formákat. Vizuális tevékenységek során fedeztetjük fel a szimmetriát.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek eljutnak a pontos, valóságghű észleléshez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek környezetükről.
- Tudják lakcímüket, saját születési adataikat, szüleik, testvéreik nevét.
- Képesek a figyelem összpontosítására, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel, a környezet mennyiségi-, formai eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.

- Képesek két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással összehasonlítani, egyenlővé tenni.
- Meg tudják állapítani a több, kevesebb relációját halmazok elemeinél.
- Helyesen használják a tő és sorszámneveket.
- Tudnak 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni.
- Szűkebb környezetükben életkoruknak megfelelő szinten, biztonsággal tájékozódnak és igazodnak el.
- Életkoruknak megfelelő környezettudatos magatartást tanúsítanak.
- Meg tudják különböztetni az évszakokat, napszakokat, ismerik ezek jellemzőit.

6.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, önként, örömmel és szívesen végzett hasznos időtöltés. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, mely a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutat, gyakran nem is választható el tőle. A játék és a munka összefonódása minden tevékenységet átsző, azokat gazdagítja és a nevelés hatásait fokozza. Az értékteremtő munka pedagógiai funkciója a gyermek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése. Ez az a nevelési terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folyamatos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem a megszervezésének módja fejt ki a fent említett nevelő - fejlesztő hatást. Itt is érvényes az, amit a gyermeki tevékenységről általánosságban elmondhatunk: alapvető követelmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségének megteremtése, biztosítása.

Az énkép alakulásában nagyon fontos szerepe van a gyermeki munkának, mert ennek hatására alakul a gyermek önismerete, önbecsülése. A tevékeny gyermek természetesnek veszi és igényli az erejéhez mért munkajellegű tevékenységet. Megerzi mire képes, mennyire szorul mások segítségére.

Célunk:

- Az örömmel és játékos jelleggel végzett gyermeki munkán keresztül a gyermekek kitartásának, kötelesség teljesítésének, felelősségérzetének, önértékelésének, fizikai állóképességének fejlesztése.
- Olyan készségek, tulajdonságok alakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését, s melyek lehetővé teszik számukra önmaguk önálló ellátását, valamint a társaikkal kapcsolatos alapszintű munkafolyamatok elvégzését.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- A különböző munkajellegű tevékenységek tudatos szervezése és azok feltételeinek biztosítása.
- A család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelítése.
- Pozitív példaadás a munkajellegű tevékenységek során.
- A munkában vállalt önkéntesség, és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek megéreztetése.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakulásának segítése, támogatása.
- A munkajellegű tevékenységek során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok újakkal való bővítése.
- A gyermekek akaratí életének (feladattudat, kitartás, szabálytudat) fejlesztése.
- Balesetvédelmi, higiéniai szabályok betartása, betarttatása.
- Megerősítő, pozitív értékelés.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, a családdal együttműködve közös odafigyelés, szoktatás, nevelés eredménye. Formájában és tartalmában fokozatosan változik, így a gyermekektől egyre magasabb szintű együttműködést igényel. Az önkiszolgálástól elindulva folyamatosan és fokozatosan jutunk el a legmagasabb szintig, a közösségért végzett munkajellegű tevékenységig. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során a gyermek megéli a közösségért végzett tevékenykedés örömeit is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet. Alapvető feltételei az eszközök, az idő, a hely és a nyugodt, derűs légkör biztosítása, valamint a munkajellegű tevékenység játékkal megegyező sajátosságainak figyelembevétele. A játék és a munka összefonódása mindkét tevékenységet gazdagítja.

Munkavégzés közben a gyermekek tapasztalatokat gyűjtenek, bővítik ismereteiket a természeti és társadalmi környezetükről. Fejlődik értelmi képességük, megértik a munka fontosságát, hasznosságát, megalapozódik az eredmény megbecsülése. Kialakul bennük a munka szükségességének felismerése, figyelmeztetés nélkül észreveszik a hiányosságot és megkezdik a szükséges munkát.

A munkajellegű tevékenységek végzése óvodánkban az óvodapedagógusok és a dajka céltudatos irányításával történik, miközben arra törekszünk, hogy mindvégig örömet jelentsen a gyermekek számára. Olyan tapasztalatszerzést igyekszünk biztosítani, amely

megfelel a gyermek életkorának, egyéni fejlettségének, fejleszti értelmi képességeit és gazdagítja ismereteit. A csoportban dolgozó felnőttek csak annyi segítséget adnak, amennyi feltétlenül szükséges a gyermek által elkezdett tevékenység befejezéséhez. Semmit sem csinálunk meg a gyermek helyett, de állandó jelenlétünkkel biztosítjuk, hogy bármikor segítünk, amikor csak igénylik. Lehetőséget adunk arra, hogy minden gyermek egyéni tempójának megfelelően végezhesse el az adott tevékenységet. A különböző munkafajtákat fokozatosan vezetjük be a gyermekek fejlettségi szintjét figyelembe véve. A fejlődés során folyamatosan erősítjük a munka, mint tevékenység játéktól eltérő vonásait. Megismertetjük a munka eszközeit, azok célszerű használatát, és a munkavégzés fázisainak legcélszerűbb sorrendjét.

A baráti kapcsolatok pozitív alakulását segítjük az együtt végzett munka örömének, felelősségének, eredményének megéreztetésével.

A gyermekek munkajellegű tevékenysége szinte az egész nap folyamán jelen van, hiszen csak akkor válhat a személyiség belső igényévé, ha az óvodai élet mindennapjaiba rendszeresen és folyamatosan beépítjük és megszervezzük.

Mindig észrevesszük a munka eredményét, dicsérrel buzdítjuk a gyermekeket a feladatok örömmel történő elvégzésére.

Óvodásaink életében a következő munkajellegű tevékenységek szerepelnek:

- önkiszolgálással kapcsolatos teendők,
- naposi munka,
- udvari munka (évszaknak megfelelően),
- felelősi munkák, alkalomszerű megbízások,
- közösségért végzett munka.

Különös gondot fordítunk arra, hogy csak olyan munkajellegű tevékenységet végezzenek a gyermekek, melyet örömmel, érzelmileg motiváltan – külső kényszert mellőzve – testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek megvalósítani. Figyelembe vesszük az egyes gyermekek egyéni sajátosságait, ügyelve arra, hogy egyéni képességeiknek megfelelő feladatot kapjanak. Lehetőséget adunk az elegendő gyakorlásra, állandó ellenőrzés, dicséret és buzdítás mellett.

A munkajellegű tevékenységek végzése közben a gyermekek megtanulják a szükséges eszközök célszerű és balesetmentes használatát, miközben betartják a higiénés szabályokat. A természetben, a szabadban végzett munka az egészséges életmódra nevelés egyik lehetősége. Óvodánk udvara olyan adottságokkal rendelkezik, hogy a gyermekek minden évszakban végezhetnek munkát a szabad levegőn.

Fejlesztési lehetőségek a preventív szemlélet jegyében:

- Az udvari munkavégzés közben rengeteg tapasztalatot gyűjtenek a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásáról, ami hozzájárul a környezetvédelem megalapozásához.
- Az önkiszolgálással járó tevékenységek: az öltözködés, étkezés, testápolás rendszeres és szükség szerint elvégzése a gyermekek egészségvédelmét szolgálják.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen vállalnak megbízásokat, feladatokat, melyeket örömmel, önállóan végeznek.
- A munkajellegű tevékenység elvégzésére való törekvés által kitartóak türelmesek lesznek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük.
- Megtanulják a különböző szerszámok, eszközök célszerű használatát, miközben elemi fokon tapasztalatot szereznek a munkaszervezésről, célszerű sorrendjéről.
- Az együttes munkavégzés közben átélik annak örömét, mélyülnek társas kapcsolataik.
- Tudatosodnak bennük a munka játéktól eltérő jegyei.

6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, mely nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése.

A gyermeki tanulás jellemzői:

- A gyermek tanulását a spontán érdeklődés, kíváncsiság, megismerési vágy irányítja.
- A gyermek fejlődése csakis cselekvésben, tevékenységben biztosítható.
- A gyermek ismeretei jelentős részét spontán szerzi meg, a legkülönbözőbb cselekvések, tevékenységek során.

A tanulás alapvető feltétele tehát a gyermek cselekvő aktivitása, öntevékenysége, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Mindez az egész óvodai nap folyamán, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Ezt nem lehet kiváltani, vagy helyettesíteni egyoldalú intellektuális fejlesztéssel, melynek jelentőségét elismerjük ugyan, viszont meggyőződésünk, hogy mértéke és hatása messze alatta marad a tevékenységek általi fejlesztésnek.

Célunk:

A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a környezetükben szerzett tapasztalataikra építve:

- Kognitív, érzelmi, lelki és szociális érési folyamataik segítése.
- Az iskolai tanuláshoz szükséges kompetenciák, képességek megalapozása, fejlesztése.
- Életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő tehetséggondozás, prevenció, korrekció megvalósítása.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- A tanulást támogató környezet megteremtése.
- A tanulási folyamat irányítása az egyes gyermek fejlődési ütemének figyelembevételével.
- A gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, képességeik fejlesztése.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás megalapozása.
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés biztosítása és azok rendszerezése.
- A gyermek cselekvő aktivitásának alakítása és fejlesztése.
- A gyermekekkel foglalkozó felnőttek (óvodapedagógus, dajka, logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, pszichológus) összehangolt munkájának megszervezése.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

Az óvodai fejlesztőmunkánk a tanulás, legfőképpen a játék motivációs bázisára épül, hiszen óvodáskorban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik.

Játék közben a motoros, verbális és szociális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Mivel a játékot tekintjük a legfőbb (de nem kizárólagos) ismeretszerzési

forrásnak, ezért elsősorban a játszás élményéhez igyekszünk hozzájuttatni a gyermekeket. Meggyőződésünk, hogy ez biztosítja leghatékonyabban az értelmi, szociális és intellektuális képességeik fejlődését.

- Fejleszti a mozgást, új mozgásformák kialakulását, gyakorlását.
- Fejleszti a finom motorikus mozgást, a kézügyességet.
- Hatással van az értelmi képességek fejlődésére.
- Az érzékszervek változatos használata, összekapcsolása révén pontosabbá válik azok működése.
- Tartósabbá válik a figyelem.
- Gazdagodik a fantázia.
- Kialakul, fejlődik a kreativitás.
- Fokozódik a beszédkezdő, gazdagodik a szókincs, fejlődik a beszédkészség.
- Alakul az esztétikai érzék.
- Fejlődnek a társas kapcsolatok.
- Gazdagodnak ismereteik a világról.
- Alakulnak az udvariassági és magatartási szokások, az alapvető erkölcsi normák.

Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük. A nevelési folyamat egésze. Éppen ezért, a gyermek óvodában töltött idejének valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A gyermeket a tevékenységi vágy ösztönzi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul. Az önállóan, spontán szerzett tapasztalataik, ismereteik nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez.

A tanulás lehetséges formái:

- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodás korosztály számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi forma, melyben a gyermek számára a tanulási folyamat önkéntes. Ez az önkéntesség a tevékenységekbe való bekapcsolódásnál érvényesül igazán. Tiszteletben tartjuk, ha valaki csak szemlélődik, hiszen az érési folyamatot szolgálni és nem erőltetni kívánjuk. Az önkéntesség azonban nem jelenti az állandó távolmaradás elfogadását. A kezünkben számtalan motivációs eszköz van, mellyel elérhető, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt az együttes tevékenységekben. Esetenként kötött formát is alkalmazunk – a szándékos figyelem, kitartás, önfegyelem, csoporthelyzet, feladattartás, türelem, összedolgozás fejlesztéséhez, illetve, ha a feldolgozandó téma, a tervezett tevékenység jellege úgy kívánja. Ennek eldöntése, megítélése teljes mértékben az óvodapedagógus kompetenciájába tartozó kérdés. A kötött, egész csoportnak szervezett foglalkozások (pl. irányított mozgásos tevékenység, dalos játékok tanulása stb.) esetén is törekszünk a játékoságra, az élményt adó, oldott légkörben való cselekvésre.

A gyakori próbálkozási, ismétlési lehetőség, tapasztalatszerzési alkalom megteremtésével tanítjuk a gyermekeket, alakítjuk gondolkodási sémáikat, ismereteik rendszerét, problémamegoldó gondolkodásukat. A tanulás folyamatában olyan változatos helyzeteket teremtünk, amelyben a többszöri ismételtetések hatására az ismeretek szinte spontán beépülnek a meglévő rendszerbe. Nem az a célunk, hogy minél több ismeretet nyújtsunk, hanem az, hogy minél sokoldalúbb tapasztalással rendszerezzük ismereteiket. Figyelembe vesszük, hogy az óvodás korú gyermekeket a nem tudatos tanulástól a tudatos tanulás felé való haladás jellemzi. Építünk a gyermeki kíváncsiságra, a gyermekek kérdezhetnek, kitalálhatnak, felfedezhetnek, próbálkozhatnak, miközben szinte észrevétlenül képesek lesznek az együttműködésre, toleranciára, az egyeztető - megegyező kompromisszumokra, a társakhoz való alkalmazkodásra, az önérvényesítésre. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeki kérdések soha ne maradjanak megválaszolatlanul.

Amennyiben lehetséges, törekszünk egy-egy témakörön belül a komplexitásra.

A tevékenységek szervezésénél legfontosabbnak a feltételek megteremtését tartjuk. Nem cselekvésre kényszerítünk, hanem cselekvési alkalmat hozunk létre. A gyermekek cselekvő aktivitása képessé teszi őket arra, hogy önmaguk becsült lehetőségei alapján vállalkozzanak. Ezáltal növekszik kitartásuk, feladattudatuk, önállóságuk, szándékos figyelmük, képesek lesznek a kudarcok elviselésére, erőfelfejtésre.

A tanulási folyamatban a szervezeti formát a feldolgozandó téma, az adott feladat és a gyermekek fejlettségi szintje alapján határozza meg az óvodapedagógus. Többnyire mikrocsoportos formában történik a fejlesztés, melyek alkalmával a kötetlenség dominál,

de benne tudatosan, tervezett módon valósítjuk meg a differenciált fejlesztést. A kis létszámból adódóan ebben a szervezeti formában nagyobb lehetőségünk nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermekek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételére. Alapvetően fontosnak tartjuk, hogy megfelelő színvonalú, nehézségű feladatok elé állítsuk óvodásainkat. Követelményeinket ezért az egyéni teljesítőképességükhöz igazítjuk, tudatában annak, hogy a sikerélmények erősítik önbizalmukat, bátorságukat. A feladatok megoldásánál biztatjuk őket az önálló munkára, választhatnak, dönthetnek.

A zökkenőmentes óvoda –iskola átmenet elérése érdekében:

A nagycsoportos korú gyermekek, a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. Az iskola-előkészítő foglalkozások a délelőtti időszakban kerülnek megvalósításra a gyermekek saját csoportjában, mikro-csoportos szervezési formában. A tanköteles korú gyermekeknél már igyekszünk elérni, hogy a megkezdett feladatot befejezzék, ne torpanjanak meg az első akadálnál. A gyermek hibázhat, tévedhet, de az óvodapedagógus mindig készen áll a segítségnyújtásra, segíti a korrigálást és a negatív élmény csökkentését, biztatást ad a hibák javítására, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlesztő tevékenységek mellett fontosnak tartjuk az általános iskolákkal történő együttműködés keretei között megvalósuló, az átmenetet segítő intézményi programok megvalósítását (közös programok, ünnepek, intézménylátogatások, tanító néni látogatása óvodánkban)

Hisszük, hogy az óvodában szerzett tanulási tapasztalatok hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is. Nem mindegy milyen attitűd fejlődik ki a gyermekben a tanulással kapcsolatban, ezért ezen a területen is nagy a felelősségünk.

Nevelőmunkánkban nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni értékek felszínre hozására, melynek megvalósítása érdekében gondot fordítunk a tehetséggondozásra, alkalmazzuk a differenciált feladat adást és értékelést, a pozitív megerősítést, a prevenciót, a korrekciót.

A különös figyelmet igénylő gyermekek (sajátos nevelési igény, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség) esetében kiemelt jelentőségű az egyénre szabott fejlesztés. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciális eszközöket biztosítunk, illetve

készítünk. Az ő esetükben kiemelt jelentőségű az egyénre szabott fejlesztés tartalma, melyet az adott terület szakemberével egyeztetünk.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutunk a fogalmi gondolkodás szintjéig.
- Kialakul feladattudatuk, képesek lesznek figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Kialakul igényük a feladatok sikeres megoldására.
- Nyitott érdeklődéssel készen állnak az iskolába lépésre.

7. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SPECIFIKUMAI, SAJÁTOS FELADATAINK

7.1. Prevenció

Nevelőtestületünk tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével.

A fejlesztés alapja

A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél több elméleti megfontolásból is a mozgásra alapozunk.

- A 3-7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a mozgás.
- A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetőek az értelmi műveletek, - egyben az önmagunkról kialakított testséma is.
- A mozgás, a finommotorika célzott fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, így a testséma, a lateralitás, a testdimenziók, a térpercepció alakulását is.

A mozgás szocializációs hatása az alábbi területeken igazolható:

- A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság (kompetencia) érzését, a mozgás feletti kontroll az énkontroll funkciókat erősíti. A mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentrációt, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.

- A mozgásos feladatok elvégzésére adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés én-képének alakulásához.
- A társakkal végzett együtt mozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én határainak - a mások észlelésének megtanulásához -, végső soron a kooperáció kialakulásához.
- Az egyéb diszfunkciók rendezésében is a mozgás lehet a kiindulás és adekvát eszköz.
- A gazdag mozgásos tapasztalat a nyelvi szimbolikus leképzéssel segíti a konkrét cselekvéses tapasztalatok beépülését, az absztrakt struktúrák gazdagodását.

Az **iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését, prevencióját szolgálja** az erre a célra **kidolgozott fejlesztőprogram** (Pedagógiai Programunk függeléke), illetve **fejlesztőjáték gyűjteményünk**.

7.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Az inkluzív pedagógiai szemlélet pedagógusaink mindennapi nevelő munkájának része. A differenciált fejlesztés a gyermekek egyéni és életkori, valamint személyiségéhez igazodó. A csoportokban folyó nevelőfejlesztő munka tudatosan tervezett keretek között zajlik.

Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása, mely egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést igényel.

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen a nevelésünk egészébe. A felzárkóztatás, illetve korrekció a fejlődésben észlelt esetleges töréspontoktól kezdődően – különösen a plusz egy évet óvodában maradó gyermekek esetében – a megfelelő módszerek alkalmazásával a lehető legoptimálisabb fejlődés megvalósulását tűzi ki célul és egészen az iskolakezdésig tart. Ebben fejlesztő szakemberek is segítik az óvodapedagógusok munkáját.

A kiemelt figyelmet igénylő, különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- Sajátos nevelési igényű gyermek
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- Kiemelten tehetséges gyermek
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
- Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

7.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése

Óvodánkban az egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését vállaljuk. Nevelőmunkánk e téren a **„Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei”** - re épül.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének céljai a normál pedagógiai célokkal megegyeznek, csupán az egyéni állapottól függően térnek el attól. Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy az egyes területeken korlátozott gyermekek is a lehető legnagyobb mértékű önállóságot érhék el, s így tevékeny tagjává váljanak környezetüknek.

Célunk:

- A speciális szükségletű gyermekek nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermekek harmonikus személyiségfejlődését, szocializációját segítsük, eredményeiket, sikeres próbálkozásait értékeljük, máságukat elfogadó környezetet alakítsunk ki számukra, biztosítsuk esélyegyenlőségüket.
- Az egyes területeken kiemelkedő képességeiket felismerjük, gondozzuk.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- Befogadó környezet biztosítása.
- A környezet tárgyi feltételeinek megteremtése (speciális eszközök játékok).
- Felkészülés a gyermekek sajátos nevelési igényének jellemzőiből (szakirodalom, továbbképzés, konzultáció).
- Diagnózisra épülő sokoldalú képességfejlesztés.
- A fejlődés nyomon követése.
- Elegendő idő biztosítása a cselekvésbe ágyazott tevékenységhez.
- Az elvárásoknak a gyermek állapotához, fejlődési üteméhez való igazítása.
- Változatos (taktilis, vizuális, mozgásos, hallási) ingerek biztosítása.
- Az alapmozgások, a szociális képességek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.
- A nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével a kompenzációs lehetőségek bővítése.
- Folyamatos együttműködés a szülővel és a gyermekeket fejlesztő más szakemberekkel.

Feladataink meghatározásánál figyelembe vesszük:

- a gyermek személyiségét,
- aktuális sérülés specifikus állapotát,
- esetleg csatlakozó egyéb sérülést, rendellenességet,
- prognózisát,
- szülői attitűdöt.

Az integráció formája

Óvodánkban az integrált nevelés-fejlesztés a funkcionális teljes integráció szintjén valósul meg, mivel minden gyermek a nevelés teljes időtartamában együtt, egy csoportban tartózkodik.

A gyermek habilitációs és rehabilitációs fejlesztésének alapja a szakértői bizottság szakvéleménye. A rehabilitáció, habilitáció az a folyamat, melyben az SNI gyermek képessé válik arra, hogy elérje és fenntartsa a társadalmi integrációhoz (beilleszkedéshez) szükséges fizikai, érzékszervi, értelmi és pszichikai állapotát egyénre szabott, tervezett, összetett fejlesztő tevékenység révén.

Gyógypedagógiai kompetencia, amely tevékenység team munkában valósul meg:

óvodapedagógus
szülő
gyógypedagógus
logopédus
pszichológus

Az integráció előnyei a sajátos nevelési igényű gyermek számára:

- Átveheti az ép társak magatartásmintáit, követendő szokásait.
- Erősíti az önbizalmát, hogy ép gyermekek közösségének teljes értékű tagja.
- Jobban fejlődik önállósága.
- Egészséges és pozitív énképe alakul ki.

Az integráció előnyei az ép társak számára:

- Kisgyermek korukban megtanulják elfogadni az egyéni különbségeket.
- Személyiségfejlődésüket pozitívan befolyásolja a különbségekkel való természetes együttélés.
- Pozitívabban viszonyulnak az „átlagtól eltérőhöz”.
- Sokkal érzékenyebbé válnak más emberek nehézségei iránt.
- Gyakorolják a segítségadást, megalapozódik a mások iránti felelősségérzet, empátia, figyelmesség, gondoskodás

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

A sajátos nevelési igényű gyermek jelenléte nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét teszik szükségessé. A sérülés mértékét szakértői bizottság állapítja meg, szakvéleményük alapján kerülnek intézményünkbe a sajátos nevelési igényű gyermekek. A szakértői véleményre, a nevelési év elején történő megfigyelésekre és pedagógiai vizsgálatra, illetve a szülői tapasztalatokra épülő állapotrajz adja a fejlesztési terv kiindulását. Fejlesztésük egyénre szabott, komplex, egyéni és kiscsoportos formában történik utazó gyógypedagógus által. Ugyanakkor minden egyéb tevékenységet a normál óvodai tevékenységek keretében biztosítunk számukra. Valljuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek elsősorban gyermekek és csak másodsorban sajátos nevelési igényűek. Ez azt jelenti számunkra, hogy a sérült funkciók fejlesztésén túl nekik is szükségük van az általános személyiségfejlesztésre, ugyanúgy joguk van a tapasztalatok, érzések átéléséhez. Az ezektől való megóvásuk annyit jelentene, mint kizárni őket a világból. Mivel a fejlődés során a különböző funkciók fejlődését számtalan tényező befolyásolja, módosítja, keressük annak a lehetőségeit, hogy a fejlesztő foglalkozások mellett az óvodai csoportokban a különböző tevékenységi formákban a gyermekeknek minél több lehetőségük legyen az önkifejezésre. Fejlesztő tevékenységünk során nagy figyelmet szentelünk annak, hogy lehetőleg minél több sikerélménnyel, pozitív elfogadással találkozzanak a gyermekek.

A sikeres integráció feltételének tekintjük:

- A gyermek integrálható legyen az óvodai közösségbe.
- A pedagógusok, dajkák nyitottak, empatikusak legyenek.
- A szülők ne zárkózzanak el egy „más” gyermek jelenlététől a csoportban.
- A pedagógus és a szülő, a pedagógus és a gyógypedagógus, logopédus és egyéb szakemberek folyamatos kapcsolattartását.
- A megfelelő, sérülés specifikus eszközök és játékok, fejlesztő eszközök meglétét, illetve beszerzését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.

- Igénylik a közösséget, képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre környezetükben.
- Szívesen tevékenykednek a felnőttekkel, társaikkal, elfogadják a tevékenységek által megkívánt magatartásformákat.
- Kifejlődnek az alapvető szociális érzelmek: bizalom, együttérzés, örömszerzés, bánat, fájdalom stb.

- Szükségleteiket jelzik, képesek önállóan, vagy kis segítséggel elvégezni a saját személyükkel kapcsolatos teendőket.
- Fokozatosan növekszik figyelmük tartama, terjedelme.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem.
- Bízhatnak önmagukban, pozitív énképpel rendelkeznek.
- Feladattudatuk, feladattartásuk alakulóban van.
- Fejlődik önismeretük, önfegyelmük, kitartásuk, önállóságuk.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és a környező világról.
- Igénylik és aktív részesei személyi és környezet higiénéjük alakításában.
- Gondolataikat, érzelmeiket érthetően fejezik ki.
- Fejlődnek értelmi képességeik.

7.2.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célunk: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a differenciáló pedagógia és szakszolgálat bevonásával a fejlődés megindítása, elősegítése, felzárkóztatás.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében feladataink:

- Befogadó környezet biztosítása.
- A környezet tárgyi feltételeinek megteremtése.
- Szakértői véleményre épülő sokoldalú képességfejlesztés.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- A fejlődés nyomon követése.
- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- Elegendő idő biztosítása a cselekvésbe ágyazott tevékenységhez.
- Az elvárásoknak a gyermek fejlődési üteméhez való igazítása.
- Folyamatos együttműködés a szülővel és a gyermekeket fejlesztő más szakemberekkel.

7.2.3. Kiemelten tehetséges gyermek

1999 óta kiemelt területként kezeljük a tehetséggondozást. 2011-től már 8 tehetségműhelyünk működik (humán erőforrás függvényében) a speciális szükségletek figyelembevételével, Tehetség Teamünk koordinálásával.

Ezen a területen az alábbi elismerő címeket érte el intézményünk:

- Akkreditált Kiváló Tehetségpont
- Európai Tehetségpont

Tehetségsegítő munkánk legfontosabb alapelvei:

- A tehetségígéretes gyermek fejlesztési programja ott kezdődjön, ahol ő van, ugyanakkor lehetőséget biztosítson arra, hogy olyan messzire menjen el a dolgok megismerésében, amennyire csak lehetséges.
- Életkori sajátosságok figyelembevétele: játékoság, élmény és tapasztalatszerzés, érzelmi biztonság és pihenés, regenerálódás biztosítása.
- Tehetségsegítési programunk az óvodai nevelésünk szerves részét képezi. A gyermek egész napjára vonatkozóan és a vele foglalkozó valamennyi felnőtt együttműködésén keresztül valósul meg.
- Számunkra az óvodai tehetségígéret elsősorban óvodás gyermek és csak másodsorban: tehetségígéret.

Saját óvodai csoportban folyó tehetségsegítés

Célja szerint lehet:

- a) a tehetséggel összefüggő erős oldal támogatása,
- b) a tehetséggel összefüggő gyenge oldal fejlesztése,
- c) a tehetség hatékony fejlesztéséhez szükséges pszichológiai háttértényezők (pl. motiváció, feltöltődés stb.) biztosítása.

A tehetséggondozás alapvető eszközeit alkalmazzuk: a gazdagítást és dúsítást.

Ennek keretében a tehetségígéreteknek adottságaikkal összhangban, folyamatosan többlet nyújtunk tehetségük kibontakozásához.

Passow által meghatározott négy gazdagítási fajtája jelenik meg csoportban és tehetségműhelyben folyó tehetséggondozásunk során.

A mélységben történő gazdagítás során több alkalmat, lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek tudásuk, képességük kibontakoztatására.

A tartalmi gazdagításnál, az általánosan tárgyalt témakörökön túl, figyelembe vesszük a gyermekek érdeklődését, szükségleteiket, spontán ötleteiket is és igyekszünk a témaköröket a gyermekekre szabottan szerkeszteni.

A feldolgozási képességek gazdagítását igyekszünk megvalósítani azért, hogy gyermekeink kreatív és kritikus gondolkodásának fejlesztése is előtérbe kerülhessen a felfedező tevékenységek közben.

A tempóban történő gazdagítás során a tehetségígéretes gyermekek gyorsabb feldolgozási folyamata révén kiegészítő elemeket is alkalmazunk.

Erős oldal fejlesztése során:

- Kihívás legyen a gyermeknek egy-egy gazdagító, dúsító tevékenység.
- Motivált legyen, számára érdekes témáról legyen szó. Hangsúlyt helyezünk a gyermek spontán ötleteire, általa felvázolt érdeklődési terület körbejárására.
- Fontosnak tartjuk, hogy kapjon elég lehetőséget a meglévő ismereteinek elmondására, kérdezhessen, gondolkozhasson, kutathasson.
- Fejlődjön divergens gondolkodásmódja, kreativitása, logikai készsége, szövegértése és kommunikációs képessége, bővüljön aktív és passzív szókincse, rövid és hosszú távú emlékezőtevékenysége, vizuális és auditív memóriája.
- A személyiségfejlesztés komplexen valósuljon meg ezen alkalmakkor: tolerancia, empátia, kudarc- és sikertűrő képesség fejlesztése.
- Minden egyes alkalommal szem előtt tartjuk az alapelveinket: életkori sajátosságokat, játékosságot, tapasztalatszerzést, érzelmi biztonság megerősítését.

Gyenge oldal fejlesztése, képességeken belüli egyenetlenségek, disszonanciák enyhítése mind csoportban, mind a tehetségműhelyekben hangsúlyos terület.

Az alábbi területek kerülhetnek felszínre megfigyeléseink alkalmával, mint a gyermek képességeinek gyenge oldala:

- nagymozgások és egyensúlyérzék, téri tájékozódás, testséma,
- gyorsaság,
- finommotorika,
- szem-kéz koordináció,
- figyelemkoncentráció és feladattartás,
- beszéd és kifejezés problémái,
- szociális érettség hiányosságai,
- önállóság,

- érzelmi és akarati élet szélsőséges megnyilvánulásai, önuralom, bátorság hiánya, konfliktuskezelés, agresszió stb.

A tehetséges személy teljesítményének kibontakozását segítő tervszerű beavatkozásaink

- **A tehetségigérek azonosítása:** több módszer, eljárás együttes alkalmazása által. Saját óvodánk 5-7 évesei körében végezzük tehetségigérek azonosítását.

Legfontosabb és legalkalmasabb óvodai azonosítási módszernek a megfigyelést tartjuk. Óvodánk Pedagógiai Programjának fejlettségmérő lapjai szolgálnak megfigyeléseink alapjául, melynek területei:

- testi érettség, mozgásfejlettség,
- értelmi fejlettség,
- szociális képességek, érzelem, akarat,
- nyelvi kifejezőképesség.

Már a korai életévekben megmutatkozhatnak bizonyos tehetség területek, ezért különösen nagy figyelmet szentelünk az alábbi területek megfigyelésének: mozgásfejlettség, testséma fejlettsége, téri tájékozódás, térbeli mozgás fejlettsége, értelmi képesség, zenei képesség, a finommotoros koordináció fejlettsége, nyelvi kifejezőképesség fejlettsége, kreativitás, motivációs szint, szociális fejlettség és érettség.

Beazonosított tehetségigéreteinket ajánljuk a megfelelő tehetségműhelybe, a műhelyek között nyitottságot és átjárhatóságot biztosítunk.

- **Beválogatás**

Azok a gyermekek kerülnek be a tehetséggondozásba, akik az óvodapedagógus megfigyelései alapján kiemelkedő képességűnek mutatkoznak, valamint akiknek a szüleik ehhez hozzájárulnak.

Az év során folyamatosan ajánlhatnak újabb gyermekeket az óvodapedagógusok a tehetséggondozó programba.

- **Kapcsolattartás a Szülőkkel**

A szülőket tájékoztatjuk arról, hogy gyermeküket az óvodapedagógusa és az érintett Tehetségműhely vezető javasolja a kiemelkedő területének megfelelő műhelyben való részvételére.

Személyes konzultáció keretében tájékoztatást kapnak az óvodai Tehetségsegítő Programunkról, bemutatkoznak a Tehetségműhelyek vezetői, ismertetik a szülőkkel a

beválogatás szempontjait, a fejlesztési lehetőségeket és a játékos foglalkozások célját, tartalmát.

Természetesen előfordulhat olyan, hogy valamely gyermek nem szerepelt az óvodapedagógusi ajánlásokban, de a szülő jelzi, hogy szerinte a gyermeke tehetségjeleket mutat. Ilyen esetekben fogadóórán várjuk a szülőt és egyeztetünk a gyermek részvételéről. Amennyiben előfordul, hogy a gyermek nem szeretne műhelyben részt venni, azt tiszteletben tartjuk.

Rendszeres a kapcsolattartás és konzultáció a szülők, óvodapedagógusok és műhelyvezetők között.

A szülők nyíltnapokon, bemutató foglalkozásokon, fellépések alkalmával betekintést nyerhetnek a tehetséggondozó munkánkba. Alkalmanként bevonjuk Őket a műhelymunkába (pl. előadás, bemutató tartása).

A tehetséggondozással kapcsolatos egyéb feladataink:

- A beválogatott gyermekekről a csoportnaplóban bejegyzést tesznek az óvodapedagógusok (Tehetséges gyermekek, külön foglalkozáson résztvevők névsora című oldalak, a heti tervezés során is megjelenik a tehetséggondozás)
- Fogadóórák biztosítása, partner intézmények és/vagy civil szervezetek látogatásainak szervezése, konzultációk szervezése a szülők-gyermekek számára, igény esetén.
- Minden csoportban a csoportnaplón belül és a gyermekek fejlettségét nyomon követő dokumentumon belül, egyéni lapokban is feljegyzések készülnek a tehetségígéretnek megnyilvánulásairól, teendőkről. Ajánlásokat fogalmaznak meg a saját csoportjukban dolgozó óvodapedagógusok a tehetségműhelyek valamelyikében (8-féle tehetségterületen) való részvételre. (pályázatok és versenyek, ajánlások, illetve elért sikereik regisztrációja is itt történik.)
- Pályázati lehetőségek feltárása.

Szervezeti keretek a tehetségműhelyekben

Heti egyszeri foglalkozások kb. 30-50 perces időtartamban.

Valamennyi műhelyben a 30 órás tematika a céloknak és alapelveknek megfelelően, differenciáltan, a gyermekekre szabottan készül el minden nevelési év elején.

Tartalmában és a személyiségfejlesztés területén is a Pedagógiai Programunkkal összhangban, komplexitás jegyében valósul meg.

A tehetségműhelyek előnye, hogy a gyermek óvodai szinten találkozhat hasonló képességű gyermekekkel, esetleg ez az a hely számára, ahol használhatja kimagasló képességeit.

Olyan motivációs helyzetet és új kapcsolatokat, barátokat, helyzeteket teremt számára, ami mindenképp hasznára válhat személyiségének fejlődése során.

Óvodánkban 8 tehetségműhelyben történik tehetséggondozás, amennyiben humán erőforrásaink ezt lehetővé teszik. Azok a tehetségműhelyek működnek az adott nevelési évben, ahol megfelelő számú tehetségígéretes gyermek kerül beválogatásra, illetve amennyiben van a műhely vezetésére megfelelően képzett pedagógus.

Együttműködő partnereink

Együttműködési megállapodások keretében főként Tehetségpont óvodákkal és általános iskolákkal, civil szervezetekkel, valamint határon túli óvodákkal van szakmai kapcsolatunk. Ennek keretében történik a szakmai tudásmegosztás.

Tehetségsegítő team munka

Tagjai: tehetségműhelyek vezetői.

Feladata: rendszerbe foglalni az óvodai tehetségsegítésünk eddigi munkáját, tapasztalatait, jövőbeni terveit, illetve a műhelyekben folyó tehetségsegítő, fejlesztő munkát szakmailag koordinálni. Műhelyvezetőink és óvodapedagógus kollégáink rendszeresen vesznek részt tehetség témában továbbképzéseken.

Hatásvizsgálatok

Eredményességünket az alábbiakkal vizsgáljuk:

- Rendezvények, szakmai tapasztalatcserék értékelése, résztvevők száma, visszajelzései.
- Szülői rendezvények látogatottsága, elégedettség.
- Gyakorlati bemutatók száma, látogatottsága.
- Műhelyfoglalkozások után a résztvevő gyermekek körében elégedettségvizsgálatot végzünk játékos módszerrel.

Tehetségsegítő programunk külön dokumentumot képez.

7.2.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

A hátrányos helyzetű gyermekek részére egyéni fejlődési ütemükhöz igazított megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelést biztosítunk. Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszt az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

Fontosnak tartjuk a gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztést, felzárkóztatást, játékos tevékenységek által. Az óvoda óvó-védő funkcióját a gyermekek szociális – testi/lelki védelmére kiterjesztve értelmezzük.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai az óvodás gyermekek körében:

- környezeti hatások (lakhatási, egészségtelen komfort nélküli lakások),
- anyagi (munkalehetőségek hiánya, meggondolatlan pénzköltés),
- egészségügyi (egészségtelen, rendezetlen életkörnyezet, veleszületett betegségek, kezeletlen betegségek, tisztálkodás hiánya),
- a gyermek személyiségében rejlő okok (elhanyagoló nevelés, erkölcsi kontroll hiánya, veszélyeztető környezet),
- a szülők alulképzettsége.

Célunk:

- esélyegyenlőség biztosítása
- eltérő szociális kultúrájuk, hátrányos környezetük miatt eltérő fejlődési ütemük figyelembevételével, egyénre szabott, differenciált fejlesztés biztosítása,
- rendszeres óvodába járás biztosítása, igazolatlan hiányzások minimalizálása

Feladataink a hátrányok enyhítésére:

- A gyermek közvetlen környezetének megismerése, mindazon körülmények feltárása, amelyek a gyermekek testi, szociális, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését hátrányosan befolyásolják vagy gátolják.
- Megfelelő információáramlás a felelős szervek és személyek között.
- Egyéni szükségleteiknek, fejlettségi szintjüknek megfelelő segítség nyújtása a személyiségük hatékonyabb fejlődése érdekében
- A gyermek alapvető szükségleteinek ellátása érdekében a szülők tájékoztatása a lehetőségeikről, segítség igénybevételének kezdeményezése
- A családi nevelés hiányossága miatti szokásrendszer- és magatartáskultúra kialakításával és fejlesztésével a további közösségekbe való beilleszkedés segítése.
- Az óvodai élet oly irányú megszervezése, hogy az érintett gyermekek és családjaik számára elérhető legyen, aránytalan teher nélkül.
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, minimum félévente, illetve szükség szerint tájékoztatás a gyermek fejlődésével kapcsolatban, az egységes nevelési szemlélet közelítése érdekében.

7.2.5. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek esélyegyenlőségének biztosításához alapvetően szükséges, hogy befogadó szemlélettel közelítsünk az érintett gyermekek szükségleteihez.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az, akinek egészségügyi ellátása, az általános fekvő- vagy járóbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján a betegségéből adódóan hiányzása az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben személyesen nem tud részt venni, óvodakötelezettségét nem tudja teljesíteni. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátását biztosító egészségügyi szolgáltatóval szükség szerint, alkalomszerűen tartunk kapcsolatot, illetve az érintett családdal is egyéni igényeikhez igazítottan.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek szülei kérhetik a gyermek felmentését az óvodakötelezettség alól. Az óvodai nevelésben történő kötelező részvétel alóli felmentés az óvodai szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján történik, a szülő ez iránti kérelme a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az Nkt. 8. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosítunk, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányítjuk a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez. A tartós gyógykezelésre vonatkozó adatok, továbbá a gyermek speciális köznevelési ellátásához elengedhetetlenül szükséges szakorvosi diagnózisának adatai az óvoda és az egészségügyi szakellátó között továbbíthatók.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetén a feladataink:

- Folyamatos kapcsolattartás a családdal, a gyermekkel.
- Nevelési, gondozási kérdésekben tanácsadás szociális segítő, védőnő, fejlesztőpedagógus, pszichológus, gyermekvédelmi felelős bevonásával.
- Szülői igény alapján játékos fejlesztő feladatok, mesék, versek, dalok, esetleg szakirodalom ajánlása a család számára, melyet online csatornákon keresztül osztunk meg.

A hosszabb távollét után visszaérkező gyermek visszailleszkedését, felzárkóztatását egyéni igényeinek, szükségleteinek megfelelően nagy türelemmel, maximális odafigyeléssel segítjük, bevonva ebbe a gyermekcsoportot is.

7.2.6. 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek óvodai nevelése

1-es típusú diabéteszrel élő gyermek részére abban az időtartamban, amikor az óvoda felügyelete alatt áll, az intézmény speciális ellátást biztosít. A gyermek szülőjének vagy más törvényes képviselőjének kérelmeznie kell az ellátást.

A cukorbetegség, vagy más néven diabétesz egy anyagcserezavar, amelyben a szénhidrátok hasznosítása szenved zavart. A napi többszöri vércukormérés, inzulin beadás, szénhidrátszegény diéta betartása nehézséget okoz a gyermekek számára. Ezért a környezetet, az óvodát, a gyermek intézményes ellátásában közreműködőket is szükséges felkészíteni ennek elfogadására, és a betegséghez kapcsolódó teendőkre. Az intézményeknek az ellátást a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján kell biztosítani.

A nevelési-oktatási intézmény igazgatója a fenti feladat ellátását a következők szerint biztosítja:

- olyan pedagógus, vagy legalább érettségivel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján, aki az OH által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen vett részt, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja,
- vagy az óvoda egészségügyi ellátását biztosító orvos vagy védőnő útján.

A pedagógus vagy nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja a fokozott figyelemmel túl elvégzi a:

- a vércukorszint szükség szerinti mérését,
- szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő igényelheti a diétás étrend biztosítását.

Az Nkt. előírja az intézmény igazgatója számára az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek esetlegesen bekövetkező rosszulléte esetén az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénnyel összhangban álló speciális eljárásrend kialakítását. (SZMSZ függeléke)

7.2.7. A fokozott kockázatú allergiás gyermek óvodai nevelése

Az allergiás reakció súlyosabb, életet veszélyeztető megnyilvánulása az anafilaxiás reakció. Leggyakoribb kiváltó okai az ételek, rovarcsípés, gyógyszerek és a latex. Gyermekkorban az ételallergia következtében alakul ki legtöbbször. Az anafilaxia pontos

gyakorisága nem ismert, a legtöbb esetben az ételallergiára fellépő reakció enyhe, de az anafilaxia kialakulása előre megjósolhatatlan. A tünetek általában az allergén behatástól számítva percek (rovarcsípés, ételallergia, gyógyszer) ritkán órák múlva (vörös hús allergia) lépnek fel. A tünetek változatosak, akár ugyanannál a személynél is különbözhetnek a különböző anafilaxiás esemény kapcsán, és a súlyossága is nagyon változatos. Fontos tisztában lenni azzal, hogy egy adott allergénre fellépő korábbi enyhébb reakció nem zárja ki a súlyos anafilaxiás reakció felléptét!

Kiemelt feladatunknak tekintjük biztosítani a tudottan allergiás (anafilaxiás rizikójú) gyerekek számára a biztonságos óvodai körülményeket, a fokozott figyelmet. Ők azok a gyermekek, akiknél mindig van az esetleges anafilaxiás reakciót visszafordító, adrenalin hatóanyagú injektor, szüleik pedig pontosan informálni tudják az intézményt arról, milyen óvintézkedéseket kell megtenni annak érdekében, hogy a gyerek ne érintkezzen az allergénnel.

A biztonságos környezet megteremtése csak háromoldalú (óvoda, szülő, kezelőorvos) partneri kapcsolatokon keresztül valósítható meg.

Az első és legfontosabb, hogy tudjuk kik az intézményünkbe járó étel vagy egyéb allergiás gyermekek. Ezért a legfontosabb minden újonnan felvett gyermeknél az alapos kikérdezés az allergiájáról, típusáról, a reakciók módjáról és erősségéről, a diétáról és a sürgősségi gyógyszeréről. Minden gyermekközösségbe kerülő gyermek esetében kötelessége a szülőnek tájékoztatni erről az intézményt.

Az intézmény és a szülő közötti megbeszélés lényegi elemei:

- A közösségbe kerüléskor fel kell világosítani az óvodát a gyermek allergiájáról, súlyosságáról a jellegzetes tüneteiről.
- Ételallergia esetén a szükséges megszorító diétát át kell beszélni, és áttekinteni, hogy az intézmény mit tud nyújtani.
- Ha az óvoda nem tudja a szükséges diétát biztosítani, milyen módjai vannak az egyéni étkezésnek. Amennyiben a gyermek ételallergiája súlyos és AAI-t írt fel a kezelőorvos azt tudassák a szülők.
- Mindig legyen a gyermeknél nem lejáratos, felcímkézett dobozban tartott AAI. Szakmai ajánlások alapján lehetőleg kettő. (Az anafilaxiás túlérzékenységi reakció akár percek alatt fulladáshoz, szívmegálláshoz vezethet, ám ezt a reakciót vissza lehet fordítani az adrenalin hatóanyagot tartalmazó Epipen injekciós tollal, amelynek használata másodpercek alatt elsajátítható.)
- A szülő időközönként ellenőrizze a fel nem használt AAI szavatossági idejét.

- Az egyénre szabott kezelési tervet és sürgősségi, vészhelyzeti telefonszámot adják át a gyermek óvodapedagógusának.
- Amennyiben a gyermek életkora, fejlettsége megengedi, gondoskodjon a szülő, a kezelőorvosát bevonva a gyermek folyamatos képzéséről, a vészhelyzet kezdeti jeleinek a felismeréséről és a sürgősségi teendőkről.

A szülő feladata:

- Tájékoztassa a gyermeket nevelő pedagógust gyermeke orvos által megállapított diagnózisáról.
- Hozzájárulás megadása az EpiPen (adrenalin) injekció beadásához, amennyiben az óvodában kialakult ez idáig látens allergiás tünetek esetén erre szükség van.
- A gyermek kezelőorvosa elérhetőségének biztosítása.

Az igazgató feladata:

- Az alkalmazottak felkészítésének megszervezése az allergiás gyermekek ellátására (képzés).
- Kapcsolattartás az egészségügyi ellátórendszerrel
- A szülői nyilatkozatok elkészítése a diagnosztizált és látens allergiára vonatkozóan.
- A képzettségek megszerzése után a munkaköri leírások kiegészítése, a követelmények megfogalmazása.
- A szakmai és működési dokumentumok kiegészítése az új feladatellátással.
- Az EpiPen injektor helyének kijelölése és láthatóvá tétele (megjelölt hely), annak érdekében, hogy minden pedagógus ismerje azt.

A pedagógus feladata:

- A diagnosztizált allergiás gyermek adatainak begyűjtése a szülőtől, nyilatkozatok dokumentálása és az EpiPen injekciók tárolásának biztosítása.
- A látens allergiára vonatkozó nyilatkozatok begyűjtése.
- Az alkalmazottak tájékoztatása, hogy a csoportjában allergiás gyermek van. Annak bemutatása, hogy milyen allergiában szenved a gyermek és annak mik lehetnek a tünetei.
- A csoportjába járó gyermekek korosztálynak megfelelő felkészítése az anafilaxiás sokk felismerhető jeleire, a veszélyes allergének megismertetése.
- Az EpiPen injektor használata után azonnal értesíti a mentőket, a szülőt és az intézmény igazgatóját.
- Ellenőrzi időről időre az auto-injektor fecskendő, hogy az oldat továbbra is tiszta és színtelen-e.

- A lejáratí idő elérkeztével – vagy elszíneződés, illetve csapadék (szilárd részecskék) jelenléte esetén korábban is – tájékoztassa a szülőt a csere szükségességéről.

8. GYERMEKVÉDELEM

„A gyermekvédelem olyan komplex tevékenységrendszer, melyet a gyermeki szükségletek és jogok minél maradéktalanabb érvényesíthetősége érdekében alakítanak ki problémamegelőző és problémakezelő céllal.” (Volentics Anna)

Nevelőmunkánkban kiemelt helyet foglal el a gyermekvédelmi tevékenység, melyhez elengedhetetlenül szükségesnek tartjuk a **segítő kapcsolatok** igénybevételét, a rendszeres kapcsolattartást az e téren kompetens személyekkel. Mivel az intézménybe igen változatos szociális háttérrel rendelkező gyermekek járnak, így a gyermekvédelmi munkánk is többfelé ágazó.

Gyermekvédelmi tevékenységünk célja:

- Prevenció és segítségnyújtás.
- A gyermekek mindenekfelett álló érdekének érvényesítése, a gyermeki jogok védelme, tiszteletben tartása.
- A családok helyzetének tapintatos feltárása, bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- Az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesítése.
- A szülői kötelezettségek megtartásának figyelemmel kísérése.
- Az óvó-védő funkció teljes körű feladatellátása.
- Segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosításával.
- Az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése.
- Az adatkezelés szabályainak és a titoktartási kötelezettségnek a megtartása.
- Jelzési- együttműködési kötelezettség a szakemberekkel, szakmai hálózattal.
- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.
- A szülők felvilágosítása a lehetséges segítségről, kedvezményekről.
- Gyors, pontos, szakszerű ügyintézés, külső segítség biztosítása.

A célkitűzések megvalósítása érdekében feladataink:

- A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.
- Támogatások biztosítása, támogatáshoz jutás segítése.
- A gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások követése.
- Az esélyegyenlőségi tervben foglaltak megvalósítására törekvés.
- Az adatkezelés szabályainak és a titoktartási kötelezettségnek a megtartása.

A gyermekvédelmi törvény előírásai szerint a gyermekjóléti szolgálatok feladata a gyermeki veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése. Ezen **jelző rendszer** tagja többek között az óvoda is. A törvény szerint az óvoda köteles jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátásában az igazgató elsőszámú segítőtje a gyermekvédelmi felelős. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását, a kapcsolatápolást, a jelzőrendszer működtetését óvodánkban megbízott gyermekvédelmi felelős látja el, aki feladata ellátása során támaszkodik az óvodapedagógusok jelzéseire (pl. anamnézisek tapasztalatai, a gyermek (családok) szociokulturális hátterére rávilágító információk stb.). Feladata ellátása során szorosan együttműködik az óvodánkat rendszeresen látogató szociális segítőkkel.

A gyermekvédelmi felelős főbb feladatai:

- A hátrányos helyzet, veszélyeztetettség feltárása.
- Gyermekvédelmi statisztika elkészítése, frissítése.
- A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeknél – szükség esetén az okok feltárása érdekében - családlátogatások kezdeményezése.
- Szükség esetén intézkedés kezdeményezése, illetve nyomon követés.
- Kapcsolattartás a gyermekjóléti intézményekkel, a gyermekjóléti szolgálattal, szociális segítőkkel.
- Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése.

Az óvodapedagógusok feladatai, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések:

- Megfelelő napirenddel az óvodai élet szervezése.
- Egészséges, biztonságos feltételek megteremtése.
- Derűs, szeretetteljes nevelői attitűd, érzelmi biztonság nyújtása.
- A hátrányos, és veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrése, segítése, támogatása.
- Hátrányos helyzetű gyermekek egyéni, differenciált, felzárkóztató fejlesztése, egyéni képességeknek megfelelő nevelési - fejlesztési terv készítése (felzárkóztatás, tehetséggondozás megvalósítása).
- Fejlődést nyomon követő dokumentáció vezetése minden gyermekről.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről a szülők részére.
- A gyermek elfogadása, megbecsülése, jogainak tiszteletben tartása.
- Családok megismertetése a szülők jogaival, kötelességeivel, gyermekek jogaival.
- Korrekt, partneri együttműködés szorgalmazása.

Céljainkat akkor érjük el, ha:

- A családok megfelelő segítséget kapnak, melyek problémáik rendezésére irányulnak.
- Valamennyi feltérképezett esethez kidolgozásra kerül a megfelelő segítségnyújtás.
- Minden rászoruló kisgyermek időben megkapja a segítséget problémája orvoslásához.

9. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

9.1. Az óvodai csoportok megszervezésének elvei, gyakorlata

Az óvodavezetés a gyermekek érdekeinek szem előtt tartásával határozta meg a csoportszervezés alapelveit, figyelembe véve az óvoda hagyományait, adottságait, lehetőségeit.

A csoportok kialakításánál az életkor szerinti csoportszervezést tartjuk ideálisnak.

Ugyanakkor nyitottak vagyunk a részben osztott és/vagy vegyes életkorú csoportok szervezését illetően is. Pedagógiai tapasztalataink alapján mindhárom csoportszervezési lehetőség maximálisan támogatja a gyermekek fejlesztését, óvodai nevelést. A játék és tanítás - tanulás folyamatok szervezése, differenciálása pedagógiai tudatossággal hatékonyan megvalósítható. A gyermekek csoportba történő beosztásánál lehetőségeinkhez mérten a szülői igényeket figyelembe vesszük, tudatában annak, hogy sok esetben nemcsak óvodát, hanem óvodapedagógust is választanak gyermekeiknek.

9.2. A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti és napirend az a szervezeti keret, mely rugalmasságával biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

A csoportok napi és heti rendjét az adott csoport óvodapedagógusai határozzák meg.

9.2.1. Napirend

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára, biztosítja a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, aktív és passzív pihenését. Folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Csoportjaink napirendjét a gyermekek összetételét, életkori sajátosságait figyelembe véve alakítjuk.

Figyelembe vesszük:

- a csoport szokásait,
- a gyermekek szükségleteit, igényeit,
- a gyermeki játék szabadságát, kitüntetett szerepét,
- hogy a sajátos nevelési igényű, speciális fejlesztést igénylő gyermekek egyéni fejlesztése praktikusán épüljön a napirendbe.

A napirend általános időkeretei:

A tevékenységek			A tevékenységek megnevezése
kezdete	vége	Időtartalma	
06:00	07:00	1 óra	Gyülekező összevont csoportban, érkező gyermekek fogadása, szabadjáték
07:00	11:45	4 óra 45perc	Gyülekező, szabadjáték, egyéb szabadon választott tevékenység - Párhuzamosan szervezett, játékba integrált egyéni és mikrocsoporthoz tartozó tevékenységek, kezdeményezések. Részképességek fejlesztése - tehetséggondozás, felzárkóztatás, hátránykompenzálás egyéni szükségletek alapján. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek. - Testápolás, étkezés előkészítése, önkiszolgálás, folyamatos tízórai. -Játék a csoportszobában, a szabadban- szervezett és szabad mozgás. - Séta, levegőzés, só-szoba látogatása.
11:45	12:30	45 perc	Testápolás – Készülődés az ebédhez - Ebéd
12:30	15:00	2 óra 30perc	Testápolás – Készülődés a csendes pihenőhöz – Mese, – Pihenés

15:00	15:40	40 perc	Ébresztő – Testápolás – Előkészület az uzsonnához – Uzsonna
15:40	17:00	1óra 20 perc	Levegőzés – szabadjáték, egyéb szabadon választott tevékenység
17.00	17:30	30 perc	Szabadjáték összevont csoportban hazamenetelig
A napirendben az egyes tevékenységekre fordított idő rugalmasan változtatható a körülményekhez igazodva az aktualitásoknak, gyermeki igényeknek megfelelően. Az Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységeket az aktuális gyermekcsoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodva kell megvalósítani.			

9.2.2. Hetirend

A tapasztalatszerzés, a tanulás szervezett, tervezett kerete a hetirend, mely a napirendben biztosított játékidőn túl az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket tartalmazza. A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata, mely hasonlóan a napirendhez rugalmasan igazodik az óvodai csoport életéhez, a gyermekcsoport és benne az egyes gyermekek igényeihez, fejlettségéhez.

Természetesen nem nélkülözhető az óvodapedagógus részéről a rendszeresség, folyamatosság, tervszerűség.

Befolyásoló tényezők:

- a gyermekek életkori és egyéni sajátosságai,
- a nevelési területek tennivalói,
- a tapasztalatszerzés módszerei,
- a helyszíni foglalkozások, tapasztalatszerzések személyi feltételei,
- a gyermekek otthonról hozott élményei,
- a tervezett közös programok.

Óvodánkban a tervezett mozgásos tevékenységek a tornatermi beosztás és rendszeresség miatt mindig azonos napokon és időben szervezzük csoportonként.

A hetirend összeállításának szempontjai:

- Jussón elegendő idő a gyermek legfőbb tevékenységére: a játékra.
- A rugalmasság, a helyzetekhez való alkalmazkodás.
- A hetirend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztéséhez, terápiájához alkalmazkodva kell a csoport hetirendjét alakítani.

9.3. A nevelő-fejlesztőmunka tervezése

A pedagógiai munka tervezése és az óvodai dokumentumok készítése az oviKRÉTA rendszer alkalmazásával történik.

Az oviKRÉTA-ban a CSOPORTNAPLÓ felületen az alábbi tartalmi elemek elkészítése és feltöltése jelent dokumentációs feladatokat:

- Csoportnapló bejegyzések
- Hetirend
- Napirend
- Szülői értekezletek
- Ellenőrző látogatások
- Nevelési feladatok
- Szervezési feladatok
- Feljegyzések a csoport életéről

A csoportok tervező dokumentumai rendszerbe foglalják az intézményi pedagógiai folyamatok egészét, kiváló alapot adnak az adott csoport és az egyes gyermekek szükségleteit, fejlettségi szintjét figyelembe vevő pedagógiai munkának. Nagy felelősség hárul ránk, hiszen gyermekeink összetételéből adódóan (SNI, BTMN gyermekek folyamatosan növekvő száma) alaposan felkészültnek kell lennünk, hogy a ránk bízott gyermekeket egyéni fejlettségüknek, adottságaiknak, szükségleteiknek megfelelő nevelésben-fejlesztésben részesítsük.

Az óvodapedagógusok tervező munkájuk során figyelembe veszik az intézményi belső elvárásokat, sajátosságokat, a csoportok és benne az egyes gyermekek fejlettségét. A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére törekszünk, kihasználva a játékban és a tevékenykedtetésben, cselekvésben rejlő lehetőségeket. Fontosnak tartjuk az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást. Az oviKRÉTA rendszerben a **csoportnapló bejegyzések** aktuálisan, naptár szerint tartalmazzák a csoport életével összefüggő eseményeket, programokat. A gyermekcsoport napi és hetirendje feltöltésre kerül az oviKRÉTA megfelelő tartalmába. A **szülői értekezletek dokumentálása** során csatoljuk a jelenléti ívet, valamint az elkészült jegyzőkönyvet. Az csoportban tett

ellenőrzéssel, látogatással kapcsolatban az igazgató készíti el a bejegyzést. A **nevelési feladatok** tartalmában az alábbi elemek jelennek meg: csoportprofil, befogadási, visszafogadási terv, nevelőmunka éves tervezése, féléves értékelés, éves értékelés, tematikus tervek, heti tervek. **Szervezési feladatainkat** 3 havi bontásban tervezzük, lehetőséget hagyva a váratlan, előre nem tervezett események dokumentálására is. A **feljegyzések a csoport életéből** dokumentumcsoportba rögzítjük a tematikus tervek megvalósításával, illetve az arra az időintervallumra eső események megvalósulásával kapcsolatos reflexiókat. Óvodapedagógusaink a tervek figyelembevételével végzik mindennapi teendőiket, ugyanakkor rugalmasan alkalmazkodnak a spontán kialakult helyzetekhez, lehetőségekhez, a gyermeki igényekhez és az aktualitásokhoz. A választott módszerek és eszközök, tanulási formák alkalmazása során az óvodapedagógusok élhetnek módszertani szabadságukkal.

A tervezőmunka általános elvei óvodánkban

- Nagyon fontos a csoport és az egyes gyermekek alapos ismerete: meg kell állapítani a gyermek aktuális fejlettségi szintjét a teljes személyiség struktúrában.
- Pontosan meghatározzuk a fejlesztés célját.
- Ismerjük a fejlesztendő terület (képesség) egészséges fejlődésmenetét.
- A fejlesztés kiindulási pontja a gyermekek aktuális fejlettségi szintje (és nem az életkornak megfelelő szint).
- Igazodunk a gyermek fejlődési üteméhez és munkatempójához a fejlesztés során.
- Figyelembe vesszük a fokozatosság és játékoság elvét.
- A fejlesztést néhány alkalomra tervezzük előre, és mindig figyelembe vesszük az előző fejlesztési ciklusban elért eredményeket.
- Egy tevékenységben csak egy képességet fejlesztünk kiemelten.
- A fejlesztésnek mindig van mozgásfejlesztés része (a képességek jelentős részét mozgásos játékkal is lehet fejleszteni).
- A gyermek fejlődését mindig önmagához viszonyítva állapítjuk meg.
- A család bevonása a fejlesztési folyamatba (meg kell győzni őket arról, hogy az együttműködés a gyermek érdekében szükséges)
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési tervét a gyógypedagógussal, fejlesztőpedagógussal, logopédussal együttműködve készíttse el a pedagógus.

Pedagógiai munkánk dokumentálásának struktúrája

Az óvodapedagógus feladatai a pedagógiai munka dokumentálásával kapcsolatban

- Hetirend és napirend összeállítása.
- Szervezési feladatok meghatározása.
- Nevelési feladatok.
- Tematikus és heti tanulási terv készítése.
- Egyéni fejlesztési tervek készítése.
- A nevelőmunka folyamatos értékelése.
- Feljegyzések készítése a csoport életéről.
- A gyermek fejlődésének nyomon követését szolgáló feljegyzések vezetése.

A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentáció vezetésének intézményi gyakorlata

Az óvodás gyermek folyamatosan változik. Fejlődésének, érésének megfigyelésére folyamatosan szükség van. Meggyőződésünk, hogy a gyermekek alapos megismerésére épített egyéni tanulási utak kialakításával valósítható meg az igazán eredményes nevelő-fejlesztő munka.

Intézményünkben a gyermekek személyes és szociális képességeik megfigyelése, felmérésére folyamatos, dokumentált mérési rend szerint történik. Olyan dokumentumot, mérési eszköztárt alkotott meg a nevelőtestületünk, mely a gyermeki fejlődési folyamat nyomon követésén túl alkalmas a kapott eredmények csoport és intézményszintű összehasonlítására, illetve trend vizsgálat elvégzésére is.

Az elemzések, értékelések tapasztalatai adnak számunkra további támpontokat a nevelés-fejlesztés tervezésének irányvonalairól, az intézmény egészére, a csoportokra és benne az egyes gyermekekre vonatkozóan.

Célunk a gyermek alapos megismerése, és az ebből kiinduló tervezés, melynek eszköze a megfigyelés és a mérés.

Az óvodapedagógusok meghatározott időben és módon saját programunkhoz készített fejlettségmérő lapokkal megfigyelik, felméri az egyes gyermekeket és a csoport fejlettségét. A jogszabályban rögzítetteknek megfelelően nevelési évente két alkalommal rögzítjük a megfigyelések, mérések eredményeit a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének tekintetében. A tapasztalatok birtokában állítjuk össze a csoport egészére vonatkozó fejlesztés fő irányvonalát. Ezen belül az egyes gyermekekre vonatkozóan az egyéni differenciálás alapján további feladatokat határozzunk meg.

Ezen felül, elkészítjük az oviKRÉTA-ban a gyermekek életkorának megfelelő méréseket.

Az egyéni fejlődést nyomon követő dokumentum tartalmát a szülők ismerik, fogadóóra keretében évente két alkalommal részletes tájékoztatást kapnak gyermekeik fejlődéséről. Ezen felül igény esetén az év során bármikor beletekinthetnek.

A gyermeki fejlődés nyomon követésének rendje

	3-4 ÉVESEK	4-5 ÉVESEK	5-6 ÉVESEK	6-7 ÉVESEK
Anamnézis	Az óvodakezdés első napjaiban			
Befogadás tapasztalatainak rögzítése	Óvodakezdést követő 2. hónapban			
Képességmérések	II. félév Határidő: 05. 31.	I. félév; határidő: 10.31.	I. félév; határidő: 10.31.	I. félév; határidő: 10.31.
Visszamérés		Szükség szerint. Határidő: 02.28.	Szükség szerint. Határidő: 02.28.	Szükség szerint. Határidő: 02.28.
Fogadóóra	I. félév 12.31-ig II. félév: 03.31-ig	I. félév 12.31-ig II. félév: 03.31-ig	I. félév 12. 31-ig II. félév: 03.31-ig	I. félév 12. 31-ig II. félév: 03.31-ig
Egyéni fejlesztési terv elkészítése	Szükséges	Szükséges	Szükséges	Szükséges

A kiemelt figyelmet igénylő -és még egy évig óvodában maradó tanköteles gyermekek esetében a részletes egyéni fejlesztési tervet készítünk.

Minden gyermek esetében rögzítjük a fejlődést segítő megállapításokat, a fejlődést segítő intézkedéseket és az elvárt eredményeket, a törvényi előírásoknak megfelelően. Esetükben ez a dokumentum szolgál a differenciált egyéni képességfejlesztés mutatójaként.

10. ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI

Az ünnepek, ünnepnapok kiemelkednek a hétköznapijainkból. Ezek az alkalmak mélyebb érzelmeket váltanak ki a gyermekekből, felnőttekből egyaránt. Óvodánkban bármilyen formában és bármilyen tartalommal ünneplünk, mindig a gyermek van a középpontban. Az ünnepet, a szervezést illetően többféle formában valósítjuk meg. Vannak csoport és közös óvodai szintű, valamint nyilvános ünnepeink is. Igyekszünk bevonni a szülőket az ilyen alkalmakba, tudatában annak, hogy kiváló lehetőséget nyújtanak számunkra a szülőkkel való szorosabb együttműködés megvalósítására, sajátos, egyéni arculatunk, értékeink megmutatására. Az ünnepeken, rendezvényeken keresztül munkánkról hű képet alkothatnak a szülők és a meghívott vendégek. Jó alkalmak ezek arra is, hogy a szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon óvodánk.

Óvodai életünk hagyományos ünnepei:

Ősz

Szüreti mulatság:

- közös mustkészítés
- színes programok
- kézműves tevékenységek
- vásár

Márton napi családi délután

- kézműves tevékenységek
- lámpás felvonulás

Tél

Mikulás : Ünnepünk fénypontja, hogy „igazi Mikulás” hozza az ajándékot.

Karácsonyi ünnepünket a szeretet, a családhoz való kötődés hangulatával készítjük elő.

Az **adventi várakozás** idején a gyermekekkel közösen:

- mézeskalácsot sütünk
- fenyő – és asztali díszeket, ajándékokat készítünk a szülőknek, nagyszülőknek.
- környezetünket szépítjük, díszítjük

Megünneplése csoportonként történik.

Télbúcsúztató ünnepünk, a **Farsang**.

Előkészületek során:

- álarcokat, szemüvegeket, díszeket készítünk
- a termeket feldíszítjük

Farsang napján a gyermekek, felnőttek jelmezt öltenek, s az egész nap a mulatozás jegyében telik.

Megünneplése csoportonként történik.

Tavaszi

Húsvét: a locsolkodás, tojásfestés hagyományainak ápolása - a csoportokban tojásfestéssel, tavaszi ágak hajtatásával, teremdíszítéssel, locsolóversek, mondókák tanulásával, locsolkodással ünnepeljük a tavasz és a természet újjáéledésének ünnepét.

Anyák napja: megünneplésének módját mindig az adott csoport óvodapedagógusai határozzák meg. (közös vagy egyéni köszöntés)

Gyermeknap: Egész napos óvodai rendezvény színes programokkal. Délután a szülőkkel, családokkal és a következő nevelési évre beiratkozott új gyermekekkel.

Évzáró: Ezzel az ünnepel állandó szülői igényt elégítünk ki, mindig a csoport fejlettségi szintjét figyelembe véve. Fontos szempontunk, hogy kerüljük az erőltetett, színpadias szereplést, ehelyett játékosan, felszabadultan mutatják be a gyermekek rövid kis műsorukat.

Ballagás: hagyománnyá vált óvodánkban, hogy az iskolába készülő nagycsoportosok ünnepi hangulatban elbúcsúznak óvodánktól. Az évzáró és a ballagás egy rendezvény keretein belül történik.

A gyermekek név és születésnapja. Minden csoportban megünnepeljük, de csoportonként más-más hagyomány szerint zajlik az ünneplés. Lényege, hogy bensőséges, érzelem dús, rövid legyen. A gyermeket apró kis ajándékkal lepjük meg.

Nemzeti ünnepek

Október 23. Nemzeti ünnepünk alkalmával fókuszálunk a magyarságtudat erősítésére. Az ünnepről való megemlékezést az 5-6 éves korú gyermekeket nevelő csoportokban hangsúlyosabban jelenítjük meg.

Március 15. Nemzeti ünnepünket két szinten valósítjuk meg. Csoporton belül, és intézményi szinten egyaránt. A készülődés során az érzelmi, hangulati elemekre, a közösen megélt pillanatokra fektetjük a hangsúlyt. Csoporton belül olyan változatos tevékenységeket biztosítunk (pl.: zászló,- kokárdakészítés, várépítés, huszárcsákó hajtogatás, huszárindulók hallgatása, a hősiességről szóló magyar népmesék, versek, magyar énekes-dalok játékok megismertetése elsajátítása), melyek segítik és erősítik a magyarságtudat, az összetartozás érzésének kialakulását.

Óvodánkban hagyomány, hogy ezen a napon ünneplőbe öltözünk és a mindenkori nagycsoportos gyermekek ünnepi műsorát közösen megnézzük.

Június 04. A Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából óvodánk játszó udvarán valamennyi gyermekcsoportunk részvételével közös énekléssel gondolunk a határainkon túl élő magyar emberekre.

Világnapok

Zene világnapja: Hagyománnyá vált intézményünkben, hogy igényes, zenei értékeket és kultúrát közvetítő előadást szervezünk óvodásaink részére, külső előadó részvételével.

Boldogság világnapja: Örökös Boldog Óvodaként boldogságóra pedagógusaink intézményi szintű programokkal kedveskednek a gyermekeknek, szülőknek. Célunk a boldogság továbbadása, a boldogság megtalálása.

Táncművészet világnapja alkalmából, az intézményünkben működő gyermektánc csoportok aktív részvételével Táncházat szervezünk.

Egyéb megemlékezések

Népmese napja: Ezen a napon mesemondó szülőket, nagyszülőket fogadunk csoportonként, akik örömmel osztják meg kedvenc meséiket a gyermekekkel. Óvodánk pedagógusaiból szerveződő bábcsoportunk meseelőadással kedveskedik óvodásainknak.

Magyar Költészet napja alkalmából versmondó versenyt szervezünk.

Debrecen napja: Az 5-6-7 éves korú gyermekek részvételével ellátogatunk a városközpontba, megtekintjük Debrecen nevezetességeit.

Környezetvédelmi jeles napok

A víz világnapja: A téma feldolgozása csoportonként valósul meg komplex, változatos tevékenységek biztosításával, a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően. Az élményalapú megvalósítás során különböző vizes kísérleteket végzünk, tudatosan és célszerűen alkalmazzuk az infokommunikációs eszközök nyújtotta lehetőségeket is.

Föld napja alkalmából az újrahasznosítás jegyében, a családok bevonásával kiállítást szervezünk. Kiemelten kezeljük az érzékenyítést a környezetünk védelmében. Különböző tevékenységeken keresztül hívjuk fel a gyermekek figyelmét a Földünk megóvására, valamint bekapcsolódunk a Boldogságóra Program által kezdeményezett közös énekléshez.

Madarak és fák napja: A gyermekcsoportok részvételével érdekes, játékos, interaktív délelőtti programot szervezünk. Óvodánk bábcsoportja meseelőadással kedveskedik a gyermekeknek.

Környezetvédelmi világnap: Csoportonként, változatos tevékenységek biztosításával valósítjuk meg, amely során különös figyelmet fektetünk a fenntarthatóságra nevelés feladatainak megvalósítására.

Állatok világnapja: Az óvodai szintű megvalósításunk egyik kulcs-szereplője OVI MACI, aki reggel érkezéskor üdvözlí a gyermekeket. Ezen a napon kis óvodásaink magukra ölthetik állatos jelmezüket. A délelőtt folyamán a tornatermünk biztosít helyet a változatos és játékos, interaktív tevékenységeknek. Óvodánk bábcsoportja meseelőadással kedveskedik a gyermekeknek.

Takarítási Világnap: „Nem minden hulladék szemét” címmel az újra hasznosításra fókuszálva kiállítás szervezünk a szülők, családok bevonásával. Óvodánk bábcsoportja meseelőadással kedveskedik a gyermekeknek.

11. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Óvodánk része a helyi társadalomnak, ezért fontos, hogy együttműködjünk környezetünkkel és alakítsuk, ápoljuk konstruktív partneri kapcsolatainkat. Egy intézmény életében meghatározó jelentőséggel bír a partnerkapcsolatok minősége, fejlesztése.

Valljuk, hogy akkor működhetünk igazán hatékonyan és eredményesen, ha sikerül a partnereinkkel kölcsönösen előnyös, a bizalom, a tudás megosztásán alapuló kapcsolatot kiépíteni és fenntartani. A partnerekkel való kapcsolattartásunkban a kölcsönös párbeszédre, a korrektségre, rendszerességre, folyamatosságra törekszünk.

Az óvoda közvetlen partnerei

A család és az óvoda

Legfontosabb partnereink a szülők. Meggyőződésünk, hogy óvodai nevelésünk nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, ezért elengedhetetlen a korrekt partneri együttműködés kialakítása és fenntartása a ránk bízott gyermekek optimális fejlődése, fejlesztése érdekében. Ennek alapvető feltétele a kölcsönös bizalom, megbecsülés, tapintat és segítségnyújtás. A szülőnek biztosan tudnia kell azt, hogy az óvodapedagógus vele együtt, az ő egyetértésével neveli legféltettebb kincsét. Ennek tudatában olyan kapcsolattartási, tájékoztatási formákat igyekszünk működtetni, melyeken keresztül a szülők betekintést nyerhetnek, tapasztalatot szerezhetnek óvodánkról, pedagógiai tevékenységünkről, a gyermekcsoportok óvodai életéről és gyermekeik fejlődéséről.

Kapcsolattartási formák:

- Napi kapcsolat,
- Faliújság
- Szülői értekezlet,

- Fogadóóra,
- Egyéni beszélgetések
- Családlátogatás (igény és szükség szerint)
- Közös ünnepek, rendezvények
- Közös kirándulás
- Kézműves játszóház
- Családi délutánok (Alapítványi)
- Szülők bálja
- Nyílt napok óvodásaink és leendő óvodásaink szülei számára
- Játszó délelőttök
- Szülői fórumok, szülői szervezet működtetése
- Szülői elégedettségi vizsgálatok
- Óvodai honlap rendszeres működtetésével korrekt, tartalmas információk közvetítése
- Közösségi oldalak (óvodai, -és zárt csoportok)

A szülői munkaközösségnek fontos szerepe van az óvoda és a családokkal való kapcsolattartásban, a partnerközpontú együttműködés megvalósításában. Aktívan, együttműködve vesznek részt a gyermek óvodai életét érintő kérdések átgondolásában, megoldásában. Javaslataikkal, véleményükkel, tetteikészségükkel segítségünkre vannak abban, hogy kitűzött céljainkat, pedagógiai törekvéseinket minél magasabb színvonalon tudjuk megvalósítani. Szívesen kapcsolódnak be hagyományos és újító jellegű programjainkba, kezdeményezéseinkbe.

Feladataink a családokkal való hatékony együttműködés érdekében:

- A család elsődleges szerepének hangsúlyozása.
- A gyermekek egyéni képességeinek megfelelő nevelés és fejlesztés a családok széleskörű bevonásával. A szülők folyamatos tájékoztatása a gyermek fejlődéséről, javaslattevés a szükséges fejlesztési feladatokról.
- Szülői értekezleteken, fogadóórákon, személyes beszélgetéseken a szülők segítése a szülői szerepben, a mindennapi nevelésben, és az iskolai életre történő felkészítésben.
- Az óvodai rendezvények színvonalas megvalósítása a családok bevonásával.
- Szülői szervezet hatékony működtetése.

A Fenntartó és az óvoda

Óvodánk fenntartója Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata. Az Önkormányzat a törvényi előírásoknak megfelelően szabályozza az óvoda működését. A fenntartó az óvoda vezetésével szoros együttműködésben munkálkodik a 3-7 éves korú gyermekek és az óvoda érdekeit képviselve, törekedve a Pedagógiai Programunkban megfogalmazott céljaink eléréséhez szükséges feltételek lehetőség szerinti biztosítására.

A kapcsolat folyamatos, mely kiterjed:

- Az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására,
- Az intézmény Köznevelési törvényben meghatározott alapidokumentumainak előterjesztésére, jóváhagyására,
- Az intézmény pénzügyi, gazdálkodási tevékenységére,
- Az intézmény gazdálkodási, törvényességi ellenőrzésére,
- Az intézmény szakmai munkájának eredményességére, a szakmai munka értékelésére.

Debreceni Intézményműködtető Központ és az óvoda

A Debreceni Intézményműködtető Központ (DIM) látja el a gazdálkodással, az étkeztetéssel, a munkaügyi HR területekkel összefüggő feladatokat, valamint segíti intézményünkben a működés során adódó hibák elhárítását, a karbantartási feladatok megoldását.

Az Iskolák és az óvoda

A szabad iskolaválasztás lehetőségével élve tanköteles korú gyermekeink a város több iskolájában kezdik meg tanulmányaikat (pl. Debreceni Benedek Elek Általános Iskola, Debreceni Bocskai István Általános Iskola, Epreskerti Általános Iskola, Debreceni Karácsony Sándor Általános Iskola, Debreceni Petőfi Sándor Általános Iskola) Igény és lehetőség szerint ápoljuk ezekkel az iskolákkal a kapcsolatot, melynek formái:

- Az óvodapedagógusok és tanítók kölcsönös látogatásai,
- Egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel,
- Óvodások látogatása az iskolában,
- Iskolák által meghirdetett versenyeken, rajzpályázatokon való részvétel.

A hatékony együttműködés hozzájárul az óvoda –iskola átmenet megkönnyítéséhez.

Az óvoda közvetett partnerei

Debreceni Egyetem Klinikai Központ Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet (DAEFI)

Az egészségfejlesztési programunk megvalósításában együttműködő partner. Az óvoda biztosítja a gyermekek egészségügyi szűrésének, vizsgálatainak feltételeit.

A kapcsolattartás formái, színterei:

- Orvos, védőnő (rendszeres gyermek egészségügyi felügyelet, általános egészségügyi szűrővizsgálatok, korai megelőzés szakorvoshoz utalással),
- Fogászati szűrés,
- Szemészeti szűrés.

Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Debreceni Tagintézménye

- Logopédiai szűrés,
- Logopédiai fejlesztés,
- Fejlesztőpedagógusi ellátás,
- „Gondos kertész” program,
- Iskolaérettségi vizsgálat, beiskolázási javaslat,
- Egyéb vizsgálatok, konzultációk igény és felmerülő probléma esetén,
- Szakmai fórumok, előadások.

A kapcsolattartás formái: a szolgáltatások szükség szerinti igénybevétele, együttműködés, konzultációk.

Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottsága

- Szakértői vizsgálatok - vélemények készítése,
- Kontroll vizsgálatok kérése.

A kapcsolattartás formái: a szolgáltatások szükség szerinti igénybevétele.

DMJV Család- és Gyermekjóléti Központja és az óvoda

Szükség szerint az igazgató és a gyermekvédelmi felelős közreműködésével a gyerekek szociális helyzetéből esetleg veszélyeztetettségéből adódó problémák, feladatok közös megoldása.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- Problémajelzés, ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja.
- Esetmegbeszélés – az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére.
- Kapcsolattartás, együttműködés a családgondozóval, szociális segítővel.

- A gyermekjóléti szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget.
- Karitatív tevékenységek.

Oktatási Hivatal és az óvoda

A KIR működtetése, adatok frissítése. Életpálya modell működtetésével kapcsolatos információk, Bázisintézményi együttműködés.

Oktatási Hivatal Debreceni Pedagógiai Oktatási Központ (POK) és az óvoda

Biztosítja megyei szinten a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat, gondoskodik a szaktanácsadói hálózat működtetéséről, ingyenes továbbképzések megszervezéséről, koordinálja az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés és a pedagógusok előmeneteli rendszerének részeként működő pedagógusminősítési eljárásokat.

Debreceni Tankerületi Központ és az óvoda

Az iskolába készülő gyermekek iskolai jelentkezésével kapcsolatos együttműködés.

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Intézményünkben évek óta lehetőséget biztosítunk államvizsgával záródó hallgatói gyakorlat letöltésére.

Középiskolák és az óvoda

Együttműködési megállapodás alapján gyakorlati helyet biztosítunk a Debreceni Szakképző Centrum tagintézményei diákjainak. Ugyancsak együttműködési megállapodás alapján fogadjuk a középiskolák tanulóit a kötelező iskolai közösségi szolgálat teljesítésére.

Jobb Veled a Világ Alapítvány

Boldogságprogrammal kapcsolatos szakmai együttműködés, konzultáció, publikálás, szakmai napok közös szervezése, képzéseken, konferenciákon, tudásmegosztó fórumokon való részvétel.

Kulturális intézmények és az óvoda

Rendszeres és alkalomszerű kapcsolat:

- Vojtina Bábszínház
- Ákom-Bákom Bábcsoport
- Sokszínvirág Zenekar
- DE Botanikus kert
- Déry Múzeum
- Agóra Tudományos Élményközpont
- Tímárház
- Jobb Veled a Világ Alapítvány- Boldogságóra Program
- Magyar Labdarúgó Szövetség
- DSI Debrecen

Cívís Hungast Kft. és az óvoda

A gyermekek étkeztetésével kapcsolatban folyamatos a kapcsolattartás. Rendszeresen igénylik az óvoda észrevételeit, véleményét szolgáltatásukkal kapcsolatban.

Alapítvány és az óvoda

Az intézményben folyó nevelő-fejlesztő munkát a Csillagvirág Óvodai Alapítvány segíti, mely támogatja a tárgyi feltételek fejlesztését, bővítését, az óvodai élet gazdagabbá tételét.

A Történelmi Egyházak és az óvoda

A szülők kérése alapján a gyermek számára a történelmi egyházak által szervezett fakultatív hit-és vallásoktatás biztosítása

Határon túli kapcsolatok

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében óvodánk a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségeink szerint - szakmai kapcsolatot tartunk fenn.

Együttműködési megállapodás alapján jelenleg az alábbi külföldi magyar óvodákkal állunk kapcsolatban:

- GRĂDINITA CU PROGRAM PRELUNGIT NR 52 ORADEA (tehetséggondozó munkában és Boldogságóra Program megvalósításában)
- Körösfői Kós Károly Iskola – Körösfő (tehetséggondozó programunk keretében)

- Kőrösi Csoma Sándor Napköziotthon – Sepsiszentgyörgy (tehetséggondozó programunk keretében)
- Beregszászi 4-es számú Óvoda – Beregszász

Az együttműködés formái:

- lehetőség esetén kölcsönös látogatás
- jógyakorlat megosztása
- szakmai párbeszédre törekvés (hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása)

Feladataink a partneri kapcsolatok eredményes működtetése érdekében:

- A már meglévő, működő kapcsolatok ápolása, erősítése, új kapcsolattartási formák keresése.
- A közvetlen partnerekkel való kapcsolattartás tartalmi gazdagítása.
- A közvetett partneri kör bővítése igény szerint.

12. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program hatályos: A 2025-2026. nevelési évtől a Fenntartó jóváhagyását követően.

A pedagógiai program nyilvánossága: a pedagógiai program egy példánya megtekinthető az óvoda titkárságán, illetve az óvoda honlapján. A pedagógiai programról tájékoztatást nyújt az óvoda igazgatója.

13. ZÁRADÉK

A Sípos Utcai Óvoda Pedagógiai Programját készítette az óvoda nevelőtestülete

Debrecen, 2025. június 20.

.....
igazgató h.

A Pedagógiai Programot a Sípos Utcai Óvoda szakmai munkaközösségei véleményezték, azt a fenntartónak jóváhagyásra javasolják.

Debrecen, 2025. július 09.

.....
munkaközösség-vezető

.....
munkaközösség-vezető

A Pedagógiai Programot a Sípos Utcai Óvoda nevelőtestülete véleményezte, azt a fenntartónak jóváhagyásra javasolja.

Debrecen, 2025. július 09.

.....
a nevelőtestület nevében

A Pedagógiai Programot a Sípos Utcai Óvoda Szülői Szervezete véleményezte, azt a fenntartónak jóváhagyásra javasolják.

Debrecen, 2025. július 09.

.....
Szülői Szervezet nevében

A fenntartó nevében jóváhagyta:

Debrecen, 2025.

MELLÉKLET

1. Az iskolaorvosi feladatokat ellátó Debreceni Egyetem Klinikai Központ Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet (DAEFI) egészségfejlesztési programunkkal kapcsolatos, együttműködésre vonatkozó nyilatkozata
2. Fejlesztő program
3. Az oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott eszköz- és felszerelésjegyzékben nem szereplő, a pedagógiai programunkban foglaltak megvalósítását segítő eszközök jegyzéke

1. sz. melléklet: Nyilatkozat

Nyilatkozat

Intézetünk a Sípos Utcai Óvoda Egészségfejlesztési programjának megvalósulását a védőnő részvételével támogatja, mely részvétel felkérés alapján a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128§. 6. bekezdésében meghatározottak alapján történik.

Debrecen, 2024. október 31.....

.....
Dr. Papp Csaba
Igazgató
DE KK Debreceni Alapellátási és
Egészségfejlesztési Intézet

2. sz. melléklet: Fejlesztő program

FEJLESZTŐ PROGRAM

Programunk tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is. A fejlesztés alapja a **mozgás**. A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetőek az értelmi műveletek, - egyben az önmagukról kialakított testséma is, amely a pszichés-én idegéletteni leképződése. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését, prevencióját szolgálja az erre a célra kidolgozott fejlesztőprogram.

A fejlesztés célja

- Az énkép és önismeret fejlesztése, a világban való eligazodás képességének kialakítása.
- Tanulási nehézségek megelőzése, felismerése, korrekciója.
- Társas kapcsolatok és a kommunikáció fejlesztése.
- Percepció fejlesztése / gazdagítása, differenciálása, integrálása / - Totális érzékelő apparátus kialakítása az óvodáskor végére.
- A képességek fejlesztése.
- A részképesség hiányok felismerése, célirányos fejlesztése az adott fejlettségi szinthez igazítva a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével, integrált módon.

A fejlesztésben feladataink

- A fejlesztő programhoz szükséges eszközök biztosítása: a testséma kialakításához, minden csoportban " egész alakos " tükör, Bohóc kártya, Logikai készlet. (Body-roll hengercsalád, Mozgáskotta készlet, gördeszkák...) Olyan speciális mozgásfejlesztő eszközök, melyek felhívó jellegűek és a vesztibuláris rendszer ingerlésével új szinaptikus kapcsolatokat alakít ki, ezáltal elősegíti az értelmi és beszédfejlődést is. (Ayres terápiás eszközök: lengő, billegő, pörgő - forgó, guruló mozgást lehetővé tevő eszközök, játék és sportszerek). Ezek felébresztik a mozgáskedvet, beindítják és stimulálják a mozgásfejlődést, gyorsítják az idegrendszeri érést.
- Dramatikus játékokkal, bábozással, szituációs játékokkal és beszélgető körök szervezésével az énkép - önismeret, önkifejezés, önmegvalósítás, társismeret és kommunikáció fejlesztése.

- A percepció fejlesztését sokféle élmény, érzékelési tapasztalat biztosításával, az érzékszervek összekapcsolásával, a totális érzékelő apparátus bekapcsolásával valósítjuk meg.
- Differenciáltan, egyénileg, vagy mikrocsoportos formában, elsősorban mozgásra alapozva valósítjuk meg a fejlesztést.
- A kialakított képességeket változatos helyzetekben és körülmények között gyakoroltatjuk, gazdagítva ezzel a gyermek magatartás formáit, viselkedési sémáit.
- A részképesség hiányok és a fejlődési elmaradások felismerése / többszöri közvetlen megfigyelés alapján: mozgás, játék, beszéd tevékenységben, szociális viselkedés, érzelmi megnyilvánulások területén / részletes anamnézis alapján a deficitiek és fejlődési elmaradások feltérképezése. A kompetenciánkat meghaladó esetekben a társintézményekkel felvesszük a kapcsolatot, szakvizsgálatot kérünk, együttműködünk. Ha az elmaradás enyhe fokú és az óvodában is fejleszthető, akkor integráltan, a csoport óvodapedagógusa a külső szakemberrel rendszeresen konzultálva végzi a fejlesztést.

Fejlesztő program tartalma

Mozgásfejlesztés

Nagymozgás:

Járás tempó és irányváltással, sávokban, vonalon, tárgy kerüléssel, lépcsőn járás: Királyi bevonulás, divatbemutató.

Futások tempó és irányváltoztatással: Gepárd futás, futóverseny.

Ugrások: szökdelések páros- és egy lábon, ugróiskolák, távolugrás: árokugrás, magasugrás, mélyugrás

Csúszás, kúszás, mászás talajon, emelt- és ferde szeren, hátrafelé is: Kígyó haladás, Kutya séta, mackó járás.

Egyensúlyozás: statikus és dinamikus egyensúlyérzék fejlesztése: egy lábon állás 10 mp-ig (változzunk gólyává! Ki lesz közülünk a legügyesebb gólya, aki egy lábon állva is kivárja a békavacsorát?) 5-6-7 évesen becsukott szemmel is elvégeztetjük a feladatot: Este a tóban címmel. „egy lábon állva figyeli a szúnyog döngését a gólya”. Tornapadra, székre, emelt szerre felállás, járás emelt szeren, hirtelen megállás, talajfogás ugrásnál. Ayres eszközök használata: lengő, forgó eszközök. Roller, bicikli, gördeszka, stb.

Szem-kéz koordináció: célba dobások, kugli, karika hajtás, labda játékok: feldobás, elkapás, pattintás, kiütő.

Szem-láb koordináció: ugrókötel hajtás, átugrás fölötte, karikából- karikába lépés, ugróiskolák, foci.

Finommotorika:

Ujjmozgások koordinációja: Hüvelyk ujjam korán kelt mondókára hüvelykujjal többi ujj egyenként érintése, ujjak ritmikus ökölbe zárása: pumpáljuk ki a csónakból a vizet! Leeresztik a tavat. Gyurmázás, összeépítők (pl. Lego), Papírhajtogatás, puzzle, vágás ollóval, tépés, papírceruza feladatok, kézi szerek használata.

Gyöngyfűzés változó lyukméretű gyönggyel vagy felvágott szívószállal: Anyának nyaklánc fűzése, fűzés feladattal: a királylány elszakadt nyakláncát újra felfűzzük.

Emberrajz: Goodenough- féle leírás a mellékletben.

Testsémafejllesztés

Testrészek ismerete:

Külső testkép- önmaga felismerése, azonosítása: Tükörből vagy fotóról önmaga felismerése.

Testrészek felismerése, megmutatása, megnevezése: Tedd a borogatást a ..., Hová szállt a pillangó? c. játékos gyakorlás.

Test személyi zónájának alakítása

„*oldalíság*” alakítása: gyakorlatok végrehajtása egyik, majd másik kézzel is, mindkét lábbal.

Test első és hátulsó zónájának tanítása: „feküdj a hátadra, fordulj hasra, tedd a babzsákot a hátad mögé, hasad elé...”,

Test vízszintes és függőleges zónáinak megtanítása: emeld a fejed fölé, tedd a lábad elé...feladatok elvégzése csukott szemmel is.

Tárgyhoz viszonyított testhelyzet gyakorlása: „állj a szék mögé, elé...”

Testfogalom:

Testrészek funkciójának megismertetése, részekből emberforma összerakása.

Percepció (érzékelés-észlelés)

Vizuális észlelés:

Szemfixáció erősítése: 10 mp-ig tárgyra koncentráció, tárgy mozgásának követése csak szemmel. Pl. flakonban gélben, folyadékban mozgó figura követése, zseblámpa mozgó fényének követése.

Vizuális emlékezet: Jól nézd meg a képeket és jegyezd meg! Utána letakarom, és elmondod, mit láttál!

Vizuális zártság: hiányzó részek megtalálása, rejtőző formák, összerajzolt formák feltalálása.

Vizuális időrendiség felismerése: történet képeinek sorba rendezése, pl. mese jelenetei, olvadó hóember.

Vizuális ritmus: minták folytatása, sorminták alkotása. Pl. terítő díszítése szegélydísszel.

Vizuális helyzet felismertetése: szimmetria feladatok, gyakorlatok

Alaklátás és formaállandóság:

Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek, színek motoros kialakítása, körbemozgása, felismertetése, velük vizuális minta kirakása. Minták önálló rajzolása, megjelenítése többféle technikával papíron.

Részekből alakzatok összerakása (Pl. Tangram, Logikai készlet elemei)

Auditív észlelés:

Zörejhangok megismertetése, felismertetése.

Auditív emlékezet: Hallott ritmus visszaadása tapssal, koppintással, stb., csukott szemmel is.

Hallott szavak visszamondása: pl. bevásárló lista.

Szógyűjtések kezdőhangra, majd belső hangra.

Szótörések: szótagolás játékosan, robotnyelv.

Tapintásos észlelés:

Letakart, megnevezett tárgy kitapintása.

Kitapintott tárgy megnevezése, majd vizuális azonosítása.

Mozgásos (kinesztetikus) észlelés:

Mozgásos emlékezet: mozgássor leutánczása

Hátára rajzolt forma azonosítása képen, forma mozgással megismétlése.

Térészlelés:

Alapvető téri irányok megismerése saját testrészein keresztül.

Jobb-bal irányok begyakorlása.

Tájékozódás a térben: négy fő irány megismertetése, irányok gyakorlása térben: pl. Masírozni a katonák.

Térirányt jelölő fogalmak megismertetése, gyakorlása.

Téri emlékezet fejlesztése: pl. Macikát a székhez viszonyítva különböző irányokba rakjuk.

Kiindulóhelyzet : Macika a széken ül.

Szék alá, mögé, elé helyezzük,..... végül visszahelyezzük alapállapotba a székre.

Székre ültetjük háttal, szék jobb oldalára, majd bal oldalára helyezzük..... végül visszahelyezzük alapállapotba.

Tájékozódás a síkban: Labirintus játékok.

négyzethálóban mozogva:

Rakj, rajzolj a házikó feletti négyzetbe egy...,

Bal felső négyzetbe egy ...,

Jobb alsó négyzetbe ...,....

Keresztcsatornák fejlesztése:

vizuális - tapintásos interszenzoros működés fejlesztése: vizuális forma kitapintása zsákban.

vizuális - auditív interszenzoros működés fejlesztése: hangjáról felismert hangszer azonosítása vizuálisan.

vizuális - kinezetikus interszenzoros működés fejlesztése: hátára rajzolt forma azonosítása vizuális képen.

hallási - tapintásos interszenzoros működés fejlesztése: körülírt tárgy kitapintással azonosítása zsákban.

Verbális fejlesztés:

Tárgyak, cselekvések megnevezése: ruházat, testrészek...

Történet befejezése, lánc mesélés.

Képolvasás: Mesélj a képről!

Térbeli viszonyok, irányok, helyzet meghatározások, időt jelölő fogalmak megismertetése.

Osztályozás: szín, forma, méret szerint, hasonlóság, különbözőség, ellentétesség: pl. játék a logikai készlet elemeivel.

3. sz. melléklet: Eszközjegyzék

Az oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott eszköz- és felszerelésjegyzékben nem szereplő, a pedagógiai programunkban foglaltak megvalósítását segítő eszközök jegyzéke

Pedagógiai Program megvalósításához		
Tárgyi eszköz	darabszám	megjegyzés
Ayres terápia lengő szere	5	Rendelkezésre áll
Fitball	3	Rendelkezésre áll
Egyensúlyozó rács	4	Rendelkezésre áll
Egyensúlyozó teknős	10	Rendelkezésre áll
Mozgáskotta készlet	1	Rendelkezésre áll
KTK eszközkészlet	1	Rendelkezésre áll
Gördeszkák	8	Rendelkezésre áll
Csepphinták	9	Rendelkezésre áll
Body-roll hengercsalád	3	Rendelkezésre áll
Egész alakos tükör	9	Rendelkezésre áll
Bohóckártya	9	Rendelkezésre áll
Boldogságóra kártyái	21	Rendelkezésre áll
Pozitivitáás társasjáték	1	Rendelkezésre áll
Laptop	9	Rendelkezésre áll
Hangfal	10	Rendelkezésre áll
Mikrofon	3	Rendelkezésre áll
Erősítő	1	Rendelkezésre áll
Tehetséggondozáshoz, Tehetségműhelyek működéséhez		
Tárgyi eszköz	darabszám	megjegyzés
Bee- bot (+dokkoló, pályák, kiegészítők)	10 készlet	Rendelkezésre áll
Blue-bot padlórobot	2	Rendelkezésre áll
Projektor	2	Rendelkezésre áll
Agyagégető kemence	1	Rendelkezésre áll
Agyagzó korong	2	Rendelkezésre áll
Festőállványok	3	Rendelkezésre áll
Fej- és kesztyűbáb készlet	5	Rendelkezésre áll
Jelmezek	10	Rendelkezésre áll
Asztali, fali és kültéri sakk készlet	4	Rendelkezésre áll
Csengettyű készlet	1	Rendelkezésre áll
Ritmushangszerek	10	Rendelkezésre áll
Furulyák	12	Rendelkezésre áll
Térképek	3	Rendelkezésre áll
Földgömb	1	Rendelkezésre áll
Kísérletezés készlet	1	Rendelkezésre áll
Bogárnéző, nagyító	1	Rendelkezésre áll
Ismeretterjesztő könyvek	10	Rendelkezésre áll
Logikai társas és táblajátékok	6	Rendelkezésre áll
Szortírozó készlet	2	Rendelkezésre áll
Néptánc ruhák (fiú-lány)	40 öltözet	Rendelkezésre áll
Így tedd rá program eszközei és szakkönyvei	1 csomag	Rendelkezésre áll
Zenei cd.	5	Rendelkezésre áll
Rugófal	1	Rendelkezésre áll

Pingpong asztal	2	Rendelkezésre áll
Tollas szett	5	Rendelkezésre áll
Puzzle tatami szőnyeg	10	Rendelkezésre áll

FÜGGELÉK

1. Alapító Okirat
2. A gyermekek fejlődésének nyomon követésére alkalmazott intézményi dokumentumok, nyomtatványok

1. sz. függelék: Alapító Okirat

Okirat száma: OKT-205781-9/2023.

Alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 21. § (2) és (3) bekezdése alapján a Sípos Utcai Óvoda alapító okiratát a következők szerint adom ki:

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

- 1.1. A költségvetési szerv
 - 1.1.1. megnevezése: Sípos Utcai Óvoda
- 1.2. A költségvetési szerv
 - 1.2.1. székhelye: 4034 Debrecen, Sípos utca 6.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

- 2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1998. 01. 01.
- 2.2. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv
 - 2.2.1. megnevezése: Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
 - 2.2.2. székhelye: 4024 Debrecen, Piac utca 20.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

- 3.1. A költségvetési szerv irányító szervének
 - 3.1.1. megnevezése: Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
 - 3.1.2. székhelye: 4024 Debrecen, Piac utca 20.
- 3.2. A költségvetési szerv fenntartójának
 - 3.2.1. megnevezése: Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
 - 3.2.2. székhelye: 4024 Debrecen, Piac utca 20.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata:

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdés 6. pontjában meghatározott óvodai ellátás.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	851020	Óvodai nevelés

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 14a. pontjának a) és r) alpontja szerinti óvodai nevelés, továbbá a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek (akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyéb pszichés fejlődési zavarral [súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartásszabályozási zavarral] küzdenek) óvodai nevelése, az Nkt. 4. § 10. pontjában meghatározott gyermekfelügyelet, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/B. §-ában meghatározott intézményi gyermekétkeztetés.

4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
4	096015	Gyermekeitkeztetés köznevelési intézményben
5	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Debrecen Megyei Jogú Város közigazgatási területe.

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje:

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (a továbbiakban: Púétv.) alapján az igazgató megbízására – ha a Púétv. eltérően nem rendelkezik – nyilvános pályázat alapján kerül sor. Az igazgatói megbízás legfeljebb öt évig terjedő határozott időre szól. Az igazgató kinevezése, vezetői megbízása, felmentése és a vezetői megbízásának visszavonása – az Mötv. 41. § (7) bekezdése és az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 9. § c) pontja alapján – Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének hatáskörébe tartozik. Az igazgató felett az egyéb munkáltatói jogkört az Mötv. 67. § (1) bekezdésének g) pontja alapján Debrecen Megyei Jogú Város Polgármestere gyakorolja. Az igazgató a Púétv. szerinti köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban áll.

Sípos Utcai Óvoda Pedagógiai Programja 2025.

5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	közalkalmazotti jogviszony	A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
2	köznevelési foglalkoztatotti jogviszony	A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
3	munkaviszony	A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
4	megbízási jogviszony	A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

6. A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

6.1. A köznevelési intézmény

6.1.1. típusa: óvoda

6.1.2. alapszabályának jogszabály szerinti megnevezése:

óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

6.1.3. gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:

Személyi juttatások, munkaadót terhelő járulékok és szakmai tevékenységgel összefüggő speciális kiadások előirányzatai felett jogosult rendelkezni. A pénzügyi-gazdasági feladatokat a Debreceni Intézményműködtető Központ (székhelye: 4026 Debrecen, Kálvin tér 2/A., törzskönyvi azonosító száma: 813617) látja el. A munkamegosztás és a felelősségvállalás rendjét, valamint az előirányzat feletti jogkör gyakorlásának rendjét munkamegosztási megállapodás rögzíti. A gazdálkodás részletes rendjét az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

6.2. A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám:

	feladatellátási hely megnevezése	alapszabály megnevezése	munkarend megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
1	Sípos Utcai Óvoda	a) óvodai nevelés b) a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése	-	225 fő 225 főből sajátos nevelési igényű 9 fő

6.3. A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon:

ingatlan címe	ingatlan helyrajzi száma	vagyoni feletti rendelkezés joga vagy a vagyoni használati joga	az ingatlan funkciója, célja
---------------	--------------------------	---	------------------------------

Sípos Utcai Óvoda Pedagógiai Programja 2025.

1	4034 Debrecen, Sípos utca 6.	10131	Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányza- tával kötött vagyonkezelési szerződésben foglaltak szerint	Köznevelési feladat ellátása
---	------------------------------	-------	---	---------------------------------

ZÁRADÉK

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nevében igazolom, hogy jelen alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapító okiratnak a SÍPOS UTCAI ÓVODA 2023. december 07. napján kelt, 2024. január 01. napjától alkalmazandó OKT-205781-8/2023. okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítása szerinti tartalmának.

Kelt: Debrecen, 2023. december 13.

**2. sz. függelék: A gyermekek fejlődésének nyomon követésére
alkalmazott intézményi dokumentumok, nyomtatványok**

FELMÉRÉS	A gyermek neve:	Születési ideje:
SÍPOS UTCAI ÓVODA	Csoport neve:	Óvodába lépés ideje:

BESZOKTATÁS TAPASZTALATAI				
1.Bölcsődébe járt	1.Igen	2.Nem		
2.Szülőtől való elválása	1.Zökkenőmentes	2.Hamar megvigasztalódik	3.Nehéz	4.Egyéb
3.Szobatisztaság	1.Kialakult	2.Nem alakult még ki		
3.a Szobatisztaság alvásidőben	1.Kialakult	2.Nem alakult még ki		
3.b.WC használat	1.Önálló	2.Igényli a segítséget		3.Egyéb
4.Álvas	1.Könnyen elalszik	2.Nehezen alszik el	3.Nem alszik el	4.Egyéb
5.Öltözködés	1.Korának megfelelő	2.Bíztatásra próbálkozik		3.Nem önálló
6.Kézmosás	1.Önálló	2.Kevés segítséget igényel	3.Nem önálló	4.Egyéb
7. Orrfújás	1.Igen	2.Nem		
7.a. Szükségét észre veszi				
7.b.Képes az orrfújásra	1.Igen	2.Nem		
8.Étkezés	1.Önálló	2.Segítséggel étkezik		
8.a.Étkezés alatti eszközhasználat	1.Kialakult a helyes evőeszközhasználat		2.Kialakulóban	3.Egyéb
9.Felnőttekkel való viszonya	1.Kezdeményező	2.Elfogadó	3.Visszahúzó	4.Egyéb
10.Társakkal való viszonya	1.Kezdeményező	2.Elfogadó	3.Visszahúzó	4.Egyéb
11. Játék tevékenység	1.Kapkodó	2. Elmélyült	3.Szemlélődő	4.Magányosan tevékenykedő
	5.Bekapcsolódó	6.Csak felnőttekkel játszik	7.Egyéb	
12.Beszéd	1.Beszél	2.Nem beszél	3.Érthetően beszél	
	4. Nem érthetően beszél	5.Szavakat mond	6.Mondatokban beszél	
12.a.Beszédértés	1.Közlést megérti	2.Részben érti meg	3.Nem érti meg	
12.b.Beszédindíték	1. Közlékeny	2.Fecsegő	3.Gátolt	
13.Mozgás	1.Koordinált, harmonikus	2.Koordinálatlan	3.Túlmozgásos, nehézkes, mozgássérült	
14.Érzelmi élet	1.Kiegyensúlyozott	2.Erőszakos	3.Változó hangulatú	
	4.Zárkózott	5.Nyugtalan		
Egyéb megjegyzések:				

FELMÉRÉS		A gyermek neve:	Születési ideje:																	
			<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>																	
SÍPOS UTCAI ÓVODA		Csoport neve:	Óvodába lépés ideje:																	
			<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>																	

Mérés ideje:		Év							
		Hónap							
1.TESTI ÉRETTSÉG, MOZGÁS-FEJLETTSÉG		Korosztály	3-4 éves	4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
1.1.Oldaliság dominancia	1.1.1.Kézdominancia			J B	J B	J B	J B	J B	J B
	1.1.2.Lábdominancia			J B	J B	J B	J B	J B	J B
	1.1.3.Szemdominancia			J B	J B	J B	J B	J B	J B
	1.1.4.Füldominancia			J B	J B	J B	J B	J B	J B
1.2.Koordinációs képességek, nagymozgások	1.2.1.Járás, lépcsőn járás								
	1.2.2.Futások								
	1.2.3. Kúszás , mászás								
	1.2.4.Egyensúlyozás								
1.3.Koordinációs képességek, Finom-motorika	1.3.1.Ujjmozgások koordinációja								
	1.3.2.Gyöngyfűzés								
	1.3.3.Emberrajz (Goodenough)								
	1.3.4.Vonaltartás								
	1.3.5.Ceruzafogás, eszköznyomaték								
1.4.Térbeli tájékozódás	1.4.1.Tájékozódás a térben								
	1.4.2.Tájékozódás a síkban								
1.5.Testséma	1.5.1.Külső testkép-önmaga felismerése								
	1.5.2.Testrészek ismerete								
ELÉRT PONT:			/18	/24	/24	/39	/39	/39	/39
%:									

2.ÉRTELMI FEJLETTSÉGE		3-4 éves	4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
2.1.Érzékelés- Észlelés	2.1.1.Vizuális							
	2.1.2.Auditív							
	2.1.3.Tapintásos							
2.2.Emlékezet	2.2.1.Vizuális							
	2.2.2.Verbális (Szavak)							
	2.2.3.Auditív ritmus							
	2.2.4.Mozgásos							
	2.2.5.Téri							
2.3.Figyelem	2.3.1.Szándékos figyelem							
	2.3.2.Tartós figyelem (figyelemkoncentráció):							
	2.3.3.Figyelemátvitel							
	2.3.4.Figyelem- megosztás							
2.4.Képzelet	2.4.1.Történet mesélése képről							
	2.4.2.Történet befejezése							
	2.4.3.Kreativitás				K	K	K	K
2.5. Gondolkodás	2.5.1.Analízis- szintézis							
	2.5.2.Általánosítás							
	2.5.3.Konkretizálás							
	2.5.4.Csoportosítás szín, forma, méret							
	2.5.5.Különbözőség - Azonosság							
	2.5.6.Időbeli relációk – képi szinten							
	2.5.7.Időrendiség – beszéd szinten							
	2.5.8.Ok-okozati viszony							
2.6.Számolási képességek	2.6.1.Mennyiség ismerete							
	2.6.2.Számsor ismerete, visszafelé számolás, Számfogalom							
	2.6.3.Matematikai műveletek							
ELÉRT PONT:		-----	/48	/48	/75	/75	/75	/75
%:		-----						

(Kreativitás esetén a „K” bekarikázandó, a területet nem pontozzuk!)

3.SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK, ÉRZELEM, AKARAT	3-4 éves	4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
3.1.Kapcsolatteremtés a felnőttekkel							
3.2.Kapcsolatteremtés társakkal							
3.3.A gyermek csoportban elfoglalt helye (Szociometria)		P Á K	P Á K	P Á K	P Á K	P Á K	P Á K
3.4.Együttműködő képesség							
3.5.Alkalmazkodó képesség							
3.6.Önállóság							
3.7.Siker- és kudarc-tűrő képesség							
3.8.Akarat							
3.9.Frusztrációs tolerancia							
3.10.Szabálytudat							
3.11.Feladattartás, Feladattudat							
3.12.Motiváltság, kitartás							
3.13.Munkatempó							
3.14.Érzelmi élete							
ELÉRT PONT:	/9	/21	/21	/39	/39	/39	/39
%:							

(A megfelelő bekarikázandó: P= periférián lévő, Á= átlagos helyzetben lévő, K= központi helyzetben lévő gyermek)

4.NYELVI KIFEJEZŐ- KÉPESSÉG		3-4 éves	4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
4.1. Beszéd	4.1.1.Beszédészlelés							
	4.1.2.Beszédértés							
	4.1.3.Beszédaktivitás							
	4.1.4.Beszédritmus							
	4.1.5.Beszédhiba							
4.2. Kifejező- készség	4.2.1.Szókincs							
	4.2.2.Képolvasás							
	4.2.3.Szöveg visszaadás (rövid történet)							
ELÉRT PONT:		/6	/21	/21	/21	/21	/21	/21
%								

(A beszédhiba területet nem pontozzuk, csak a jellegét, esetleg hibás hangokat tüntetjük fel.)

A FELMÉRÉS EREDMÉNYE:	3-4 éves	4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
1.Testi érettség, Mozgás-fejlettség	/18	/24	/24	/39	/39	/39	/39
2.Értelmi fejlettség	/0	/48	/48	/75	/75	/75	/75
3. Szociális fejlettség, érzelem, akarat	/9	/21	/21	/39	/39	/39	/39
4. Nyelvi kifejezőkészség	/6	/21	/21	/21	/21	/21	/21
ELÉRT PONT:	/33	/114	/114	/174	/174	/174	/174
%:							

Pontozás:

0 pont= Nem tudja

1 pont = Kialakulóban

2 pont = Kevés hibával tudja

3 pont = Tudja

% = (Elért pont / Max pont) x 100